

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna samt till lagar om ändring av lagen om Konkurrens- och konsumentverket och vissa andra lagar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås det att det stiftas en lag om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna. Dessutom ändras lagen om Konkurrens- och konsumentverket, lagen om rättegång i marknadsdomstolen, lagen om Finansinspektionen, lagen om verkställighet av böter, lagen om domstolsavgifter, konsumentskyddslagen, lagen om bostadsköp, lagen om indrivning av fordringar, betaltjänstlagen, räntelagen, lagen om kombinerade resetjänster, lagen om tillhandahållande av tjänster, lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation, lagen om transportservice samt lagen om betalningsinstitut.

Propositionens huvudsakliga syfte är att genomföra Europaparlamentets och rådets förordning om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen. En central del av den utgörs av de behöriga myndigheternas minimibefogenheter. Genomförandet av förordningen förutsätter i praktiken att det utfärdas bestämmelser om konsumentskyddsmyndigheternas befogenheter som komplement till samarbetsförordningen.

Lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna ska innehålla bestämmelser bland annat om den i förordningen angivna rätten att få information och utföra inspektioner, rätten att göra testköp samt rätten att i exceptionella fall bestämma att till exempel innehållet på en webbplats ska avlägsnas samt att i sista hand ta bort en webbplats eller bestämma att domännamnet ska raderas ur domännamsregistret. Den föreslagna regleringen kommer att komplettera existerande reglering när det gäller befogenheterna för de behöriga myndigheter som svarar för genomförandet av samarbetsförordningen.

Samarbetsförordningen tillämpas endast på gränsöverskridande överträdelse i medlemsstaterna av de unionsrättsakter som uppräknats i en bilaga till förordningen, men enligt förslaget ska konsumentombudsmannen ha de befogenheter som anges i samarbetsförordningen också i andra ärenden där konsumentombudsmannen utövar tillsyn. Konsumentombudsmannens verksamhet ska beroende på nationella behov effektiviseras också så att en näringsidkare som är missnöjd med ett beslut om förbud som konsumentombudsmannen meddelat ska föra ärendet till marknadsdomstolen, och förbudet ska inte längre förfalla enbart på den grund att näringsidkaren motsätter sig det.

I propositionen föreslås det dessutom rätt för konsumentombudsmannen att ansöka om påförande av påföljdsavgift för brott mot vissa i lagen specificerade konsumentskyddsbestämmelser. Utgångspunkten för konsumentombudsmannens tillsynsarbete ska dock också i fortsättningen vara förhandlingsförfarande. Till den del regleringen av påföljdsavgift föreslås omfatta sådana bestämmelser vars efterlevnad övervakas gemensamt av konsumentombudsmannen och Finansinspektionen, ska också Finansinspektionen ha rätt att påföra påföljdsavgifter. Den påföljdsavgift som påförs en näringsidkare får enligt huvudregeln utgöra högst fyra procent av dennes omsättning under året före överträdelsen.

Genom propositionen genomförs också regeringsprogrammet för statsminister Antti Rinnes regering, enligt vilket iakttagandet av konsumentskyddslagstiftningen effektiviseras genom en reform av bestämmelserna om konsumentmyndigheternas befogenheter.

RP 54/2019 rd

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2020 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 17 januari 2020, då samarbetsförordningen börjar tillämpas.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	3
ALLMÅN MOTIVERING	6
1 FÖRORDNINGEN OM SAMARBETE MELLAN KONSUMENTMYNDIGHETER ..	6
1.1 Allmänt	6
1.2 Förordningens innehåll	6
2 NULÄGE	17
2.1 Behöriga myndigheter	17
2.2 De behöriga myndigheternas befogenheter	18
2.2.1 Konsumentombudsmannen	18
2.2.2 Finansinspektionen	20
2.2.3 Transport- och kommunikationsverket	22
2.2.4 Fimea	24
2.2.5 Valvira	25
2.2.6 Dataombudsmannen	26
2.2.7 Regionförvaltningsverken	27
3 BEDÖMNING AV NULÄGET	28
3.1 Allmänt	28
3.2 Påföljdsavgift	29
3.3 Förbud som meddelas av konsumentombudsmannen	29
4 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	30
4.1 Allmänt	30
4.2 Nationellt handlingsutrymme och utnyttjandet av det	30
4.3 Behöriga myndigheter enligt samarbetsförordningen	31
4.4 Utredningsbefogenheter	32
4.5 Administrativa påföljder	32
4.6 Ändrat förfarande när en näringsidkare motsätter sig ett av konsumentombudsmannen meddelat förbud	35
4.7 Översyn av bestämmelserna om hem- och distansförsäljning	35
5 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	36
5.1 Konsekvenser för statsfinanserna och för myndigheternas verksamhet	36
5.2 Konsekvenser för näringsidkare och konsumenter	37
6 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	38
7 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER	41
DETALJMOTIVERING	42
1 LAGFÖRSLAG	42
1.1 Lag om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna	42
1 kap. Allmänna bestämmelser	42
2 kap. Vissa utredningsbefogenheter	47
3 kap. Administrativa påföljder	51
1.2 Lagen om Konkurrens- och konsumentverket	64
1.3 Lagen om rättegång i marknadsdomstolen	65
1 kap. Allmänna bestämmelser	65
5 kap. Handläggning av marknadsrättsliga ärenden	65
7 kap. Sökande av ändring i marknadsdomstolens avgöranden	66
1.4 Lagen om Finansinspektionen	67
1.5 Lagen om verkställighet av böter	67
1.6 Lagen om domstolsavgifter	67

1.7	Konsumentskyddslagen	67
2 kap.	Marknadsföring samt förfaranden i kundrelationer	67
6 kap.	Hemförsäljning och distansförsäljning	68
6 a kap.	Distansförsäljning av finansiella tjänster och finansiella instrument.....	68
7 kap.	Konsumentkrediter.....	68
7 a kap.	Konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom	68
9 kap.	Köp av huselement samt byggnadsentreprenader	69
10 kap.	Tidsdelat boende och långfristiga semesterprodukter	69
1.8	Lagen om bostadsköp	69
7 kap.	Särskilda stadganden.....	69
1.9	Lagen om indrivning av fordringar	69
1.10	Betaltjänstlagen.....	69
1.11	Räntelagen.....	69
1.12	Lagen om kombinerade resetjänster	69
1.13	Lagen om tillhandahållande av tjänster.....	69
1.14	Lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.....	69
1.15	Lagen om transportservice	70
1.16	Lagen om betalningsinstitut	70
2	IKRAFTTRÄDANDE	70
3	FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	70
	LAGFÖRSLAG	77
1.	Lag om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna.....	77
2.	Lag om ändring av lagen om Konkurrens- och konsumentverket.....	88
3.	Lag om ändring av lagen om rättegång i marknadsdomstolen	90
4.	Lag om ändring av lagen om Finansinspektionen	93
5.	Lag om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter	95
6.	Lag om ändring av 8 § i lagen om domstolsavgifter	96
7.	Lag om ändring av konsumentskyddslagen	97
8.	Lag om ändring av 7 kap. i lagen om bostadsköp	101
9.	Lag om ändring av lagen om indrivning av fordringar	102
10.	Lag om ändring av betaltjänstlagen.....	103
11.	Lag om ändring av räntelagen	105
12.	Lag om ändring av 43 § i lagen om kombinerade resetjänster	106
13.	Lag om ändring av 19 § i lagen om tillhandahållande av tjänster	107
14.	Lag om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation	108
15.	Lag om ändring av lagen om transportservice	109
16.	Lag om ändring av 7 b § i lagen om betalningsinstitut	110
	BILAGA	111
	PARALLELLTEXT	111
2.	Lag om ändring av lagen om Konkurrens- och konsumentverket.....	111
3.	Lag om ändring av lagen om rättegång i marknadsdomstolen	114
4.	Lag om ändring av lagen om Finansinspektionen	118
5.	Lag om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter	120
6.	Lag om ändring av 8 § i lagen om domstolsavgifter	121
7.	Lag om ändring av konsumentskyddslagen	122
8.	Lag om ändring av 7 kap. i lagen om bostadsköp	126
9.	Lag om ändring av lagen om indrivning av fordringar	127
10.	Lag om ändring av betaltjänstlagen.....	128

RP 54/2019 rd

11. Lag om ändring av räntelagen	130
12. Lag om ändring av 43 § i lagen om kombinerade resetjänster	131
13. Lag om ändring av 19 § i lagen om tillhandahållande av tjänster	132
14. Lag om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation	133
15. Lag om ändring av lagen om transportservice	134
16. Lag om ändring av 7 b § i lagen om betalningsinstitut	135

ALLMÄN MOTIVERING

1 Förordningen om samarbete mellan konsumentmyndigheter

1.1 Allmänt

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004 (nedan *samarbetsförordningen* eller *förordningen*) antogs den 12 december 2017. Förordningen trädde i kraft den 17 januari 2018 och börjar tillämpas från och med den 17 januari 2020.

Förordningens syfte är att införa moderna, effektiva och ändamålsenliga mekanismer för konsumentskyddssamarbete i syfte att utöva tillsyn av EU:s konsumentskyddslagstiftning och säkerställa att den inre marknaden fungerar smidigt och förbättra skyddet av konsumenternas ekonomiska intressen. Förordningen ersätter Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 från 2004 om samarbete mellan de nationella tillsynsmyndigheter som ansvarar för konsumentskyddslagstiftningen (nedan *förordningen om konsumentskyddssamarbete* eller *den gamla samarbetsförordningen*).

1.2 Förordningens innehåll

Tillämpningsområde och definitioner

Kapitel I i förordningen innehåller bestämmelser om bland annat tillämpningsområde och definitioner. Förordningen har ett vidare tillämpningsområde än den nuvarande förordningen om konsumentskyddssamarbete.

I förordningen fastställs de villkor enligt vilka myndigheter i medlemsstaterna, som är ansvariga för tillsynen av unionslagstiftning som skyddar konsumenternas intressen, ska samarbeta och samordna åtgärder med varandra och med Europeiska kommissionen (*kommissionen*) i syfte att utöva tillsyn av denna lagstiftning och säkerställa att den inre marknaden fungerar smidigt, och i syfte att förbättra skyddet av konsumenternas ekonomiska intressen (artikel 1).

Förordningen ska tillämpas på överträdelser inom unionen, utbredda överträdelser och utbredda överträdelser med en unionsdimension, även om dessa överträdelser har upphört innan tillsyn inleds eller slutförs (artikel 2).

Artikel 3 innehåller definitioner som hänför sig till bestämmelserna i förordningen, till exempel av konsument, näringsidkare och unionslagstiftning som skyddar konsumenternas intressen. Med unionslagstiftning som skyddar konsumenternas intressen avses i förordningen de förordningar och direktiv, såsom de införlivats i medlemsstaternas nationella rättsordningar, vilka förtecknas i bilagan till förordningen (artikel 3.1). I en bilaga till förordningen uppräknas följande förordningar och direktiv:

1. Rådets direktiv 93/13/EEG om oskäligen villkor i konsumentavtal
2. Europaparlamentets och rådets direktiv 98/6/EG om konsumentskydd i samband med prismärkning av varor som erbjuds konsumenterna
3. Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/44/EG om vissa aspekter rörande försäljning av konsumentvaror och härmed förknippade garantier

4. Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden ("Direktiv om elektronisk handel")
5. Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/83/EG om upprättande av gemenskapsregler för humanläkemedel: artiklarna 86—100
6. Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation): artikel 13
7. Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/65/EG om distansförsäljning av finansiella tjänster till konsumenter och om ändring av rådets direktiv 90/619/EEG samt direktiven 97/7/EG och 98/27/EG
8. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 261/2004 om fastställande av gemensamma regler om kompensation och assistans till passagerare vid nekad ombordstigning och inställda eller kraftigt försenade flygningar och om upphävande av förordning (EEG) nr 295/91
9. Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenter på den inre marknaden och om ändring av rådets direktiv 84/450/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG, 98/27/EG och 2002/65/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 (direktiv om otillbörliga affärsmetoder)
10. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2006 om rättigheter i samband med flygresor för personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet
11. Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/114/EG om vilseledande och jämförande reklam: artiklarna 1, 2 c och 4—8
12. Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden: artikel 20
13. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1371/2007 om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer
14. Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG
15. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1008/2008 om gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i gemenskapen: artiklarna 22, 23 och 24
16. Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/122/EG om konsumentskydd vid vissa aspekter av avtal om tidsdelat boende, långfristiga semesterprodukter, återförsäljning och byte
17. Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster): artiklarna 9, 10, 11 och 19—26

18. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1177/2010 om passagerares rättigheter vid resor till sjöss och på inre vattenvägar och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004
19. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 181/2011 om passagerares rättigheter vid busstransport och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004
20. Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU om konsumenträttigheter och om ändring av rådets direktiv 93/13/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/44/EG och om upphävande av rådets direktiv 85/577/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG
21. Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/11/EU om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2009/22/EG (direktivet om alternativ tvistlösning): artikel 13
22. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 524/2013 om tvistlösning online vid konsumenttvister och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2009/22/EG (förordningen om tvistlösning online vid konsumenttvister): artikel 14
23. Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010: artiklarna 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 21, 22 och 23, kapitel 10 samt bilagorna I och II
24. Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/92/EU om jämförbarhet för avgifter som avser betalkonto, byte av betalkonto och tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner: artiklarna 3—18 och 20.2
25. Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2302 om paketresor och sammanlänkade researrangemang, om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU samt om upphävande av rådets direktiv 90/314/EEG
26. Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1128 om gränsöverskridande portabilitet för innehållstjänster online på den inre marknaden
27. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/302 om åtgärder mot omotiverad geoblockering och andra former av diskriminering på grund av kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort på den inre marknaden och om ändring av förordningarna (EG) nr 2006/2004 och (EU) 2017/2394 samt direktiv 2009/22/EG

Med överträdelse inom Europeiska unionen (*unionen*) avses i förordningen varje handlande eller underlåtenhet som strider mot unionslagstiftning som skyddar konsumenternas intressen, och som har skadat, skadar eller sannolikt kommer att skada de kollektiva intressena för konsumenter som är bosatta i en annan medlemsstat än den där handlingen eller underlåtenheten har sitt ursprung eller ägde rum, den där den näringsidkare som är ansvarig för handlingen eller underlåtenheten är etablerad, eller den där bevis eller näringsidkarens tillgångar som hänför sig till handlingen eller underlåtenheten finns (artikel 3.2).

Med utbredd överträdelse avses i förordningen varje handling eller underlåtenhet som strider mot unionslagstiftning som skyddar konsumenternas intressen, och som har skadat, skadar eller sannolikt kommer att skada de kollektiva intressena för konsumenter som är bosatta i minst två andra medlemsstater än den där handlingen eller underlåtenheten har sitt ursprung eller ägde rum, den där den näringsidkare som är ansvarig för handlingen eller underlåtenheten är

etablerad, eller den där bevis eller näringsidkarens tillgångar som hänför sig till handlingen eller underlåtenheten finns (artikel 3.3 a). Med utbredd överträdelse avses också varje handling eller underlåtenhet som strider mot unionslagstiftning som skyddar konsumenternas intressen, och som har skadat, skadar eller sannolikt kommer att skada konsumenternas kollektiva intressen och som uppvisar gemensamma drag, till exempel genom att innebära bruk av samma olagliga metoder eller åsidosättande av samma intresse och som begås av samma näringsidkare och begås samtidigt i minst tre medlemsstater (artikel 3.3 b).

Med utbredd överträdelse med en unionsdimension avses i förordningen en utbredd överträdelse som har skadat, skadar eller sannolikt kommer att skada konsumenternas kollektiva intressen i minst två tredjedelar av de medlemsstater som tillsammans representerar minst två tredjedelar av unionens befolkning (artikel 3.4).

Behöriga myndigheter och deras befogenheter

Kapitel II i förordningen innehåller bestämmelser om behöriga myndigheter och deras befogenheter. Enligt artikel 5 ska varje medlemsstat utse en eller flera behöriga myndigheter och den centrala kontaktpunkt som har ansvaret för tillämpningen av förordningen. Den centrala kontaktpunkten ska ansvara för samordning av de utrednings- och tillsynsåtgärder som vidtas av de behöriga myndigheterna avseende överträdelser som omfattas av förordningen. Medlemsstaterna ska säkerställa att behöriga myndigheter och centrala kontaktpunkter har nödvändiga resurser för att tillämpa förordningen och att de behöriga myndigheternas respektive uppdrag är tydligt definierade. Dessutom ska medlemsstaterna enligt artikel 6 säkerställa att de behöriga myndigheterna, andra myndigheter och, i tillämpliga fall, utredda organ samarbetar effektivt med varandra och att de andra myndigheter som nämns ovan på begäran av en behörig myndighet ska vidta alla nödvändiga åtgärder som är tillgängliga för dem enligt nationell rätt i syfte att se till att överträdelser upphör eller förbjuds.

Artikel 7 innehåller bestämmelser om de utsedda organens roll. En behörig myndighet får ge ett utsett organ i uppdrag att samla in nödvändig information om en överträdelse som omfattas av förordningen eller vidta nödvändiga tillsynsåtgärder för att se till att överträdelserna upphör eller förbjuds. En behörig myndighet får endast ge ett utsett organ ett uppdrag om det är sannolikt att det utsedda organet kommer att erhålla den nödvändiga informationen eller se till att överträdelserna upphör eller förbjuds på ett minst lika effektivt och ändamålsenligt sätt som den behöriga myndigheten.

Artikel 9 innehåller bestämmelser om de behöriga myndigheternas minimibefogenheter. De behöriga myndigheterna ska enligt förordningen ha den minimiuppsättning utrednings- och tillsynsbefogenheter som avses i punkterna 3, 4, 6 och 7 i artikeln, och ska utöva dem i enlighet med artikel 10 (artikel 9.1). Medlemsstaterna får dock besluta att inte tilldela varje behörig myndighet alla befogenheter, under förutsättning att var och en av dessa befogenheter kan utövas med avseende på de överträdelser som omfattas av förordningen (artikel 9.2).

Bestämmelser om behöriga myndigheters utredningsbefogenheter finns i artikel 9.3. Behöriga myndigheter ska för det första ha befogenhet att få tillgång till alla relevanta handlingar, relevanta data eller relevant information med anknytning till en överträdelse som omfattas av förordningen, oavsett form och format och oberoende av deras lagringsmedium eller lagringsplats (led a). Behöriga myndigheter ska också ha befogenhet att begära att myndigheter, juridiska personer eller fysiska personer tillhandahåller information, data eller handlingar i syfte att fastställa huruvida en överträdelse som omfattas av förordningen har ägt rum eller äger rum och i syfte att kartlägga uppgifter om den överträdelserna (led b). Dessutom ska behöriga myndigheter ha befogenhet att utföra nödvändiga inspektioner i alla lokaler som den näringsidkare som utreds utnyttjar för sin näringsverksamhet, samt beslagta information, data eller handlingar.

ar och begära redogörelser för omständigheter som har samband med föremålet för inspektionen (led c). Behöriga myndigheter ska också ha befogenhet att köpa in varor eller tjänster genom testinköp, om nödvändigt under dold identitet (led d).

Bestämmelser om behöriga myndigheters tillsynsbefogenheter finns i artikel 9.4. Behöriga myndigheter ska ha befogenhet att vidta interimistiska åtgärder för att undvika risk för allvarlig skada på konsumenternas kollektiva intressen (led a). Behöriga myndigheter ska också ha befogenhet att söka erhålla åtaganden från den näringsidkare som är ansvarig för överträdelsen att upphöra med överträdelsen samt ha befogenhet att från näringsidkaren ta emot åtaganden om kompensatoriska åtgärder till förmån för konsumenter som berörts av den påstådda överträdelsen (led b och c).

Behöriga myndigheter ska ha befogenhet att i tillämpliga fall informera konsumenter som gör gällande att de ha lidit skada till följd av en överträdelse om hur de kan ansöka om kompensation enligt nationell rätt (led d). Behöriga myndigheter ska också ha befogenhet att skriftligen förelägga näringsidkaren att upphöra med överträdelser som omfattas av förordningen och befogenhet att se till att överträdelser som omfattas av förordningen upphör eller förbjuds (led e och f).

Behöriga myndigheter ska ha befogenhet att ta bort innehåll eller begränsa åtkomsten till ett onlinegränssnitt eller beordra att en varning tydligt visas för konsumenter när de använder ett onlinegränssnitt, befogenhet att beordra en värdtjänstleverantör att ta bort eller förhindra eller begränsa åtkomst till ett onlinegränssnitt samt befogenhet att beordra ett domänregister eller en domänregistrator att radera ett domännamn, om inga andra effektiva medel står till buds för att se till att överträdelsen upphör eller förbjuds och i syfte att förebygga risken för allvarlig skada för konsumenternas kollektiva intressen (led g).

Dessutom ska behöriga myndigheter ha befogenhet att besluta om effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner, till exempel böter eller viten, för överträdelser som omfattas av förordningen och för underlåtenhet att följa ett beslut eller någon annan åtgärd som har beslutats enligt förordningen (led h). Befogenheten att besluta om sanktioner för överträdelser som omfattas av förordningen gäller alla överträdelser av unionslagstiftning som skyddar konsumenternas intressen, om sanktioner föreskrivs i den relevanta unionsrättsakt som är förtecknad i bilagan (artikel 9.5).

De behöriga myndigheterna ska ha befogenhet att på eget initiativ inleda utredningar eller förfaranden för att se till att överträdelser som omfattas av förordningen upphör eller förbjuds (artikel 9.6). De får också offentliggöra slutliga beslut, åtaganden från näringsidkare eller förelägganden enligt förordningen samt samråda med bland annat konsumentorganisationer och näringsidkarorganisationer om hur effektiva de föreslagna åtgärderna är när det gäller att få överträdelsen att upphöra (artikel 9.7 och 9.8).

Artikel 10 innehåller bestämmelser om utövande av de befogenheter som avses i artikel 9. De behöriga myndigheterna kan utöva befogenheterna antingen direkt inom ramen för sin egen myndighetsutövning, med bistånd av andra behöriga myndigheter eller andra myndigheter, genom att ge uppdrag åt utsedda organ eller genom ansökan till domstolar som är behöriga att fatta det nödvändiga beslutet (artikel 10.1). Dessutom ska genomförandet och utövandet av de befogenheter som avses i artikel 9 vara proportionellt och förenligt med unionsrätt och nationell rätt, och utrednings- och tillsynsåtgärderna ska vara lämpliga i förhållande till karaktären hos och den övergripande faktiska eller potentiella skadan av överträdelsen (artikel 10.2).

Mekanismen för ömsesidigt bistånd

Kapitel III innehåller bestämmelser om mekanismen för ömsesidigt bistånd, vilken omfattar begäran om information och begäran om tillsynsåtgärder. Mekanismen för ömsesidigt bistånd tillämpas på överträdelser inom unionen.

Artikel 11 innehåller bestämmelser om begäran om information. En anmodad myndighet ska på begäran av en ansökande myndighet, till denne lämna all relevant information som krävs för att fastställa om en överträdelse inom unionen har ägt rum eller äger rum och för att se till att överträdelserna upphör. Informationen ska lämnas utan dröjsmål och i alla händelser inom 30 dagar, om inget annat har överenskommit (artikel 11.1). Den anmodade myndigheten ska inleda lämpliga och nödvändiga utredningar eller vidta motsvarande åtgärd för att inhämta den begärda informationen. Vid behov ska dessa utredningar genomföras med bistånd av andra myndigheter eller utsedda organ (artikel 11.2). På begäran av den ansökande myndigheten får den anmodade myndigheten ge tjänstemän från den ansökande myndigheten tillstånd att åtfölja tjänstemännen från den anmodade myndigheten under utredningens gång (artikel 11.3).

Artikel 12 innehåller bestämmelser om begäran om tillsynsåtgärder. Enligt artikel 12.1 ska en anmodad myndighet, på begäran av en ansökande myndighet, vidta alla nödvändiga och proportionella tillsynsåtgärder för att se till att överträdelserna inom unionen upphör eller förbjuds genom att utöva de befogenheter som anges i artikel 9 och eventuella ytterligare befogenheter som den tilldelats enligt nationell rätt. Den anmodade myndigheten ska besluta vilka lämpliga tillsynsåtgärder som krävs för att se till att överträdelserna inom unionen upphör eller förbjuds. Tillsynsåtgärderna ska vidtas utan dröjsmål och inte senare än sex månader efter det att begäran har mottagits, såvida inte den anmodade myndigheten anger specifika skäl till att förlänga den perioden. Om så är lämpligt ska den anmodade myndigheten förelägga den näringsidkare som är ansvarig för överträdelserna inom unionen sanktioner, till exempel böter eller viten. Dessutom får den anmodade myndigheten från näringsidkaren, på näringsidkarens initiativ, ta emot åtaganden om kompensatoriska åtgärder med avseende på konsumenterna som berörs av den påstådda överträdelserna inom unionen, eller får från näringsidkaren, om så är lämpligt, söka erhålla åtaganden om att erbjuda de konsumenterna som berörs av den överträdelserna adekvata kompensatoriska åtgärder.

Enligt artikel 12.2 ska den anmodade myndigheten regelbundet informera den ansökande myndigheten om de åtgärder som vidtagits och som kommer att vidtas. Den anmodade myndigheten ska använda den elektroniska databas som anges i artikel 35 för att utan dröjsmål underrätta den ansökande myndigheten, de behöriga myndigheterna i övriga medlemsstater och kommissionen om de åtgärder som vidtagits och verkan av dessa åtgärder på överträdelserna inom unionen. Den anmodade myndigheten ska genom att använda databasen dessutom underrätta dem huruvida interimistiska åtgärder har vidtagits, huruvida överträdelserna har upphört, vilka åtgärder som har vidtagits och huruvida dessa åtgärder har genomförts och i vilken omfattning konsumenterna som berörs av den påstådda överträdelserna har erbjudits åtaganden om kompensatoriska åtgärder.

Artikel 13 innehåller bestämmelser om förfaranden för begäran om ömsesidigt bistånd. I en begäran om ömsesidigt bistånd ska den ansökande myndigheten lämna nödvändig information för att den anmodade myndigheten ska kunna tillmötesgå begäran, inbegripet sådana nödvändiga bevis som endast kan erhållas i den ansökande myndighetens medlemsstat (artikel 13.1). Den ansökande myndigheten ska översända begäran om ömsesidigt bistånd till den centrala kontaktpunkten i den anmodade myndighetens medlemsstat, som utan dröjsmål ska vidarebefordra begäran till berörd behörig myndighet. Dessutom ska den ansökande myndigheten sända begäran om ömsesidigt bistånd till den centrala kontaktpunkten i sin medlemsstat för kännedom (artikel 13.2).

En begäran om ömsesidigt bistånd och kommunikation med anknytning till denna ska göras skriftligen med hjälp av standardformulär och skickas elektroniskt via den elektroniska databas som anges i artikel 35 (artikel 13.3). Den anmodade myndigheten ska svara direkt både till den ansökande myndigheten och till den centrala kontaktpunkten i den ansökande respektive den anmodade myndighetens medlemsstat (artikel 13.6).

De berörda behöriga myndigheterna ska komma överens om vilka språk som ska användas för begäranden om ömsesidigt bistånd och för all kommunikation med anknytning till dessa. Om en överenskommelse om vilka språk som ska användas inte kan nås ska begäran översändas på det officiella språket, eller ett av de officiella språken, i den ansökande myndighetens medlemsstat och svaren lämnas på det officiella språket, eller ett av de officiella språken, i den anmodade myndighetens medlemsstat. Då ansvarar varje behörig myndighet för nödvändiga översättningar av handlingarna (artikel 13.4 och 13.5).

Artikel 14 innehåller bestämmelser om vägran att tillmötesgå en begäran om ömsesidigt bistånd. En anmodad myndighet får enligt artikel 14.1 vägra att tillmötesgå en begäran om information enligt artikel 11, om det efter samråd med den ansökande myndigheten framgår att denne inte behöver den begärda informationen för att fastställa huruvida en överträdelse inom unionen har ägt rum eller äger rum eller huruvida det föreligger skälig misstanke om att den kan komma att äga rum. En anmodad myndighet får vägra att tillmötesgå en begäran om information även om den ansökande myndigheten inte håller med om att informationen omfattas av reglerna om konfidentialitet, tystnadsplikt och affärshemlighet i artikel 33. Dessutom får en anmodad myndighet vägra att tillmötesgå en begäran om information, om en brottsutredning eller ett rättsligt förfarande redan har inletts mot samma näringsidkare med avseende på samma överträdelse inom unionen vid de rättsliga myndigheterna i den anmodade eller ansökande myndighetens medlemsstat.

I artikel 14.2 föreskrivs om situationer då en anmodad myndighet, efter samråd med den ansökande myndigheten, får vägra att tillmötesgå en begäran om tillsynsåtgärder enligt artikel 12. Myndigheten får för det första vägra att tillmötesgå begäran, om en brottsutredning eller ett rättsligt förfarande redan har inletts eller det finns en dom, en förlikning inför domstol eller ett domstolsföreläggande med avseende på samma överträdelse inom unionen och samma näringsidkare vid de rättsliga myndigheterna i den anmodade myndighetens medlemsstat. Myndigheten får vägra att tillmötesgå en begäran också om utövandet av de nödvändiga tillsynsbehoven redan har inletts eller ett administrativt beslut redan har fattats med avseende på samma överträdelse inom unionen och samma näringsidkare i den anmodade myndighetens medlemsstat, i syfte att se till att överträdelsen inom unionen snabbt och effektivt upphör eller förbjuds. Myndigheten får vägra att tillmötesgå en begäran också om den, efter att ha gjort lämpliga utredningar, konstaterar att ingen överträdelse inom unionen har ägt rum eller konstaterar att den ansökande myndigheten inte har lämnat nödvändig information enligt artikel 13.1. Dessutom får myndigheten vägra att tillmötesgå en begäran, om den har godtagit åtaganden som föreslagits av näringsidkaren om att upphöra med överträdelsen inom unionen inom en fastställd tidsfrist och tidsfristen ännu inte har löpt ut. Den anmodade myndigheten ska dock tillmötesgå begäran om tillsynsåtgärder om näringsidkaren inte fullgör godkända åtaganden inom tidsfristen.

Den anmodade myndigheten ska underrätta den ansökande myndigheten och kommissionen om en vägran att tillmötesgå en begäran om ömsesidigt bistånd och ange skälen till vägran (artikel 14.3). Vid eventuell oenighet mellan den ansökande myndigheten och den anmodade myndigheten får den ansökande myndigheten eller den anmodade myndigheten hänskjuta frågan till kommissionen, som utan dröjsmål ska avge ett yttrande. Kommissionen får avge ett yttrande också på eget initiativ. I syfte att avge det yttrandet får kommissionen begära in rele-

vant information och relevanta handlingar som utbyts mellan den ansökande myndigheten och den anmodade myndigheten (artikel 14.4).

Kommissionen ska övervaka hur mekanismen för ömsesidigt bistånd fungerar, att behöriga myndigheter följer förfarandena och att tidsfristerna för handläggning av begäranden efterlevs. Kommissionen ska också ha tillgång till begärandena om ömsesidigt bistånd och till den information och de handlingar som utbyts mellan den ansökande myndigheten och den anmodade myndigheten. Kommissionen får dessutom vid behov utfärda riktlinjer och ge råd till medlemsstaterna för att säkerställa en ändamålsenlig och effektiv mekanism för ömsesidigt bistånd (artikel 14.5 och 14.6).

Samordnade utrednings- och tillsynsmekanismer

Kapitel IV innehåller bestämmelser om samordnade utrednings- och tillsynsmekanismer avseende utbredda överträdelser och utbredda överträdelser med en unionsdimension. I frågor som omfattas av kapitlet ska de berörda behöriga myndigheterna besluta genom konsensus (artikel 15).

Artikel 16 innehåller bestämmelser om allmänna principer för samarbete. Vid skäligen misstanke om att en utbredd överträdelse eller en utbredd överträdelse med en unionsdimension äger rum ska behöriga myndigheter som berörs av överträdelserna och kommissionen utan dröjsmål informera varandra och de centrala kontaktpunkter som berörs av överträdelserna genom att utfärda varningar i enlighet med artikel 26 (artikel 16.1). De behöriga myndigheterna ska samordna de utrednings- och tillsynsåtgärder de vidtar för att ta itu med överträdelserna och utbyta nödvändiga bevis och nödvändig information samt utan dröjsmål förse varandra och kommissionen med eventuellt nödvändigt bistånd (artikel 16.2). Dessutom ska de behöriga myndigheterna säkerställa att alla nödvändiga bevis och all nödvändig information inhämtas samt att nödvändiga tillsynsåtgärder vidtas för att se till att överträdelserna upphör eller förbjuds (artikel 16.3). När så är lämpligt får de behöriga myndigheterna bjuda in kommissionstjänstemän att delta i samordnade utredningar och tillsynsinsatser (artikel 16.5).

Artikel 17 innehåller bestämmelser om inledande av en samordnad insats och utseende av samordnare. Vid skäligen misstanke om en utbredd överträdelse ska de behöriga myndigheter som berörs av den misstänkta överträdelserna inleda en samordnad insats som ska baseras på en överenskommelse dem emellan. De centrala kontaktpunkter som berörs av den överträdelserna och kommissionen ska utan dröjsmål underrättas om detta (artikel 17.1). En behörig myndighet utses till samordnare (artikel 17.2). Om kommissionen skäligen misstänker en utbredd överträdelse med en unionsdimension ska den utan dröjsmål underrätta de behöriga myndigheter och de centrala kontaktpunkter som berörs av den påstådda överträdelserna och ange skälen för en samordnad insats. Då är kommissionen samordnare (artikel 17.3 och 17.4). En behörig myndighet ska ansluta sig till den samordnade insatsen om det framgår att den behöriga myndigheten berörs av överträdelserna (artikel 17.5).

En behörig myndighet får dock på de grunder som anges i artikel 18 avböja medverkan i en samordnad insats. Grunderna är enligt punkt 1 bland annat att en brottsutredning eller ett rättsligt förfarande redan har inletts, en dom har meddelats eller en förlikning inför domstol har uppnåtts med avseende på samma näringsidkare rörande samma överträdelse i den behöriga myndighetens medlemsstat samt att utövandet av tillsynsbefogenheterna har inletts och att ett administrativt beslut har antagits. Dessutom får en myndighet avböja medverkan i en samordnad insats om det har visats att den faktiska eller potentiella skada som den påstådda överträdelserna åsamkar i den behöriga myndighetens medlemsstat är försumbar, om överträdelserna inte har inträffat i den behöriga myndighetens medlemsstat eller om myndigheten har godtagit åtaganden av den näringsidkare som är ansvarig för överträdelserna om att upphöra med överträ-

delsen och åtagandena har fullgjorts. Om en behörig myndighet avböjer att medverka i den samordnade insatsen ska den utan dröjsmål underrätta kommissionen och de övriga behöriga myndigheterna samt de centrala kontaktpunkterna om sitt beslut (artikel 18.2).

Artikel 19 innehåller bestämmelser om utredningsåtgärder inom ramen för samordnade insatser. De behöriga myndigheter som berörs av den samordnade insatsen ska säkerställa att utredningar och inspektioner genomförs på ett ändamålsenligt, effektivt och samordnat sätt och ska sträva efter att genomföra utredningar och inspektioner samtidigt (artikel 19.1). Mekanismen för ömsesidigt bistånd får användas i synnerhet för att inhämta nödvändiga bevis och övriga uppgifter eller för att säkerställa att den berörda näringsidkaren inte kringgår tillsynsåtgärder (artikel 19.2).

När så är lämpligt ska de behöriga myndigheter som berörs av den samordnade insatsen redovisa resultatet av utredningen och bedömningen av den utbredda överträdelsen, eller i tillämpliga fall den utbredda överträdelsen med en unionsdimension, i en gemensam ståndpunkt (artikel 19.3). Om inget annat överenskommits mellan de behöriga myndigheter som berörs av den samordnade insatsen, ska samordnaren överlämna deras gemensamma ståndpunkt till den näringsidkare som är ansvarig för överträdelsen och som ska ges möjlighet att yttra sig om de frågor som behandlas i den gemensamma ståndpunkten (artikel 19.4). De behöriga myndigheter som berörs av den samordnade insatsen ska besluta att offentliggöra den gemensamma ståndpunkten eller delar av den på sina webbplatser (artikel 19.5).

Artikel 20 innehåller bestämmelser om åtaganden inom ramen för samordnade insatser. På grundval av en gemensam ståndpunkt får de behöriga myndigheter som berörs av den samordnade insatsen uppmana den näringsidkare som är ansvarig för överträdelsen att inom en fastställd tidsfrist föreslå åtaganden om att upphöra med överträdelsen. Näringsidkaren får också, på eget initiativ, föreslå åtaganden om att upphöra med överträdelsen eller erbjuda åtaganden om kompensatoriska åtgärder till förmån för konsumenterna. När så är lämpligt får de behöriga myndigheterna eller kommissionen offentliggöra de åtaganden som föreslagits av näringsidkaren på sina webbplatser. De behöriga myndigheterna ska bedöma de föreslagna åtagandena samt överlämna resultatet av bedömningen till näringsidkaren och, i tillämpliga fall, till de konsumenter som gör gällande att de har lidit skada till följd av överträdelsen. Om åtagandena står i förhållande till och är tillräckliga för att överträdelsen ska upphöra, ska myndigheterna godta åtagandena och fastställa en tidsfrist inom vilken de måste fullgöras. Dessutom ska myndigheterna övervaka åtagandenas fullgörande och säkerställa att näringsidkaren regelbundet rapporterar till samordnaren om framstegen när det gäller att fullgöra åtagandena.

Artikel 21 innehåller bestämmelser om tillsynsåtgärder inom ramen för samordnade insatser. De behöriga myndigheter som berörs av den samordnade insatsen ska inom sin jurisdiktion vidta alla nödvändiga tillsynsåtgärder mot den näringsidkare som är ansvarig för den utbredda överträdelsen eller den utbredda överträdelsen med en unionsdimension för att se till att den överträdelsen upphör eller förbjuds. När så är lämpligt ska de förelägga den näringsidkare som är ansvarig för överträdelsen sanktioner, till exempel böter eller viten. De behöriga myndigheterna får från näringsidkaren, på dennes initiativ, ta emot ytterligare åtaganden om kompensatoriska åtgärder till förmån för konsumenter som berörts av den påstådda överträdelsen eller från näringsidkaren, när så är lämpligt, söka erhålla åtaganden om att erbjuda de konsumenter som berörts av överträdelsen adekvata kompensatoriska åtgärder.

Tillsynsåtgärder är enligt artikeln särskilt lämpliga när en omedelbar tillsynsinsats är nödvändig för att se till att överträdelsen snabbt och effektivt upphör eller förbjuds eller när det är osannolikt att överträdelsen kommer att upphöra till följd av de åtaganden som föreslagits av näringsidkaren. Vidare är tillsynsåtgärder särskilt lämpliga när näringsidkaren inte har föreslagit åtaganden innan tidsfristen har löpt ut, när näringsidkaren har föreslagit otillräckliga

åtaganden eller när näringsidkaren inte har fullgjort åtagandena inom tidsfristen. Tillsynsåtgärder ska vidtas på ett ändamålsenligt, effektivt och samordnat sätt för att överträdelse ska upphöra eller förbjudas. De behöriga myndigheter som berörs av den samordnade insatsen ska sträva efter att vidta tillsynsåtgärder samtidigt i de medlemsstater som berörs av den överträdelsen.

Enligt artikel 22, som gäller avslutande av samordnade insatser, ska en samordnad insats avslutas om de behöriga myndigheter som berörs av den samordnade insatsen kommer fram till att den utbredda överträdelsen eller den utbredda överträdelsen med en unionsdimension har upphört eller förbjudits i alla berörda medlemsstater eller att ingen sådan överträdelse har begåtts. Samordnaren ska utan dröjsmål underrätta kommissionen och, i förekommande fall, de behöriga myndigheterna och de centrala kontaktpunkterna i de medlemsstater som berörs av den samordnade insatsen om avslutandet av den samordnade insatsen.

Artikel 23 innehåller bestämmelser om samordnarens roll. Samordnaren ska särskilt säkerställa att alla berörda myndigheter och kommissionen underrättas i god tid och i vederbörlig ordning om framstegen med utredningen eller tillsynsinsatsen och om de steg och åtgärder som förväntas följa. Dessutom ska samordnaren samordna och övervaka utredningsåtgärder som vidtas av de berörda behöriga myndigheterna i enlighet med förordningen samt samordna utarbetande och utbyte av nödvändiga handlingar mellan de berörda behöriga myndigheterna och kommissionen. Samordnaren ska också upprätthålla kontakten med näringsidkaren och andra parter som berörs av utredningen eller tillsynsåtgärderna, om inget annat har överenskommits mellan de berörda behöriga myndigheterna och samordnaren. Samordnaren ska dessutom i tillämpliga fall samordna de behöriga myndigheternas bedömning, samråd och övervakning samt andra steg som krävs, tillsynsåtgärder som antagits av de behöriga myndigheterna samt begäranden om ömsesidigt bistånd som framställts av dem.

Artiklarna 24 och 25 innehåller bestämmelser om språkarrangemang. De behöriga myndigheterna ska enligt artikel 24 komma överens om vilka språk de ska använda för underrättelser och för meddelanden vilka har samband med samordnade insatser och samordnade tillsynsåtgärder. Om ingen överenskommelse kan nås mellan de berörda behöriga myndigheterna, ska underrättelser och andra meddelanden översändas på det officiella språket i den medlemsstat som lämnar underrättelsen eller meddelandet, och varje behörig myndighet ska vid behov ansvara för översättningar av de handlingar som den mottar från andra behöriga myndigheter. Vid tillämpning av förfarandena för samordnade utrednings- och tillsynsmekanismer ska näringsidkaren enligt artikel 25 ha rätt att kommunicera på det officiella språket i den medlemsstat där näringsidkaren är etablerad eller bosatt.

Unionsövergripande verksamhet

Kapitel V innehåller bestämmelser om unionsövergripande verksamhet, såsom varningar och samordnade tillsynsåtgärder, vars syfte är att främja effektiva åtgärder för att ta itu med sådana överträdelser mot konsumentskyddslagstiftningen som omfattas av förordningens tillämpningsområde. Enligt förordningen ska också konsumentorganisationer och näringslivsorganisationer, till skillnad från nuläget, ha rätt att utfärda varningar.

Artikel 26 innehåller bestämmelser om varningar som utfärdas av behöriga myndigheter och kommissionen. En behörig myndighet ska utan dröjsmål underrätta kommissionen, övriga behöriga myndigheter och centrala kontaktpunkter om det finns skälig misstanke om att det på dess territorium pågår en överträdelse som omfattas av förordningen och som kan påverka konsumenternas intressen i andra medlemsstater. Även kommissionen ska utan dröjsmål underrätta behöriga myndigheter och centrala kontaktpunkter om det finns skälig misstanke om att en överträdelse som omfattas av förordningen har ägt rum (artikel 26.1 och 26.2).

Vid utfärdande av en varning ska den behöriga myndigheten eller kommissionen tillhandahålla uppgifter om den misstänkta överträdelsen. De uppgifter som ska tillhandahållas, om de finns tillgängliga, är bland annat en beskrivning av handlingen eller underlåtenheten, uppgifter om den produkt eller tjänst som berörs av överträdelsen, de medlemsstater som berörs av överträdelsen, den näringsidkare som är ansvarig för överträdelsen samt en beskrivning av eventuella rättsliga förfaranden, tillsynsåtgärder eller andra åtgärder som vidtagits med avseende på överträdelsen (artikel 26.3).

Vid utfärdande av en varning får den behöriga myndigheten anmoda behöriga myndigheter och relevanta centrala kontaktpunkter att kontrollera huruvida liknande misstänkta överträdelser pågår på andra medlemsstaters territorium eller huruvida tillsynsåtgärder redan har vidtagits mot sådana överträdelser i dessa medlemsstater. På motsvarande sätt får kommissionen anmoda behöriga myndigheter och relevanta centrala kontaktpunkter att kontrollera dessa omständigheter (artikel 26.4).

Artikel 27 innehåller bestämmelser om externa varningar. Utsedda organ, europeiska konsumentcentrum, konsumentorganisationer samt, i förekommande fall, näringsidkarorganisationer med nödvändig sakkunskap ska ges befogenhet att utfärda varning till de behöriga myndigheterna och kommissionen om misstänkta överträdelser som omfattas av förordningen. Varje medlemsstat ska anmäla en förteckning över dessa enheter till kommissionen och kommissionen ska, efter samråd med medlemsstaterna, ge organisationer som företräder konsumentintressen och, när så är lämpligt, näringslivsintressen på unionsnivå befogenhet att utfärda en extern varning. De behöriga myndigheterna ska inte vara skyldiga att inleda ett förfarande eller vidta någon annan åtgärd som svar på en extern varning. Organ som utfärdar externa varningar ska säkerställa att den lämnade informationen är korrekt, uppdaterad och exakt och ska korrigera tillhandahållen information eller återkalla den om så behövs.

Artikel 28 innehåller bestämmelser om utbyte av annan information av betydelse för att upptäcka överträdelser. De behöriga myndigheterna ska, i den mån detta är nödvändigt för att uppfylla målen i förordningen, via den elektroniska databas som avses i artikel 35 utan dröjsmål underrätta kommissionen och behöriga myndigheter i berörda medlemsstater om varje åtgärd som de har vidtagit för att komma till rätta med en överträdelse som omfattas av förordningen inom deras jurisdiktion, om de misstänker att överträdelsen i fråga kan påverka konsumenternas intressen i andra medlemsstater.

Artikel 29 innehåller bestämmelser om samordnade tillsynsåtgärder. De behöriga myndigheterna får genomföra samordnade tillsynsåtgärder för att kontrollera efterlevnaden, eller upptäcka överträdelser, av unionslagstiftning som skyddar konsumenternas intressen. Om inget annat har överenskommit mellan de deltagande behöriga myndigheterna, ska dessa tillsynsåtgärder samordnas av kommissionen. I samband med samordnade tillsynsåtgärder får de deltagande behöriga myndigheterna utnyttja de utredningsbefogenheter som anges i artikel 9.3 och andra befogenheter som tilldelats dem enligt nationell rätt.

Förordningen innehåller också bestämmelser om samordning av andra verksamheter som bidrar till utredning och tillsyn (artikel 30), informationsutbyte mellan behöriga myndigheter (artikel 31) samt om internationellt samarbete (artikel 32).

Gemensamma arrangemang

Kapitel VI innehåller diverse bestämmelser om gemensamma arrangemang, bland annat om användning och offentliggörande av information som samlas in vid tillämpning av förordningen, om användning av bevis och utredningsresultat samt om en elektronisk databas som inrättas för kommunikation mellan behöriga myndigheter och centrala kontaktpunkter.

Information som vid tillämpning av förordningen samlas in av eller meddelas de behöriga myndigheterna och kommissionen, ska enligt artikel 33 endast användas för att säkerställa efterlevnad av unionslagstiftning som skyddar konsumenternas intressen. Informationen ska behandlas konfidentiellt och får endast användas och offentliggöras med vederbörligt beaktande av en fysisk eller juridisk persons affärsintressen. De behöriga myndigheterna får emellertid efter samråd med den behöriga myndighet som tillhandahöll informationen offentliggöra den information som är nödvändig för att bevisa överträdelser som omfattas av förordningen eller för att se till att överträdelser som omfattas av förordningen upphör eller förbjuds.

Enligt artikel 34 får de behöriga myndigheterna som bevis använda all information, alla handlingar, resultat, utlåtanden, bestyrkta kopior och underrättelser som förmedlats, på samma sätt som liknande handlingar som erhållits i deras egen medlemsstat, oavsett deras lagringsmedium.

Slutbestämmelser

Kapitel VII innehåller sedvanliga slutbestämmelser bland annat om en kommitté, underrättelser från medlemsstaterna, rapportering och ikraftträdande.

2 Nuläge

2.1 Behöriga myndigheter

I Finland har Konkurrens- och konsumentverket/konsumentombudsmannen utsetts till sådan nationell central kontaktpunkt som avses i den gamla samarbetsförordningen. Den centrala kontaktpunkt som anges i den gamla samarbetsförordningen ska ansvara för samordningen av tillämpningen av förordningen inom medlemsstaten i fråga.

Utöver Konkurrens- och konsumentverket/konsumentombudsmannen har Finansinspektionen, Transport- och kommunikationsverket, Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet (*Fimea*), Livsmedelsverket, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (*Valvira*), dataombudsmannen och regionförvaltningsverken utsetts till behöriga myndigheter med ansvar för tillämpningen av den gamla samarbetsförordningen.

Den nya samarbetsförordningens tillämpningsområde omfattar betydligt fler EU-rättsakter än den gamla, men konsumentombudsmannens omfattande allmänna behörighet täcker fortfarande tillsynen över efterlevnaden av nästan alla de rättsakter som uppräknas i bilagan till förordningen när man beaktar att samarbetsförordningens tillämpningsområde i fråga om de EU-rättsakter som uppräknas i bilagan täcker enbart förhållandet mellan näringsidkare och konsument. Undantag utgör förordningen om rättigheter i samband med flygresor för personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet ((EG) nr 1107/2006), kapitel V i förordningen om järnvägars ansvar ((EG) nr 1371/2007), kapitel II i fartygspassagerarförordningen ((EU) nr 1177/2010) samt kapitel III i förordningen om busspassagerares rättigheter ((EU) nr 181/2011), vilka på basis av 186 § 3 och 4 mom. i lagen om transportservice (320/2017) hör till Transport- och kommunikationsverkets exklusiva behörighet. Till dataombudsmannens exklusiva behörighet hör tillsynen över efterlevnaden av artikel 8 (skydd av personuppgifter) i den förordning om gränsöverskridande portabilitet ((EU) 2017/1128) som nämns i punkt 26 i bilagan till samarbetsförordningen. Konsumentombudsmannen övervakar inte heller efterlevnaden av direktivet om paketresor och sammanlänkade researrangemang, som nämns i 25 punkten i bilagan, till den del det har genomförts genom lagen om leverantörer av kombinerade resetjänster (921/2017). Efterlevnaden av den lagen övervakas av Konkurrens- och konsumentverket och regionförvaltningsverken.

En betydande del av de rättsakter som uppräknas i bilagan till samarbetsförordningen gäller delad behörighet på så sätt att behörigheten utöver konsumentombudsmannen utövas av en eller flera branschmyndigheter. Dessa andra myndigheter är Finansinspektionen, Transport- och kommunikationsverket, dataombudsmannen, Fimea, Polisstyrelsen, Livsmedelsverket, Valvira och regionförvaltningsverken.

2.2 De behöriga myndigheternas befogenheter

2.2.1 Konsumentombudsmannen

Lagstiftning som övervakas av konsumentombudsmannen

Konsumentombudsmannen, som är verksam vid Konkurrens- och konsumentverket, övervakar efterlevnaden av bestämmelserna i konsumentskyddslagen (38/1978) och i flera andra lagar som stiftats för att skydda konsumenter.

Den lagstiftning som konsumentombudsmannen ska övervaka är omfattande. Grunden för konsumentombudsmannens tillsynsverksamhet utgörs av den omfattande allmänna behörighet som konsumentombudsmannen har i egenskap av den som ska övervaka efterlevnaden av konsumentskyddslagen. Denna tillsynsbefogenhet täcker i flera fall också sådana funktioner i fråga om vilka det i en speciallag tagits in en separat bestämmelse som gäller konsumentombudsmannens tillsyn. Inom ramen för sin allmänna behörighet övervakar konsumentombudsmannen också Europeiska unionens lagstiftning som är direkt tillämplig. En viktig del av den bildar unionens förordningar om passagerares rättigheter.

Konsumentombudsmannen övervakar näringsidkarnas marknadsföring, förfaranden i kundrelationer och användningen av avtalsvillkor. Konsumentombudsmannens behörighet begränsas av de definitioner av konsument, näringsidkare och konsumtionsnyttighet som ingår i konsumentskyddslagen. I indrivnings- och borgensbestämmelser har konsumentombudsmannens behörighet utvidgats något. Enligt lagen om indrivning av fordringar (513/1999) övervakar konsumentombudsmannen också indrivning hos en privatperson av en offentligt rättslig juridisk persons fordran eller en fordran som anknyter till ett offentligt uppdrag. Enligt lagen om borgen och tredjemanspant (361/1999) övervakar konsumentombudsmannen tillämpningen av avtalsvillkor mellan kreditgivare och enskilda borgensmän eller enskilda pantsättare.

Konsumentombudsmannens utrednings- och verkställighetsbefogenheter

Enligt 6 § i lagen om Konkurrens- och konsumentverket (661/2012) är en näringsidkare skyldig att lämna konsumentombudsmannen uppgifter för tillsynsuppgifter. Konsumentombudsmannen kan förena skyldigheten att lämna uppgifter med vite. Bestämmelser om konsumentombudsmannens inspektionsrätt finns i den lagens 8 §, enligt vilken konsumentombudsmannen har rätt att utföra inspektioner i näringsidkares lokaler, om detta är behövligt för att utreda en sådan överträdelse inom gemenskapen som avses i samarbetsförordningen (EG) nr 2006/2004 eller för att få en sådan överträdelse att upphöra. Inspektioner får dock inte utföras i lokaler som används för permanent boende. Polisen ska lämna konsumentombudsmannen handräckning för utförande av inspektioner. Konsumentombudsmannen saknar således inspektionsrätt till exempel i fall där det är fråga om överträdelser inom staten.

På utövandet av konsumentombudsmannens tillsynsmetoder inverkar allmänt den förhandlingsplikt som uttryckligen skrivits in i 9 § i lagen om Konkurrens- och konsumentverket. Enligt bestämmelsen ska konsumentombudsmannen när denne observerar att en näringsidkare vidtagit en lagstridig åtgärd försöka förmå näringsidkaren att frivilligt avstå från den. Vid be-

hov ska konsumentombudsmannen vidta de tvångsåtgärder som ärendet kräver eller föra ärendet till domstol.

De tvångsåtgärder som nämns i paragrafen är framför allt förbud mot det lagstridiga förfarandet och vite som förenas med förbudet. Enligt 2 kap. 16 § i konsumentskyddslagen kan en näringsidkare, om det är nödvändigt med hänsyn till konsumentskyddet, förbjudas att fortsätta eller upprepa ett förfarande som strider mot bestämmelserna i 2 kap. i konsumentskyddslagen eller mot bestämmelser som har utfärdats med stöd av dem eller ett därmed jämförbart förfarande. Förbudet ska förenas med vite, om detta inte av särskilda skäl är obehövligt. Motsvarande bestämmelser finns i 3 kap. 2 § och 7 kap. 50 § i konsumentskyddslagen och i 85 § i betaltjänstlagen (290/2010). För tydlighetens skull kan konstateras att konsumentombudsmannen med stöd av bestämmelserna i 2 kap. i konsumentskyddslagen kan ingripa i lagstridig marknadsföring och lagstridiga förfaranden i kundrelationer samt med stöd av bestämmelserna i 3 kap. i oskäligen avtalsvillkor även när det är fråga om verksamhet som står i strid med bestämmelser som ingår i speciallagstiftning.

Förbudet meddelas av marknadsdomstolen på ansökan av konsumentombudsmannen, om inte konsumentombudsmannen har befogenhet att meddela förbudet själv. Marknadsdomstolen kan meddela ett temporärt förbud, som gäller tills saken är slutligt avgjord. Enligt 10 § 2 mom. i lagen om Konkurrens- och konsumentverket får konsumentombudsmannen själv meddela förbud i ärenden som inte har avsevärd betydelse för tillämpning av lag eller i övrigt. Ett förbud förfaller, om den som förbudet gäller inom en utsatt tid om minst åtta dagar efter att ha fått del av beslutet, skriftligen eller hos Konkurrens- och konsumentverket muntligen meddelar att han motsätter sig förbudet. Bestämmelserna om indrivning av fordringar motsvarar i övrigt det ovannämnda, men konsumentombudsmannens förbud står fast, om inte näringsidkaren för ärendet till marknadsdomstolen. Näringsidkaren ska göra detta inom 30 dagar efter att ha fått del av konsumentombudsmannens beslut om förbud. Enligt 10 § 3 mom. i lagen om Konkurrens- och konsumentverket får konsumentombudsmannen meddela ett interimistiskt förbud, om det på grund av ärendets omfattning eller förfarandets snabba verkan eller av något annat särskilt skäl är behövligt att skyndsamt hindra näringsidkarens förfarande. Konsumentombudsmannen ska föra ett beslut om interimistiskt förbud till marknadsdomstolen inom tre dagar från det att beslutet meddelades. Annars förfaller förbudet.

Ett yrkande på utdömande av vite avgörs alltid av marknadsdomstolen. Bestämmelser om föreläggande av vite finns i viteslagen (1113/1990). Enligt förarbetena till konsumentskyddslagen (RP 8/1977 rd, s. 30) borde vitet i det enskilda fallet utmätas med beaktande av marknadsföringens art, näringsidkarens omsättning och övriga omständigheter så, att hotet effektivt förbygger kränkning av förbudet.

Bestämmelser om handläggningen av ärenden i marknadsdomstolen finns i lagen om rättegång i marknadsdomstolen (100/2013). I lagens 5 kap. 17 § föreskrivs att till den del något annat inte föreskrivs i lagen i fråga eller i lagar som konsumentombudsmannen övervakar, ska marknadsrättsliga ärenden i tillämpliga delar handläggas i marknadsdomstolen på det sätt som i rättegångsbalken föreskrivs om handläggning av tvistemål. Ändring i ett avgörande av marknadsdomstolen får sökas genom besvär hos högsta domstolen, om högsta domstolen meddelar besvärstillstånd med stöd av 30 kap. 3 § i rättegångsbalken.

Under de senaste tio åren (2009—2018) har konsumentombudsmannen årligen till marknadsdomstolen lämnat in 0—9 ansökningar om meddelande av förbud. Antalet ansökningar under nämnda tidsperiod har uppgått till sammanlagt 30, dvs. det har gjorts i genomsnitt tre ansökningar per år.

Enligt 334 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) kan konsumentombudsmannen yrka påförande av påföljdsavgift i sådana fall som avses i 214 § i den lagen. Den sistnämnda paragrafen innehåller bestämmelser om allmänna principer för marknadsföring av televisions- och radioverksamhet. Påföljdsavgiften påförs av marknadsdomstolen. En utövare av televisions- och radioverksamhet som handlar i strid med nämnda paragraf och trots uppmaning inte rättar sitt förfarande kan påföras påföljdsavgift. När påföljdsavgiften fastställs ska arten och omfattningen av förfarandet samt dess varaktighet beaktas. Avgiften är minst 1 000 euro och högst en miljon euro, dock högst fem procent av omsättningen under det föregående året.

2.2.2 Finansinspektionen

Av Finansinspektionen övervakad lagstiftning som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde

Vid sidan av konsumentombudsmannen övervakar Finansinspektionen efterlevnaden av de nationella bestämmelser som baserar sig på direktivet om oskäligen villkor (93/13/EEG), direktivet om distansförsäljning av finansiella tjänster (2002/65/EG), direktivet om otillbörliga affärsmetoder (2005/29/EG), direktivet om konsumentkreditavtal (2008/48/EG), direktivet om betalkonto med grundläggande funktioner (2014/92/EU) och direktivet om bostadskrediter (2014/17/EU).

Direktivet om oskäligen villkor har till största delen genomförts genom vissa bestämmelser i 2, 3 och 4 kap. i konsumentskyddslagen. Direktivet om distansförsäljning av finansiella tjänster har till största delen genomförts genom bestämmelser i 6 a kap. i konsumentskyddslagen samt genom vissa bestämmelser i betaltjänstlagen. Direktivet om otillbörliga affärsmetoder har till största delen genomförts genom bestämmelser i 2 kap. i konsumentskyddslagen. Direktivet om konsumentkreditavtal har genomförts genom bestämmelser i 7 kap. i konsumentskyddslagen och direktivet om bostadskrediter genom bestämmelser i 7 a kap. i konsumentskyddslagen. Direktivet om betalkonto med grundläggande funktioner har genomförts genom vissa bestämmelser i betaltjänstlagen samt genom bestämmelser i 15 och 15 a kap. i kreditinstitutslagen (610/2014).

Enligt 3 § i lagen om Finansinspektionen (878/2008) ska Finansinspektionen utöva tillsyn över finansmarknadsaktörernas verksamhet enligt vad som föreskrivs i den lagen och i någon annan lag. Finansinspektionens tillsynsobjekt definieras i 4 och 5 § i lagen om Finansinspektionen. Tillsynsobjekt är enligt 4 § bland annat kreditinstitut, betalningsinstitut, skade- och livförsäkringsbolag samt andra aktörer inom försäkringsbranschen, värdepappersföretag samt fondbolag. De andra finansmarknadsaktörer som avses i lagens 5 § är bland annat aktörer som Finansinspektionen registrerar, såsom de betaltjänstleverantörer som avses i 7 § i lagen om betalningsinstitut (297/2010). Finansinspektionens befogenhet att övervaka bestämmelserna om marknadsföring och användning av avtalsvillkor samt bestämmelserna om förfaranden i kundrelationer som från konsumentens synpunkt strider mot god sed eller som annars är otillbörliga baserar sig på 45 § i lagen om Finansinspektionen. Separata bestämmelser om Finansinspektionens behörighet att övervaka 7 kap. och 7 a kap. i konsumentskyddslagen finns i 7 kap. 51 § och 7 kap. 33 § i den lagen.

Bestämmelser om Finansinspektionens behörighet att övervaka efterlevnaden av kreditinstitutslagen finns i 1 kap. 3 § 1 mom. i den lagen och bestämmelser om Finansinspektionens behörighet att övervaka efterlevnaden av betaltjänstlagen finns i 83 § 1 mom. i den lagen.

Utrednings- och verkställighetsbefogenheter vid övervakningen av bestämmelser som omfattas av samarbetsförordningen

Bestämmelser om Finansinspektionens utrednings- och verkställighetsbefogenheter finns i lagen om Finansinspektionen. De utredningsbefogenheter som Finansinspektionen har när det gäller att övervaka bestämmelser som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde är befogenhet att få uppgifter och befogenhet att granska.

Bestämmelser om Finansinspektionens rätt att få uppgifter av tillsynsobjekt och andra finansmarknadsaktörer finns i 18 § i lagen om Finansinspektionen. Enligt paragrafen ska tillsynsobjekt och andra finansmarknadsaktörer utan hinder av sekretessbestämmelserna och utan obefogat dröjsmål till Finansinspektionen lämna de för utförandet av dess lagstadgade uppdrag relevanta uppgifter och redogörelser som den ber om. Enligt 19 § 3 mom. i lagen om Finansinspektionen har Finansinspektionen utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att för en viss tillsynsåtgärd få relevanta uppgifter av den som av grundad anledning kan antas vara i besittning av information som är nödvändig för tillsynen. Bestämmelser om Finansinspektionens rätt att kalla in och höra representanter för eller anställda hos juridiska personer som avses i 18 och 19 § eller fysiska personer som avses i de paragraferna finns i 22 §.

Bestämmelser om tillsynsmyndigheternas rätt att få information finns också i konsumentskyddslagen och i betaltjänstlagen. Enligt 7 kap. 51 § i konsumentskyddslagen är kreditgivare och kreditförmedlare skyldiga att till tillsynsmyndigheterna överlämna för tillsynen behövliga handlingar som hänför sig till konsumentkrediter. I 83 § 4 mom. i betaltjänstlagen föreskrivs om tjänsteleverantörernas skyldighet att till tillsynsmyndigheten överlämna de handlingar som behövs för tillsynen enligt betaltjänstlagen.

Bestämmelser om Finansinspektionens granskningsrätt finns i 24 § i lagen om Finansinspektionen. Finansinspektionen har trots sekretessbestämmelserna rätt att på tillsynsobjekts och andra finansmarknadsaktörers verksamhetsställen granska handlingar, upptagningar av telefonsamtal och elektronisk kommunikation, andra datatrafikuppgifter samt datasystem som gäller dessas verksamhet och förvaltning, i den utsträckning som behövs för att den ska kunna fullgöra sitt lagstadgade tillsynsuppdrag. Finansinspektionen har rätt att av tillsynsobjekt och andra finansmarknadsaktörer avgiftsfritt få behövliga kopior av sådana handlingar och andra upptagningar och datatrafikuppgifter som avses i denna paragraf.

Bestämmelser om verkställighetsförbud och rättelseuppmaning som Finansinspektionen utfärdar finns i 33 § i lagen om Finansinspektionen. Finansinspektionen kan enligt lagens 33 § bland annat ålägga tillsynsobjekt och andra finansmarknadsaktörer att upphöra med ett lagstridigt förfarande och förbjuda upprepning av förfarandet. Finansinspektionen kan enligt lagens 33 a § vid vite ålägga tillsynsobjektet eller finansmarknadsaktören att fullgöra sin skyldighet, om denne försummar att följa bland annat bestämmelserna om finansmarknaden eller ett verkställighetsförbud som Finansinspektionen har utfärdat. Vitet döms i regel ut av Finansinspektionen. Bestämmelser om Finansinspektionens rätt att meddela en offentlig varning finns i lagens 39 §. Bestämmelser om Finansinspektionens rätt att påföra ordningsavgift för brott mot eller försummelser av vissa bestämmelser som baserar sig på direktivet om betalkonto med grundläggande funktioner finns i 38 § 1 mom. 7 och 8 punkten i lagen om Finansinspektionen. Enligt 3 mom. i den paragrafen kan det i stället för ordningsavgift påföras en påföljdsavgift, om gärningen eller försummelsen är särskilt klandervärd.

Bestämmelser om Finansinspektionens rätt att få information och inspektera när det gäller utländska tillsynsobjekt med filialer i Finland, såsom kreditinstitut, betalningsinstitut, försäkringsbolag och fondbolag, samt om andra tillsynsbefogenheter finns till största delen i 60 och 61 § i lagen om Finansinspektionen. I 60 och 61 § föreskrivs dessutom om Finansinspektion-

ens rätt att få information och andra tillsynsbefogenheter i fråga om de utländska tillsynsobjekt som tillhandahåller tjänster i Finland utan att etablera filial.

Finansinspektionen har också enligt 40 och 41 § i lagen om Finansinspektionen befogenhet att påföra påföljdsavgift för brott mot vissa bestämmelser. Påföljdsavgift påförs av Finansinspektionen. Påföljdsavgiften är i regel högst tio procent av en juridisk persons omsättning under året före gärningen eller försummelsen, dock högst tio miljoner euro. En fysisk person får påföras en påföljdsavgift som i regel utgör högst tio procent av dennes inkomster enligt den senaste verkställda beskattningen, dock högst 100 000 euro. De bestämmelser som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde ingår dock inte i de bestämmelser i fråga om vilka påföljdsavgift kan påföras för brott mot dem, med undantag av ovan angivna vissa bestämmelser som baserar sig på direktivet om betalkonto med grundläggande funktioner.

2.2.3 Transport- och kommunikationsverket

Av Transport- och kommunikationsverket övervakad lagstiftning som omfattas av samarbetsförordningen

Transport- och kommunikationsverket övervakar vid sidan av konsumentombudsmannen efterlevnaden av de nationella bestämmelser som baserar sig på direktivet om elektronisk handel (2000/31/EG) och på artiklarna 9—11 och 19—26 i direktivet om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (2010/13/EU). Direktivet om elektronisk handel har till största delen genomförts genom bestämmelser i 22 och 24 kap. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation samt genom vissa bestämmelser i 2 kap. i konsumentskyddslagen. Artiklarna 9—11 och 19—26 i direktivet om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster har för sin del genomförts genom bestämmelser i 26 kap. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.

Dessutom övervakar Transport- och kommunikationsverket vid sidan av konsumentombudsmannen efterlevnaden av förordningen om flygpassagerares rättigheter ((EG) nr 261/2004), förordningen om järnvägars ansvar, fartygspassagerarförordningen samt förordningen om busspassagerares rättigheter. De rättsakter som övervakas enbart av Transport- och kommunikationsverket är förordningen om rättigheter i samband med flygresor för personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet, kapitel V i förordningen om järnvägars ansvar, kapitel II i fartygspassagerarförordningen samt kapitel II i förordningen om busspassagerares rättigheter.

Utrednings- och verkställighetsbefogenheter vid övervakningen av bestämmelser som omfattas av samarbetsförordningen

Bestämmelser om Transport- och kommunikationsverkets befogenheter vid övervakningen av de bestämmelser som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde finns i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation och i lagen om transportservice (320/2017).

Den rätt att få information som Transport- och kommunikationsverket har enligt lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation baserar sig på lagens 315 §, som gäller myndigheternas allmänna rätt att få information. Enligt paragrafens 1 mom. har Transport- och kommunikationsverket, när det fullgör uppgifter enligt lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation, rätt att få den information som verket behöver för skötseln av uppgifterna av dem vilkas rättigheter och skyldigheter den lagen gäller samt av aktörer som handlar för deras räkning.

Transport- och kommunikationsverkets viktigaste verkställighetsbefogenheter enligt lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation när det gäller övervakningen av de bestämmelser som omfattas av samarbetsförordningen är tillsynsbeslut, interimistiskt beslut och påföljdsavgift för utövare av televisions- och radioverksamhet.

Transport- och kommunikationsverket kan enligt 330 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation meddela den som bryter mot den lagen eller mot bestämmelser som utfärdats eller föreskrifter, beslut eller tillståndsvillkor som meddelats med stöd av den lagen en anmärkning samt ålägga denne att inom en skälig tid avhjälpa sitt fel eller sin försummelse. Enligt 331 § kan Transport- och kommunikationsverket som en interimistisk åtgärd avbryta verksamhet som orsakar fara eller allvarlig olägenhet oberoende av den tidsfrist som avses i 330 §, om ett fel eller en försummelse utgör ett direkt och allvarligt hot mot allmän ordning, mot allmän säkerhet eller mot folkhälsan eller orsakar allvarliga ekonomiska eller operativa olägenheter för andra företag, för abonnenter eller användare eller för kommunikationsnätens eller kommunikationstjänsternas funktion. Transport- och kommunikationsverket kan förena ett åläggande enligt 330 eller 331 § med vite eller med hot om att verksamheten avbryts.

Transport- och kommunikationsverket kan enligt 334 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation yrka att utövare av televisions- eller radioverksamhet som handlar i strid med bestämmelserna i 25 och 26 kap. och trots uppmaning inte rättar sitt förfarande inom den tid som tillsynsmyndigheten har bestämt påförs påföljdsavgift. Påföljdsavgiften påförs av marknadsdomstolen. När påföljdsavgiften fastställs ska arten och omfattningen av förfarandet samt dess varaktighet beaktas. Avgiften är minst 1 000 euro och högst en miljon euro, dock högst fem procent av omsättningen under det föregående året.

Bestämmelser om Transport- och kommunikationsverkets inspektionsrätt enligt lagen om transportservice finns i lagens 196 §. Enligt paragrafen har Transport- och kommunikationsverket för fullgörandet av uppgifterna rätt att få tillträde till lokaler och områden på driftsstället hos en tjänsteleverantör, till trafikmedel och lokaler som används i yrkesmässig trafik för att kunna genomföra kontroller. Transport- och kommunikationsverket har också under vissa förutsättningar rätt att i sin besittning ta det material som ska kontrolleras eller en kopia av materialet för kontroll någon annanstans.

Bestämmelser om tillsynsmyndigheternas rätt att få information finns i 197 § i lagen om transportservice. Transport- och kommunikationsverket och andra myndigheter som övervakar efterlevnaden av bestämmelserna i lagen har rätt att trots sekretessbestämmelserna få den information som är nödvändig för att utföra uppgifter enligt den lagen av tjänsteleverantörer och tillståndshavare och av andra aktörer och personer vars rättigheter och skyldigheter regleras i den lagen. Dessutom har Transport- och kommunikationsverket rätt att av myndigheter och av den som sköter en offentlig uppgift få viss information som är nödvändig för verket för fullgörande av dess uppgifter.

Transport- och kommunikationsverkets viktigaste befogenheter enligt lagen om transportservice när det gäller övervakningen av de bestämmelser som omfattas av samarbetsförordningen är anmärkning och varning (245 §). Transport- och kommunikationsverket kan ge en anmärkning eller varning till en tillståndshavare, om denne underlåter att iaktta bestämmelser eller föreskrifter om den verksamhet som tillståndet gäller eller om skötseln av den uppgift som tillståndet gäller. Dessutom kan Transport- och kommunikationsverket enligt lagens 255 § ålägga den som bryter mot lagen om transportservice, mot EU-förordningar som gäller verksamhet som omfattas av lagen eller mot bestämmelser som utfärdats eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, att rätta till felet eller försummelsen. Beslutet kan förenas med vite eller med hot om att verksamheten helt eller delvis avbryts eller att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad.

2.2.4 Fimea

Av Fimea övervakad lagstiftning som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde

Fimea är vid sidan av konsumentombudsmannen behörig myndighet till den del centret övervakar efterlevnaden av artiklarna 86—100 i direktivet om upprättande av gemenskapsregler för humanläkemedel (2001/83/EG) samt till den del det i fråga om marknadsföring av läkemedel övervakar efterlevnaden av de nationella bestämmelser som baserar sig på direktivet om otillbörliga affärsmetoder och på artiklarna 9—11 och 19—26 i direktivet om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster.

Artiklarna 86—90 och 97—100 i direktivet om upprättande av gemenskapsregler för humanläkemedel har genomförts genom vissa bestämmelser i läkemedelslagen (395/1987) och i läkemedelsförordningen (693/1987). Artiklarna 91—96 i direktivet om upprättande av gemenskapsregler för humanläkemedel, vilka nämns i bilagan till förordningen, gäller inte marknadsföring till konsumenter, och enligt uppgift från kommissionen omfattas de därmed inte av samarbetsförordningens tillämpningsområde.

Direktivet om otillbörliga affärsmetoder har till största delen genomförts genom bestämmelser i 2 kap. i konsumentskyddslagen. Artiklarna 9—11 och 19—26 i direktivet om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster har genomförts genom bestämmelser i 26 kap. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.

Utrednings- och verkställighetsbefogenheter vid övervakningen av bestämmelser som omfattas av samarbetsförordningen

Bestämmelser om de befogenheter för Fimea som är av betydelse med tanke på samarbetsförordningen finns i läkemedelslagen. Till Fimeas utrednings- och verkställighetsbefogenheter vid övervakningen av de bestämmelser som omfattas av samarbetsförordningen hör befogenheten att övervaka och få information samt förbudet mot fortsatt eller upprepad marknadsföring.

I 89 och 89 b § i läkemedelslagen föreskrivs det om skyldighet för aktörer och myndigheter inom läkemedelsbranschen att till Fimea lämna de upplysningar och utredningar som behövs för att centret ska kunna fullgöra sina uppgifter.

För genomförandet av övervakningen föreskrivs det i 92 a § i läkemedelslagen att den som marknadsför eller gör reklam för läkemedel ska lämna de upplysningar och anmälningar om marknadsföring och reklam till centret som föreskrivs genom förordning av statsrådet. I 25 i § i läkemedelsförordningen föreskrivs det om skyldighet för den som innehar ett försäljningstillstånd att tillställa Fimea ett visst material.

Fimea har enligt 93 § i läkemedelslagen rätt att förbjuda fortsatt eller upprepad marknadsföring av läkemedel, om marknadsföringen har skett i strid med vissa av läkemedelslagens bestämmelser som gäller marknadsföring av läkemedel. Fimea får också ålägga den som meddelats ett sådant förbud att rätta sin marknadsföring, om detta ska anses vara behövligt för att läkemedelssäkerheten inte ska äventyras. Förbud och ett förordnande om rättande kan förstärkas med vite. Vitet döms ut av regionförvaltningsverket på yrkande av Fimea.

2.2.5 Valvira

Av Valvira övervakad lagstiftning som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde

Valvira övervakar delvis vid sidan av konsumentombudsmannen efterlevnaden av de nationella bestämmelser som baserar sig på direktivet om otillbörliga affärsmetoder och på artiklarna 9—11 och 19—26 i direktivet om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster. Direktivet om otillbörliga affärsmetoder har till största delen genomförts genom bestämmelser i 2 kap. i konsumentskyddslagen. Artiklarna 9—11 och 19—26 i direktivet om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster har genomförts genom bestämmelser i 26 kap. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation. Valvira övervakar marknadsföringen av alkoholdrycker med stöd av alkohollagen (1102/2017) och marknadsföringen av tobaksprodukter med stöd av tobakslagen (549/2016).

Utrednings- och verkställighetsbefogenheter vid övervakningen av bestämmelser som omfattas av samarbetsförordningen

Bestämmelser om tillsynsmyndigheternas rätt att utföra inspektioner och få information finns i 62 § i alkohollagen. Tillsynsmyndigheterna får för tillsynen enligt alkohollagen inspektera tillståndshavarens lokaler, verksamhet och transporter av alkoholhaltiga ämnen samt granska tillståndsinnehavarens dokument. Företrädare för tillsynsmyndigheterna ska garanteras obehindrat tillträde till de lokaler och obehindrad tillgång till de dokument som övervakas samt rätt att lagra de uppgifter och utan ersättning få de prover som behövs för tillsynen. Bestämmelser om tillsynsmyndigheternas rätt att få information av myndigheter finns i 63 § i lagen.

Bestämmelser om tillsynsmyndighetens förbud och säkerhetsåtgärder finns i 68 § i alkohollagen. Om alkoholdrycker marknadsförs i strid med bestämmelserna om marknadsföring eller prissättning kan tillsynsmyndigheten förbjuda den som beställt eller utför marknadsföringen samt deras anställda att fortsätta eller upprepa den lagstridiga verksamheten.

Tillsynsmyndigheten kan enligt 70 § i alkohollagen förena ett förbud eller föreläggande eller ett åläggande av rättelse som den meddelar med vite eller med hot om att en åtgärd som inte vidtagits inom utsatt tid utförs på den försumliges bekostnad. Marknadsdomstolen dömer ut vite som tillsynsmyndigheten har förelagt och fattar beslut om verkställighet av hot om tvångsutförande i ärenden som avses i 68 § på ansökan av den som har förelagt vitet eller hotet om tvångsutförande.

De befogenheter som Valvira har enligt tobakslagen är inspektions- och provtagningsrätt (86 §), rätt till information samt förbud mot marknadsföring. Enligt bestämmelsen om rätt till information i 87 § i tobakslagen har Valvira, avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna, rätt att av tillverkare, importörer och försäljare av produkter som avses i lagen och av andra myndigheter få uppgifter som är nödvändiga för att utreda verksamhet som strider mot tobakslagen och mot bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den. Om uppgifterna inte lämnas inom utsatt tid, kan Valvira förena skyldigheten att lämna den med vite. Vitet döms ut av förvaltningsdomstolen.

Bestämmelser om förbud mot marknadsföring finns i 99 § i tobakslagen. Om de tobaksprodukter som anges i bestämmelsen marknadsförs i strid med 68 § och förfarandet inte inskränker sig till en kommuns område, kan Valvira förbjuda dem som beställt eller utfört marknadsföringsåtgärden samt anställda hos dem att fortsätta och upprepa det förfarande som strider mot bestämmelserna.

2.2.6 Dataombudsmannen

Av dataombudsmannen övervakad lagstiftning som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde

Dataombudsmannen övervakar vid sidan av konsumentombudsmannen efterlevnaden av de nationella bestämmelser som baserar sig på direktivet om elektronisk handel och på artikel 13 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation (2002/58/EG). Direktivet om elektronisk handel samt artikel 13 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation, till den del de hör till dataombudsmannens tillsyn, har genomförts genom bestämmelser i 24 kap. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation. Så som nämnts ovan, övervakar dataombudsmannen dessutom som ensam behörig myndighet efterlevnaden av artikel 8 i förordningen om gränsöverskridande portabilitet ((EU) 2017/1128).

Utrednings- och verkställighetsbefogenheter vid övervakningen av bestämmelser som omfattas av samarbetsförordningen

Dataombudsmannens uppgifter och befogenheter baserar sig på 14 § i dataskyddslagen (1050/2018). Enligt paragrafen finns bestämmelser om dataombudsmannens uppgifter och befogenheter i artiklarna 55—59 i dataskyddsförordningen ((EU) 2016/679).

Artikel 58 i dataskyddsförordningen innehåller bestämmelser om tillsynsmyndigheternas utredningsbefogenheter och korrigerande befogenheter. Enligt artikeln ska tillsynsmyndigheten ha befogenheter att bland annat beordra den personuppgiftsansvarige eller personuppgiftsbiträdet att lämna all information som myndigheten behöver för att fullgöra sina uppgifter, genomföra undersökningar i form av dataskyddstillsyn samt från den personuppgiftsansvarige och personuppgiftsbiträdet få tillgång till alla personuppgifter och all information som tillsynsmyndigheten behöver för att kunna fullgöra sina uppgifter. Dessutom ska tillsynsmyndigheten ha befogenheter att bland annat utfärda reprimander till en personuppgiftsansvarig eller personuppgiftsbiträdet om behandlingen bryter mot bestämmelserna i förordningen, förelägga en personuppgiftsansvarig eller ett personuppgiftsbiträde att se till att behandlingen sker i enlighet med bestämmelserna i förordningen samt införa en tillfällig eller definitiv begränsning av behandling.

En allmän bestämmelse om dataombudsmannens rätt att få information och utföra inspektioner finns i 18 § i dataskyddslagen. Enligt paragrafens 1 mom. har dataombudsmannen, utöver vad som i artikel 58.1 i dataskyddsförordningen föreskrivs om tillsynsmyndighetens rätt att få information och utföra inspektioner, rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt få de uppgifter som behövs för skötseln av sina uppgifter.

Dataombudsmannen får förena ett i dataskyddsförordningens artikel 58.2 c—g och j avsett beslut samt ett med stöd av 18 § 1 mom. i dataskyddslagen meddelat föreläggande att lämna ut uppgifter med vite (22 § i dataskyddslagen). Bestämmelser om föreläggande och utdömande av vite finns i viteslagen. Ett föreläggande att lämna ut uppgifter får dock inte förenas med ett vitesföreläggande riktat till en fysisk person, om det finns anledning att misstänka personen för brott och uppgifterna gäller en omständighet som har samband med brottsmisstanken. Dataombudsmannen har också enligt lagens 20 § rätt att på begäran få handräckning av polisen för att utföra sina uppgifter.

I 305 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation finns bestämmelser om dataombudsmannens tillsynsuppgifter och i 315 § om den allmänna rätt till information som de myndigheter som övervakar efterlevnaden av lagen har när de utför uppgifter enligt lagen i fråga. Enligt 330 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation kan dataombudsmannen när

denne sköter uppgifter enligt den lagen meddela den som bryter mot den lagen en anmärkning samt ålägga denne att inom en skälig tid avhjälpa sitt fel eller sin försummelse. Beslutet kan enligt lagens 332 § förenas med vite, hot om avbrytande eller hot om tvångsutförande.

2.2.7 Regionförvaltningsverken

Av regionförvaltningsverken övervakad lagstiftning som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde

Regionförvaltningsverken övervakar vid sidan av konsumentombudsmannen efterlevnaden av de nationella bestämmelser som baserar sig på direktivet om konsumentskydd i samband med prismärkning av varor som erbjuds konsumenterna (98/6/EG), direktivet om konsumentkreditavtal, delvis direktivet om bostadskrediter (2014/17/EU) samt delvis direktivet om paketresor och sammanlänkade researrangemang ((EU) 2015/2302). Till den del direktivet om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet har genomförts genom bestämmelser i lagen om registrering av vissa kreditgivare, enligt vilka Regionförvaltningsverket i Södra Finland ensam är tillsynsmyndighet, omfattas direktivet om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet inte av samarbetsförordningens tillämpningsområde.

Direktivet om konsumentskydd i samband med prismärkning av varor som erbjuds konsumenterna har genomförts genom statsrådets förordning om prisinformation vid marknadsföring av konsumtionsnyttigheter (553/2013). Direktivet om konsumentkreditavtal har genomförts genom bestämmelser i 7 kap. i konsumentskyddslagen och direktivet om bostadskrediter genom bestämmelser i 7 a kap. i konsumentskyddslagen. Direktivet om paketresor och sammanlänkade researrangemang har genomförts genom lagen om kombinerade resetjänster (901/2017) och genom lagen om leverantörer av kombinerade resetjänster, av vilka den sistnämnda övervakas av regionförvaltningsverken tillsammans med Konkurrens- och konsumentverket.

Utrednings- och verkställighetsbefogenheter vid övervakningen av bestämmelser som omfattas av samarbetsförordningen

Regionförvaltningsverken övervakar med stöd av 2 kap. 20 § i konsumentskyddslagen prisinformationen vid marknadsföring av konsumtionsnyttigheter. Enligt 2 kap. 18 § i konsumentskyddslagen kan regionförvaltningsverket meddela en näringsidkare förbud i ärenden som gäller förfaranden som strider mot bestämmelserna om prisinformation om bostäder och andra konsumtionsnyttigheter, om lagstridigheten är uppenbar och praxis vid tillämpningen av bestämmelserna är vedertagen i ärenden av denna typ. Regionförvaltningsverkets beslut får inte överklagas genom besvär. Näringsidkaren får föra ett beslut om förbud till marknadsdomstolen för prövning inom fjorton dagar efter det att näringsidkaren har fått del av beslutet. I annat fall står beslutet fast. Regionförvaltningsverket kan förena sitt förbud med vite. Vitet döms ut av marknadsdomstolen på ansökan av konsumentombudsmannen.

Regionförvaltningsverken övervakar efterlevnaden av bestämmelserna om konsumentkrediter med stöd av 7 kap. 51 § i konsumentskyddslagen och bestämmelserna om konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom med stöd av 7 a kap. 33 §. Regionförvaltningsverkens befogenhet att få information baserar sig i fråga om 7 kap. i konsumentskyddslagen på dess 51 § 3 mom., enligt vilket kreditgivare och kreditförmedlare är skyldiga att till tillsynsmyndigheterna överlämna för tillsynen behövliga handlingar som hänför sig till konsumentkrediter. En motsvarande bestämmelse ingår också i 7 a kap. 33 § 4 mom.

Regionförvaltningsverken övervakar vid sidan av Konkurrens- och konsumentverket efterlevnaden av lagen om leverantörer av kombinerade resetjänster. Bestämmelser om tillsynsmyndighetens rätt att få uppgifter finns i 19 § i den lagen. Enligt paragrafen ska leverantörer av

kombinerade resetjänster trots sekretessbestämmelserna på begäran till Konkurrens- och konsumentverket samt till regionförvaltningsverket lämna de handlingar och uppgifter som är nödvändiga för tillsynen. Enligt lagens 20 § har Konkurrens- och konsumentverket och regionförvaltningsverket dessutom, trots sekretessplikten och andra begränsningar som gäller rätten att få uppgifter, rätt att av andra myndigheter och av dem som sköter offentliga uppdrag avgiftsfritt få de uppgifter som är nödvändiga för tillsynen samt för utredning av förutsättningarna för registrering och för utredning av förutsättningarna för avförande ur registret.

3 Bedömning av nuläget

3.1 Allmänt

Den nya samarbetsförordningens tillämpningsområde har utvidgats jämfört med den gamla samarbetsförordningen. Utvidgningen gäller övervakningen av de nya EU-rättsakterna. Genom samarbetsförordningen införs också nya utrednings- och verkställighetsbefogenheter. Sådana är befogenhet att köpa in varor eller tjänster genom testköp, befogenhet att vidta interimistiska åtgärder, befogenhet att från näringsidkaren erhålla åtaganden om kompensatoriska åtgärder, befogenhet att informera konsumenter om hur man ansöker om kompensation enligt nationell rätt, befogenheter i samband med onlinegränssnitt och domännamn samt befogenhet att påföra påföljder för överträdelser som omfattas av förordningens tillämpningsområde. Till den del de utrednings- och verkställighetsbefogenheter som anges i den nya samarbetsförordningen i fråga om sina principer motsvarar befogenheterna i den gamla samarbetsförordningen, är de bestämmelser som gäller dem mycket mer detaljerade och delvis mer långtgående än motsvarande befogenheter i den gamla samarbetsförordningen.

Bestämmelserna i förordningen är direkt tillämplig rätt i medlemsstaterna, och merparten av bestämmelserna förutsätter därför inte nationella verkställighetsåtgärder. Verkställighetsåtgärder förutsätts dock i synnerhet i artikel 9, som gäller de behöriga myndigheternas minimibefogenheter. Vid det nationella genomförandet bör det särskilt sörjas för att bestämmelserna överensstämmer med kraven i grundlagen bland annat när det gäller näringsidkarnas rättssäkerhet. Verkställighet förutsätter dessutom artikel 5, som gäller utseende av behöriga myndigheter och en central kontaktpunkt.

Av de definitioner som ingår i samarbetsförordningen följer att nationella överträdelser och överträdelser av näringsidkare etablerade i tredjeländer inte omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde. Å andra sidan har det länge ansetts existera ett behov att utveckla konsumentombudsmannens befogenheter även vid överträdelser inom landet (se till exempel Betänkande av en arbetsgrupp vid justitieministeriet: Konsumentskyddsmyndigheternas behörighet, Betänkanden och utlåtanden 11/2015). Även om det är motiverat att konsumentombudsmannen i första hand strävar efter att få lagöverträdelser att upphöra genom förhandlingar, tryggar lagstiftningen inte tillräckligt effektiva metoder i synnerhet i situationer då överträdelsen är obestridlig, men näringsidkaren inte handlar ansvarsfullt för att ärendet snabbt ska kunna avslutas förhandlingsvägen. Dessa brister har accentuerats under den senaste tiden till exempel vid övervakningen av efterlevnaden av bestämmelserna om konsumentkrediter. Behovet av att reagera på uppenbara lagöverträdelser snabbare än tidigare har vuxit särskilt i och med att handeln allt mer sker i en digital miljö.

Även konformitetsskäl talar för att samma utrednings- och verkställighetsbefogenheter ska utsträckas även till andra ärenden än sådana som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde. Om de utrednings- och verkställighetsbefogenheter som anges i samarbetsförordningen tillämpades endast i sådana fall som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde skulle de behöriga myndigheternas befogenheter att ingripa vid brott mot konsumentskyddslagstiftningen i nationella fall och i fall där näringsidkare etablerade i tredjelän-

der är ansvariga, vara betydligt sämre än vid överträdelser som omfattas av förordningens tillämpningsområde. Samtidigt skulle konsumenters och näringsidkares rättsliga ställning vara olika beroende på huruvida verksamheten på det sätt som definieras i samarbetsförordningen är gränsöverskridande eller inte, vilket inte kan anses ändamålsenligt. Även ekonomiutskottet påpekade vid behandlingen av förslaget till förordning de missförhållanden som skulle följa av att befogenheterna är olika vid nationella och gränsöverskridande överträdelser (EkUU 27/2016 rd).

3.2 Påföljdsavgift

Enligt artikel 9.4 h i samarbetsförordningen ska behöriga myndigheter ha befogenhet att besluta om sanktioner, till exempel böter eller viten, för överträdelser som omfattas av förordningen och för underlåtenhet att följa ett beslut, ett föreläggande, en interimistisk åtgärd, ett åtagande från näringsidkare eller någon annan åtgärd som har beslutats enligt samarbetsförordningen. Dessa sanktioner ska vara effektiva, proportionella och avskräckande i enlighet med kraven i unionslagstiftning som skyddar konsumenternas intressen. På basis av artikel 9.5 tillämpas 9.4 h endast på de instrument som nämns i bilagan till samarbetsförordningen och där det föreskrivs om påföljder.

Finland hade under förhandlingarna och efter att de avslutats den uppfattningen att artikel 9.4 h förutsätter att en påföljdsavgift införs vid överträdelser som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde. Vid genomförandet av förordningen framgick det dock i samband med förhandlingarna kring det så kallade omnibusdirektivet (KOM (2018) 185 slutlig och dokument 7697/19 COR 1, 28.3.2019) att alla medlemsstater inte har tolkat led h på samma sätt.

Enligt en utredning från kommissionen är det utgående från artikel 9.4 h i förordningen inte nödvändigt att införa just en påföljdsavgift, men bestämmelsen förutsätter dock något slag av penningmässig sanktion för överträdelser som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde. Exempelvis en offentlig varning uppfyller därmed inte kraven i led h. Det centrala när behoven av ändringar till följd av bestämmelsen bedöms är vilket slag av sanktions-system som ska anses effektivt och avskräckande. Enligt kommissionens åsikt är ett förbud som förenas med vite, vilket för närvarande används i Finland, åtminstone inte som sådant tillräckligt, eftersom det inte uppfyller förordningens krav på effektivitet och avskräckande verkan av den anledningen att de viten som dömts ut inte varit tillräckligt stora i synnerhet när det gäller stora företag. Utdömmande av vite är dessutom enligt kommissionens synpunkt en alltför långsam process för att förordningens krav på effektivitet och avskräckande verkan ska uppfyllas.

Enligt gällande lagstiftning leder ett lagstridigt förfarande från en näringsidkares sida inte till en administrativ ekonomisk påföljd, även om näringsidkarens lagstridiga förfarande vanligen redan har hunnit förorsaka skada för såväl konsumenter som konkurrenter. Dessutom har näringsidkaren kunnat få betydande orättmätig vinning på grund av sitt lagstridiga förfarande. Av ovannämnda skäl anses det motiverat att påföljdsavgift införs för vissa brott mot konsumentskyddslagstiftningen. Att påföljdsavgift införs beräknas göra tillsynen effektivare och ha en förebyggande verkan på näringsidkarnas verksamhet. Separat kan också konstateras att vite till sin natur inte är den primära sanktionen vid brott mot konsumentskyddsbestämmelserna, utan dess syfte är att effektivisera efterlevnaden av ett förbud.

3.3 Förbud som meddelas av konsumentombudsmannen

För närvarande räcker det att en näringsidkare som vill motsätta sig ett förbud av konsumentombudsmannen meddelar detta. En näringsidkare förutsätts inte ge någon motivering till att

denne motsätter sig förbudet ens vid klara överträdelser. När en näringsidkare motsätter sig ett förbud, förfaller det. Efter det ska konsumentombudsmannen hos marknadsdomstolen ansöka om ett beslut om förbud.

Konsumenter och konkurrerande företag kan vid klara överträdelser lida av att enbart ett meddelande om motsättande möjliggör ett fortsatt lagstridigt förfarande åtminstone fram till dess att marknadsdomstolen eventuellt meddelar ett interimistiskt förbud. Detta gör det möjligt för en näringsidkare som bryter mot bestämmelserna att förlänga processen även i klara fall, vilket inte är ändamålsenligt heller med tanke på den övervakande myndighetens eller marknadsdomstolens resursanvändning.

4 Målsättning och de viktigaste förslagen

4.1 Allmänt

Propositionens främsta syfte är att genomföra den nya samarbetsförordningen, vilket i praktiken förutsätter att det utfärdas sådana bestämmelser om konsumentskyddsmyndigheterna som kompletterar samarbetsordningen. Även om EU-förordningarna i princip är direkt tillämpliga i medlemsstaterna, är samarbetsförordningens bestämmelser om minimibefogenheter, enligt vad som sagts ovan, inte direkt tillämpliga och även i skäl 18 och 19 i ingressen till förordningen hänvisas till att befogenheterna förutsätter verkställighetsåtgärder av medlemsstaterna.

På grund av vad som sagts ovan föreslås det i propositionen att det stiftas en ny lag om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna. Den ska komplettera den existerande regleringen om befogenheter för de behöriga myndigheter som svarar för genomförandet av samarbetsförordningen. Utöver detta behövs det ändringar också i ett flertal andra lagar, såsom i lagen om Konkurrens- och konsumentverket samt i lagen om rättegång i marknadsdomstolen.

4.2 Nationellt handlingsutrymme och utnyttjandet av det

Samarbetsförordningen tillämpas på gränsöverskridande överträdelser i medlemsstaterna men endast på överträdelser mot de EU-rättsakter som uppräknas i bilagan till förordningen. De befogenheter som anges i samarbetsförordningen behövs på grund av den därmed inte utsträcks till att gälla ärenden där det är fråga om någon annan överträdelse än en överträdelse av den reglering som nämns i bilagan till förordningen. Befogenheterna behöver på grund av förordningen inte heller utsträckas till att till någon del gälla till exempel enbart nationella ärenden eller ärenden som har koppling till tredjeländer. Enligt vad som konstaterats ovan anses det dock inte motiverat att en central konsumentskyddsmyndighets, dvs. konsumentombudsmannens, befogenheter varierar beroende på om det är fråga om ett nationellt eller ett gränsöverskridande ärende eller å andra sidan beroende på om det är fråga om ett ärende som har samband med en EU-rättsakt som nämns i bilagan till samarbetsförordningen eller ett ärende som har samband med annan reglering som myndigheten ska övervaka. Av den anledningen föreslås det i propositionen att konsumentombudsmannen ska ha de befogenheter som anges i samarbetsförordningen också i andra ärenden än sådana som omfattas av förordningens tillämpningsområde. På så sätt förbättras på grund av nationella behov framför allt de metoder för kollektiv övervakning som konsumentombudsmannen har tillgång till på ett mer allmänt plan så att övervakningen ökar i trovärdighet och efterlevnaden av lagstiftningen därmed blir effektivare. Målet är till denna del också att minska de förluster som ett lagstridigt förfarande från näringsidkares sida förorsakar konsumenter och konkurrenter.

Enligt skäl 19 i ingressen till samarbetsförordningen bör genomförandet och utövandet av befogenheter vid tillämpning av förordningen också överensstämma med annan unionsrätt och nationell rätt, i synnerhet tillämpliga rättssäkerhetsgarantier och principer inom ramen för de

grundläggande rättigheterna. Enligt nämnda skäl bör det stå medlemsstaterna fritt att i nationell rätt, i enlighet med unionsrätten, fastställa villkor och begränsningar för befogenheternas utövande. De specialvillkor som följer av grundlagen kan på basis av detta beaktas i den nationella lagstiftningen till exempel när det gäller inspektioner i lokaler som omfattas av hemfridsskyddet. Det ska också vara möjligt att beakta de förutsättningar för användning av påföljdsavgift som anges i grundlagen och begränsa påföljdsavgiften endast till situationer där bestämmelserna är tillräckligt exakta och noggrant avgränsade. På bestämmelsenivå ska de gärningar och försummelser specificeras för vilka det är möjligt att påföra påföljdsavgift, för att näringsidkaren entydigt ska kunna få en uppfattning om vilka krav bestämmelserna ställer och vilka påföljder överträdelser leder till.

På basis av artikel 10.1 i samarbetsförordningen har medlemsstaterna prövningsrätt också när det gäller huruvida de behöriga myndigheterna utövar de minimibefogenheter som anges i förordningen direkt inom ramen för sin egen myndighetsutövning, med bistånd av andra behöriga myndigheter eller andra myndigheter eller till exempel genom ansökan till domstolar som är behöriga att fatta det nödvändiga beslutet.

4.3 Behöriga myndigheter enligt samarbetsförordningen

I samarbetsförordningen förutsätts att medlemsstaterna utser en eller flera behöriga myndigheter och den centrala kontaktpunkt som har ansvaret för tillämpningen av samarbetsförordningen. Utgångspunkten för det nationella genomförandet av förordningen, med några mindre undantag, är att behöriga myndigheter enligt samarbetsförordningen utses på samma sätt som deras arbetsfördelning ordnats även nationellt i fråga om de EU-rättsakter som nämns i bilagan till samarbetsförordningen. Enligt propositionen är huvudsaklig behörig myndighet enligt samarbetsförordningen i enlighet med detta konsumentombudsmannen, och den centrala kontaktpunkten är på samma sätt som nu Konkurrens- och konsumentverket. Behöriga myndigheter är utöver detta vid sidan av konsumentombudsmannen i vissa situationer dataombudsmannen, Finansinspektionen, Transport- och kommunikationsverket, Fimea, regionförvaltningsverken samt Valvira.

Separat bör det konstateras att Livsmedelsverkets tillsyn enbart omfattar direktivet om vilseledande och jämförande reklam på verkets ansvarsområde. Sakens betydelse med beaktande av samarbetsförordningens tillämpningsområde, som begränsar sig till förhållandet mellan näringsidkaren och konsumenten, är så liten att man i samarbete med Livsmedelsverket gjort bedömningen att det inte är ändamålsenligt att utse Livsmedelsverket till behörig myndighet. Inte heller Polisstyrelsen föreslås bli behörig myndighet, även om styrelsen i Fastlandsfinland tillsammans med konsumentombudsmannen övervakar efterlevnaden av direktivet om otillbörliga affärsmetoder när det gäller marknadsföringen av Veikkaus Ab:s penningspel. I bakgrunden finns de nationella lagstiftningsmässiga lösningarna gällande marknadsföring av penningspel på grund av vilka direktivet har ringa betydelse med tanke på det faktiska tillsynsarbetet. Av ändamålsenlighetsskäl föreslås inte heller regionförvaltningsverken bli sådana behöriga myndigheter som anges i samarbetsförordningen till den del det är fråga om tillsynen över efterlevnaden av lagen om leverantörer av kombinerade resetjänster, som baserar sig på direktivet om paketresor och sammanlänkade researrangemang, även om lagen i övrigt ska övervakas av dem. Det anses tillräckligt att enbart Konkurrens- och konsumentverket är behörig myndighet till denna del. Verket för register över dem som är skyldiga att ställa säkerhet och övervakar bland annat att säkerheterna är tillräckliga.

Samarbetsförordningens tillämpningsområde omfattar vissa bestämmelser i fråga om vilka konsumentombudsmannen inte alls är behörig myndighet enligt nuvarande lag. Enligt förslaget är ensam behörig myndighet i dessa fall även i ärenden som omfattas av samarbetsförord-

ningens tillämpningsområde, beroende på fallet, dataombudsmannen, Konkurrens- och konsumentverket eller Transport- och kommunikationsverket.

4.4 Utredningsbefogenheter

I propositionen föreslås att det föreskrivs om vissa utredningsbefogenheter som de behöriga myndigheterna enligt samarbetsförordningen ska ha i ärenden som omfattas av förordningens tillämpningsområde. Dessa befogenheter är omfattande rättigheter att få information, omfattande inspektionsrätt samt rätt att göra testköp. Det föreslås dock att dessa befogenheter begränsas så att de uppfyller kraven i landets grundlag.

Enligt förslaget ska de utredningsbefogenheter som förutsätts i förordningen ges alla behöriga myndigheter i de ärenden som omfattas av förordningens tillämpningsområde. Detta anses ändamålsenligt för att de ärenden som omfattas av förordningens tillämpningsområde inte ska behöva överföras på konsumentombudsmannen på grund av att utredningsbefogenheterna eventuellt är bristfälliga i sådana fall då det annars är naturligare att skötseln av ärendet ankommer på någon annan behörig myndighet.

Konsumentombudsmannen föreslås få motsvarande befogenheter också i andra ärenden än sådana som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde. Detta förutsätter i praktiken ändringar också i lagen om Konkurrens- och konsumentverket till den del det där föreskrivs om konsumentombudsmannens rätt att få information och rätt att utföra inspektioner.

4.5 Administrativa påföljder

Befogenheter i samband med onlinegränssnitt och domännamn

I propositionen föreslås också nya på samarbetsförordningen baserade befogenheter i samband med onlinegränssnitt och domännamn. Syftet är till denna del att effektivisera möjligheterna att ingripa i överträdelser som sker i den digitala miljön.

Enligt förslaget ska konsumentombudsmannen samt de andra myndigheter som till vissa delar ensamma är behöriga myndigheter, ha rätt att i vissa undantagssituationer, som närmare anges i lag, ålägga en tjänsteleverantör att avlägsna innehåll till exempel från en webbplats, att förhindra åtkomsten till den eller att ta bort den. I sista hand kan den behöriga myndigheten ålägga den som förvaltar ett domännamnsregister eller registraren att radera ett domännamn ur domännamnsregistret. I fråga om nämnda befogenhet föreslås alltså att artikel 9.2 i samarbetsförordningen utnyttjas. Enligt den får medlemsstaterna besluta att inte tilldela varje behörig myndighet alla befogenheter, under förutsättning att dessa befogenheter om så är nödvändigt kan utövas effektivt med avseende på de överträdelser som omfattas av samarbetsförordningen. Det är fråga om en betydande befogenhet. Utnyttjandet av den förutsätter också informationstekniska specialkunskaper för att åläggandet ska kunna riktas till rätt aktör. Eftersom de ärenden som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde och ankommer på andra än konsumentombudsmannen antas vara få till antalet, anses det inte motiverat att i detta sammanhang ge befogenheten till alla behöriga myndigheter. Även om befogenheten i fråga, på grund av arten av den reglering som övervakas, de facto inte antas vara användbar ens för alla de myndigheter som i likhet med konsumentombudsmannen i vissa fall är ensamma behöriga myndigheter, bör dessa ges befogenheten för att samarbetsförordningen ska kunna genomföras på behörigt sätt.

Enligt vad som konstaterats ovan ger samarbetsförordningen medlemsstaterna handlingsutrymme när det gäller huruvida de behöriga myndigheterna utövar befogenheterna direkt med stöd av sin egen behörighet eller huruvida en domstol beslutar om utövandet av befogenheten

på ansökan av den behöriga myndigheten. Under beredningsfasen dryftades frågan huruvida en domstol bör anförtros beslutsfattandet när det gäller utövande av de befogenheter som hänförs sig till onlinegränssnitt och domännamn. Denna lösning valdes dock inte, utan med beaktande av befogenhetens ändamål, dvs. möjligheten att reagera snabbt på uppdagade lagöverträdelse som kan leda till allvarlig skada för konsumenternas allmänna intresse, anses det korrekt att myndigheten själv kan besluta om utövandet. Väsentligt med tanke på näringsidkarnas rättssäkerhet, vid sidan av skyldigheten att höra och möjligheten att överklaga, är att tröskeln för att utöva befogenheten ställs relativt högt.

Konsumentombudsmannen föreslås få motsvarande befogenhet också i andra ärenden än sådana som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde. Befogenheten anses viktig i synnerhet med tanke på tredjeländer, eftersom andra metoder för ingripande i dessa fall, inte minst på grund av problem med att nå näringsidkaren, kan vara ineffektiva.

Påföljdsavgift

I samarbetsförordningen förutsätts att behöriga myndigheter har befogenhet att besluta om sanktioner för överträdelse som omfattas av samarbetsförordningen och för underlåtenhet att följa en åtgärd som har beslutats enligt samarbetsförordningen (artikel 9.4 h). Enligt vad som sagts ovan förutsätter led h, enligt uppgift från kommissionen, inte uttryckligen att påföljdsavgift införs, men i propositionen föreslås att led h genomförs delvis genom att påföljdsavgift införs för brott mot vissa i lagen specificerade bestämmelser. Påförande av påföljdsavgift ska vara möjligt i fall som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde, men också till exempel när det är fråga om ett ärende av rent nationell karaktär.

Enligt förslaget ska påföljdsavgiftens storlek baseras på en samlad bedömning, och när storleken bestäms ska hänsyn tas bland annat till överträdelsens art, omfattning, allvarlighetsgrad och varaktighet. Med beaktande av den allmänprevention och individualprevention som krävs av ett sanktionssystem, anses fyra procent av omsättningen som ett lämpligt maximibelopp. Även det så kallade omnibusdirektivet, som ännu inte är formellt antaget, kommer i vissa gränsöverskridande fall att förutsätta en påföljdsavgift vars maximibelopp är minst lika stort.

Påföljdsavgift ska enligt förslaget påföras en näringsidkare som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot eller åsidosätter vissa angivna bestämmelser. Även i fortsättningen ska konsumentombudsmannen även i dessa ärenden i första hand ha förhandlingsplikt innan påföljdsavgift kan yrkas. I synnerhet i ärenden som har karaktären av prejudikat är avsikten att använda en marknadsrättslig förbudsprocess även i fortsättningen. I allmänhet kommer påföljdsavgift inte i fråga i den typen av ärenden redan av den anledningen att näringsidkarens inte handlat uppsåtligt eller av oaktsamhet.

Bestämmelserna om påföljdsavgift omfattar utöver bestämmelser som ingår i eller baserar sig på de instrument som nämns i bilagan till samarbetsförordningen även vissa rent nationella bestämmelser. Som exempel kan nämnas vissa bestämmelser i lagen om indrivning av fordringar. Vilka bestämmelser som föreslås bli omfattade av bestämmelserna om påföljdsavgift har bedömts utifrån kravet på exakthet. Ett viktigt kriterium för valet av bestämmelser som föreslås bli omfattande av regleringen av påföljdsavgift har dessutom varit hur väsentlig regleringen i fråga kan anses vara ur konsumentskyddssynvinkel. Det har också lagts vikt vid i vilken utsträckning det förekommit problem vid efterlevnaden av regleringen. På denna grund har till exempel bestämmelserna om konsumentkrediter i mån av möjlighet till centrala delar beaktats i bestämmelserna om påföljdsavgift till den del kravet på att regleringen ska vara noggrant avgränsad ansetts relevant. De bestämmelser som föreslås bli omfattade av påföljdsavgift är rätt många till antalet, vilket förklaras av att den lagstiftning som konsumentombudsmannen har att övervaka är omfattande.

Vid beredningen har det beaktats att en avtalsrättslig påföljd hänför sig till vissa bestämmelser, såsom att avtalet inte är bindande. Det anses dock motiverat att påföljdsavgift kan påföras också för brott mot vissa sådana bestämmelser. Även om enskilda konsumenter inte är betalningsskyldiga i förhållande till en näringsidkare som bryter mot bestämmelserna, kan det inte anses som en egentlig sanktion mot en näringsidkare som har utnyttjat ett lagstridigt förfarande i sin marknadsföring. Påförande av påföljdsavgift är dock inte möjligt om det är fråga om ett enskilt ärende mellan en näringsidkare och en konsument.

Det har föreslagits att de bestämmelser som innehåller skyldigheter att lämna information inte utgör ett sådant kärnområde inom konsumenträtten att påföljdsavgift ska kunna påföras för brott mot dem. Många bestämmelser om informationsplikt är mycket detaljerade och alla de uppgifter som enligt bestämmelserna ska lämnas är inte alltid lika väsentliga i alla situationer. Syftet med de olika bestämmelserna om informationsplikt är att konsumenten ska ha möjlighet att fatta köpbeslut utgående från korrekta och tillräckliga uppgifter. Av den anledningen anses det motiverat att brott mot dessa bestämmelser kan leda till påföljdsavgift. Samtidigt är det viktigt att påföljdsavgift inte påförs för sådana försummelse mot informationsplikten som saknar betydelse med tanke på konsumentens köpbeslut eller konsumentens möjligheter att utöva sina rättigheter. Det föreslås därför en förhöjd tröskel för påförande av påföljdsavgift för brott mot bestämmelserna om informationsplikt.

Påföljdsavgift ska enligt propositionen i undantagsfall kunna påföras också den som hör till en juridisk persons ledning eller som utövar faktisk beslutanderätt inom en juridisk person. Detta behövs för att det ska vara möjligt att ingripa i ett tillvägagångssätt där den person som utövar faktiskt beslutanderätt flyttar sin affärsverksamhet för att fortsätta den inom ramen för en annan juridisk person i syfte att undgå sanktioner och kunna fortsätta samma lagstridiga förfarande. Påföljdsavgiften ska vara högst fyra procent av den fysiska personens inkomster enligt den verkställda beskattningen för året före överträdelsen. I fråga om fysiska personer föreslås också en absolut övre gräns för påföljden, dvs. 40 000 euro.

Enligt förslaget ska påföljdsavgiften påföras av marknadsdomstolen på ansökan konsumentombudsmannen. Dessutom föreslås det att Finansinspektionen med stöd av den föreslagna lagen ska ha rätt att påföra påföljdsavgifter. Såsom för närvarande kan Finansinspektionen påföra påföljdsavgiften själv. I praktiken kommer beslut om påföljdsavgifter att fattas av Finansinspektionens direktion.

Att ärenden som gäller påföljdsavgift i regel anförtros marknadsdomstolen kan motiveras med marknadsrättslig specialkunskap och med en strävan att koncentrera marknadsrättsliga ärenden. Det är också ändamålsenligt att den processuella regleringen är likadan i fråga om påföljdsavgift och förbuds förfarande, eftersom det är fråga om tillämpning av samma materiellt-rättsliga bestämmelser. I annat fall skulle det finnas risk för motstridiga avgöranden till exempel om besvär skulle anföras hos olika domstolar å ena sidan i fråga om förbudet och å andra sidan i fråga om påföljdsavgiften. Det är motiverat att domstolsbehandlingen i vartdera fallet sker inom samma domstolslinje. Det är dessutom motiverat att man i samma process oberoende av processbestämmelserna samtidigt kan behandla lagöverträdelser av samma näringsidkare så att det för ett förfarande yrkas meddelande av förbud och för ett annat påförande av påföljdsavgift. På motsvarande sätt ska det också vara möjligt att yrka att näringsidkaren för ett visst förfarande till exempel i första hand påförs påföljdsavgift och i andra hand meddelas förbud eller yrka att både påföljdsavgift påförs och förbud meddelas på basis av samma förfarande. När det gäller ersättning för rättegångskostnader föreslås det inget undantag från den reglering som iakttagits sen gammalt i ärenden som gäller meddelande av förbud och enligt vilken parterna själva svarar för sina rättegångskostnader.

Enligt förslaget är ärenden som gäller påföljdsavgift, enligt den indelning som anges i lagen om rättegång i marknadsdomstolen, marknadsrättsliga ärenden, i vilka ändring i marknadsdomstolens beslut söks genom besvär hos högsta domstolen, om högsta domstolen beviljar besvärstillstånd. För påföljdsavgiftens del föreslås av skäl som hänför sig till näringsidkarens rättssäkerhet avvikelse från detta så att bestämmelserna om besvärstillstånd inte ska gälla besvär om påförande av påföljdsavgift, när ändring i marknadsdomstolens avgörande söks av den näringsidkare eller den andra person som marknadsdomstolen påfört påföljdsavgift. Till denna del har det beaktats vad grundlagsutskottet konstaterat i sitt utlåtande GrUU 49/2016 rd om lagstiftningen om upphandlingsförfarandet. Ett av Finansinspektionen meddelat beslut om påförande av påföljdsavgift ska i fortsättningen överklagas genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol, vars beslut får överklagas genom besvär endast om högsta domstolen beviljar besvärstillstånd. Finansinspektionen ska såsom för närvarande ha rätt att genom besvär överklaga ett beslut av förvaltningsdomstolen genom vilket förvaltningsdomstolen har ändrat eller upphävt ett beslut av Finansinspektionen.

Enligt propositionen är det flera av de konsumentskyddsbestämmelser som konsumentombudsmannen ska övervaka som faller utanför bestämmelserna om påföljdsavgift inte bara av den anledningen att bestämmelserna inte kan anses centrala med tanke på konsumentskyddet utan också av den anledningen att en del av bestämmelserna i lagen är alltför flertydiga för påförande av påföljdsavgift. I sådana fall ska konsumentombudsmannen såsom för närvarande kunna ansöka om förbud förenat med vite hos marknadsdomstolen. I praktiken har de vite som marknadsdomstolen dömt ut varierat mellan 40 000 och 100 000 euro under de senaste fem åren. Såsom det sagts ovan har kommissionen vid diskussioner i samband med genomförandet av förordningen ansett att de vite som för närvarande döms ut i Finland inte är tillräckligt effektiva och avskräckande i synnerhet när det är fråga om stora företag. Vid beredningen har man därför övervägt att precisera bestämmelserna. Att man dock inte gjort det beror i synnerhet på att det redan för närvarande med stöd av viteslagen är möjligt att döma ut större vite, och marknadsdomstolen har också utnyttjat denna möjlighet till exempel i fråga om förbud mot otillbörligt förfarande i näringsverksamhet.

4.6 Ändrat förfarande när en näringsidkare motsätter sig ett av konsumentombudsmannen meddelat förbud

För närvarande förfaller ett av konsumentombudsmannen utfärdat beslut om förbud, om näringsidkaren motsätter sig det. Konsumentombudsmannen ska efter det föra ärendet till marknadsdomstolen för avgörande. I propositionen föreslås det att förfarandet blir det omvända så att en näringsidkare som är missnöjd med ett av konsumentombudsmannen meddelat beslut om förbud ska föra ärendet till marknadsdomstolen. Annars står beslutet fast. Marknadsdomstolen ska även i fortsättningen meddela förbud i ärenden som är betydande med hänsyn till tillämpning av lag. Det är klart att marknadsdomstolen kan meddela förbud även i sådana ärenden där konsumentombudsmannen också kan meddela förbudet själv. Ändringen av bestämmelserna om att motsätta sig förbudet hänger inte samman med genomförandet av samarbetsförordningen, utan ändringen anses motiverad på grund av nationella behov.

4.7 Översyn av bestämmelserna om hem- och distansförsäljning

Finland har genomfört direktivet om konsumenträttigheter (2011/83/EU) till största delen genom bestämmelser i 6 kap. i konsumentskyddslagen, där det föreskrivs om hemförsäljning och distansförsäljning (RP 157/2013 rd, lag om ändring av konsumentskyddslagen; 1211/2013). Enligt kommissionens åsikt har Finland inte genomfört direktivet i fråga på behörigt sätt till alla delar, och kommissionen har därför startat ett överträdelseförfarande mot Finland. Kommissionen har i sin formella underrättelse förutsatt att Finland gör vissa ändringar i lagen, och Finland har i sitt svar lovat göra vissa justeringar för att skapa klarhet i den nationella lagstift-

ningen. Av denna anledning föreslås det i propositionen också vissa mindre ändringar i bestämmelserna i 6 kap. i konsumentskyddslagen.

5 Propositionens konsekvenser

5.1 Konsekvenser för statsfinanserna och för myndigheternas verksamhet

De konsekvenser som reformen har följer delvis direkt av samarbetsförordningen. Ett samarbetsnätverk som baserar sig på den gamla samarbetsförordningen existerar redan nu, men i och med den nya samarbetsförordningen är avsikten att utvidga och intensifiera den gränsöverskridande tillsynsverksamheten, vilket antas förbättra samarbetsförordningens sysselsättande effekt med avseende på myndigheterna. Även det ökade antalet EU-rättsakter som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde innebär nya tillsynsuppgifter för myndigheterna. Konsekvenserna gäller till denna del framför allt konsumentombudsmannen, Transport- och kommunikationsverket samt Finansinspektionen. Konkurrens- och konsumentverket ska såsom tidigare vara sådan central kontaktpunkt som avses i förordningen, vilket i praktiken bland annat förutsätter samordning samt utbildning för andra behöriga myndigheter.

I synnerhet kommissionens roll i tillsynsprojekt har blivit mer central i och med förordningen, vilket kan ha konsekvenser för de nationella myndigheternas verksamhet till exempel av den anledningen att tillsynsprojekt som kommissionen startat i fråga om utbredda överträdelser kan förutsätta tillsynsåtgärder som inte annars skulle vidtas på nationell nivå. Detsamma gäller andra tillsynsprojekt vid utbredda överträdelser. Även varningar från andra medlemsländer, då en medlemsstat kan ge en underrättelse som förutsätter åtgärder till en annan medlemsstat (artikel 26 i samarbetsförordningen) väntas medföra en ökning i den nuvarande arbetsmängden. Tillsynsärenden tas om hand som inte annars skulle kunna prioriteras.

Genom den nu aktuella propositionen utvidgas och effektiviseras de metoder att ingripa i näringsidkares åtgärder mot konsumentskyddsbestämmelserna som konsumentskyddsmyndigheterna har till sitt förfogande. Propositionen har särskilt konsekvenser för de metoder som konsumentombudsmannen har tillgång till.

Den mest betydande reformen kan anses vara de administrativa påföljder som ingår i lagförslag 1, dvs. de nya befogenheter som gäller onlinegränssnitt och domännamn, samt rätten att ansöka om påförande av påföljdsavgift eller påföra påföljdsavgift vid brott mot de konsumentskyddsbestämmelser som specificeras i lagförslag 1. Dessa reformer väntas inverka på de behöriga myndigheternas arbetsmängd å ena sidan sänkande och å andra sidan höjande. Befogenheten att påföra påföljdsavgift väntas få en förebyggande inverkan på näringsidkarnas verksamhet och öka effektiviteten i konsumentombudsmannens och Finansinspektionens tillsynsverksamhet. De nya befogenheterna i fråga om onlinegränssnitt och domännamn antas för sin del stärka möjligheterna att effektivt ingripa i överträdelser i den digitala miljön, när andra metoder inte är effektiva till exempel av den anledningen att näringsidkaren inte nås. De faktiska möjligheterna att utnyttja de nya befogenheterna förutsätter å andra sidan att det finns tillräckliga resurser för tillsynen. Dessutom förutsätter de nya befogenheterna, i synnerhet de som gäller onlinegränssnitt och domännamn, rätt att göra testköp samt inspektionsrätt, i synnerhet i initialskedet men även i fortsättningen utbildning av personal och nya informationstekniska färdigheter. Allmänt taget antas propositionen innebära en ökning av arbetsmängden i synnerhet för konsumentombudsmannen samt i någon mån också för Finansinspektionen och de myndigheter som i vissa fall ensamma är behöriga myndigheter. Däremot bedöms propositionen höjande effekt på arbetsmängden när det gäller övriga behöriga myndigheter bli obetydlig.

Reformen gällande ett omvänt förfarande vid förbud i lagförslag 2 effektiviserar konsumentombudsmannens verksamhet. Det är att anta att lagstridigheter oftare än nu kan fås att upphöra med stöd av ett förbud som konsumentombudsmannen meddelar själv. Även i de fall då en näringsidkare motsätter sig förbudet och för ärendet till marknadsdomstolen, kan processen i marknadsdomstolen ta mindre av konsumentombudsmannens resurser än för närvarande. Å andra sidan innebär reformen ur konsumentombudsmannens synvinkel att förbudet inte längre såsom nu kan omformuleras i marknadsdomstolen. Detta kan innebära att marknadsdomstolen inte vidmakthåller ett av konsumentombudsmannen meddelat förbud, även om det bygger på ett i sig lagstridigt förfarande, om domstolen anser att förbudet inte kan meddelas på det sätt som konsumentombudsmannen beslutat. Detta kan höja konsumentombudsmannens tröskel för att meddela förbudet själv.

Som helhet görs bedömningen att ett aktivt utnyttjande av de nya tillsynsmetoderna förutsätter en ökning av Konkurrens- och konsumentverkets personalresurser med sammanlagt 650 000 euro (8 årsverken) per år från 2020, vilket har beaktats i budgetpropositionen för 2020 som ett tilläggsanslag under Konkurrens- och konsumentverkets omkostnadsmoment 32.01.06.

Propositionen har konsekvenser också för marknadsdomstolens och högsta domstolens samt förvaltningsdomstolarnas verksamhet. Det omvända förfarandet vid förbud som ingår i lagförslag 2 kan minska antalet förbudsärenden som blir anhängiga i marknadsdomstolen. Deras antal är visserligen enligt vad som konstaterats i avsnitt 2.2.1 redan för närvarande rätt få. Nytt är däremot att marknadsdomstolen i framtiden kommer att vara behörig att handlägga ärenden som hänför sig till utövandet av befogenheter i samband med onlinegränssnitt och domännamn. Dessa ärenden beräknas dock vara få. Nytt är också att marknadsdomstolen ska handlägga konsumentombudsmannens ansökningar om påförande av påföljdsavgift. Det är fråga om en ny typ av påföljd i konsumentärenden och införandet av den kan innebära en ökning av marknadsdomstolens arbetsmängd i synnerhet i initialskedet när det ännu inte existerar rättspraxis för behandling av ärenden som gäller påföljdsavgift i konsumentärenden. Konsekvenserna för marknadsdomstolen kan dock inte väntas bli betydande, eftersom marknadsdomstolen redan nu inom ramen för ärenden som gäller meddelande av förbud behandlar brott mot de konsumentskyddsbestämmelser som föreslås bli omfattade av påföljdsavgift. Enligt en bedömning som konsumentombudsmannen lagt fram kommer för det andra endast ett fåtal ärenden som gäller påförande av påföljdsavgift att anhängiggöras per år, så även i det avseendet bedöms konsekvenserna för marknadsdomstolen och för högsta domstolen, som behandlar besvär gällande marknadsdomstolens avgöranden, inte bli betydande. Samma bedömning gäller förvaltningsdomstolarna, vilka kan få också sådana besvär som gäller av Finansinspektionen påförda påföljdsavgifter i enlighet med lagförslag 1 för behandling.

Rättsregistercentralen ska svara för verkställigheten av påföljdsavgiften. Påföljdsavgiften bedöms kvantitativt inte medföra en sådan uppgift för Rättsregistercentralen att den skulle förut-sätta extra resurser.

5.2 Konsekvenser för näringsidkare och konsumenter

De föreslagna reformerna för att utvidga och effektivisera de befogenheter som konsumentskyddsmyndigheterna har inverkar i synnerhet på de näringsidkares ställning som i sin verksamhet inte iakttar lagens bestämmelser och inte heller trots ingripande av den behöriga myndigheten, framför allt av konsumentombudsmannen, korregerar sitt förfarande vid klara lagö-verträdelser utan att myndigheten vidtar andra åtgärder i ärendet. Direkta ekonomiska konsekvenser väntas för de näringsidkare för vilka det i enlighet med lagförslag 1 söks eller påförs påföljdsavgift för brott mot en i förslaget specificerad konsumentskyddsbestämmelse. Det-samma ska gälla de näringsidkare som motsätter sig ett förbud som konsumentombudsmannen meddelar själv. I fortsättningen ska nämligen näringsidkaren föra ett ärende som gäller mot-

sättande av förbudet till marknadsdomstolen, och näringsidkaren är då i egenskap av den som inleder ärendet skyldig att betala en rättegångsavgift, som för närvarande uppgår till 2 050 euro.

Utöver de direkta ekonomiska konsekvenserna kan konsumentskyddsmyndigheternas bredare och effektivare metodarsenal inverka förebyggande på överträdelser. Företrädare för näringslivet har gjort bedömningen att de föreslagna bestämmelserna kommer att förorsaka betydande behov av utredningar och beredskap också för företag som handlar noggrant och ansvarsfullt. Enligt en bedömning av Finsk Handel kommer den föreslagna regleringen att förorsaka detaljhandeln i Finland extra kostnader på ca 25 miljoner euro under det år då bestämmelserna verkställs och därefter fasta kostnader på ungefär tio miljoner euro per år. Kostnader uppstår vid förberedelser inför den nya processen, utövandet av rätten till försvar samt hanteringen av den risk som påföljdsavgiften medför. Å andra sidan måste det i fråga om kostnadseffekterna noteras att det i detta sammanhang inte föreslås ny materiell reglering, utan påföljdsavgiften föreslås bli kopplad till de centrala konsumentskyddsbestämmelser som till en del varit i kraft en lång tid och som näringsidkarna måste iaktta redan nu.

Å andra sidan förbättrar reformen ställningen för merparten av de näringsidkare som noggrant iakttar konsumentskyddsbestämmelserna genom att den otillbörliga konkurrensfördel som näringsidkare som bryter bestämmelserna erhåller minskas. En utvidgad och effektivare metodarsenal för tillsynsmyndigheterna gör det också möjligt att i högre grad använda myndigheternas resurser för förebyggande tillsynsåtgärder i samarbete med näringslivet och andra involverade.

Både de reformer som beror på den nu aktuella propositionen och de som beror direkt på samarbetsförordningen kan förbättra konsumenternas ställning på marknaden och medverka till att konsumentskyddsbestämmelserna iakttas effektivare än för närvarande, eftersom detta skulle kunna minska de ekonomiska förluster som konsumenterna förorsakas av verksamhet i strid med konsumentskyddsbestämmelserna. Reformerna kan minska de situationer då lagens bestämmelser överträds men också bidra till att marknadsföringen eller något annat förfarande hos näringsidkaren snabbare korrigeras och fås att överensstämma med lagen.

6 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts i en av justitieministeriet tillsatt arbetsgrupp. Företrädare i den utöver justitieministeriet var social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, Regionförvaltningsverket i Södra Finland, Konkurrens- och konsumentverket/konsumentombudsmannen, Finlands näringsliv rf, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry, SOSTE Finlands social och hälsa rf samt Företagarna i Finland rf. Förslaget behandlades dessutom i en justitieministeriet tillsatt uppföljningsgrupp (VN/2586/2018) där 24 aktörer var företrädare.

Justitieministeriet bad 50 myndigheter och sammanslutningar yttra sig om betänkandet, som hade formen av en regeringsproposition, via tjänsten utlåtande.fi. Av dem gav 36 ett utlåtande. Utlåtandena kan läsas på utlåtande.fi. I detta avsnitt ges en redogörelse för det centrala innehållet i remissvaren om betänkandet. Även ett sammandrag av utlåtandena har sammanställts på justitieministeriet (Betänkanden och utlåtanden 2019:41).

I synnerhet myndigheter samt aktörer som företräder konsumenterna förhöll sig i regel positiva till förslaget och i synnerhet till att konsumentombudsmannen ska ha samma befogenheter oberoende av om det är fråga om ett ärende som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde eller något annat ärende. De aktörer som företräder näringslivet har delade meningar om införandet av en påföljdsavgift. Många av dem förhöll sig negativa till att en på-

följdsavgift införs och i synnerhet till att bestämmelserna om påföljdsavgift skulle utsträckas till att gälla också sådana rent nationella ärenden som samarbetsförordningen inte gäller. Å andra sidan förhöll sig vissa aktörer positiva till införandet av en påföljdsavgift.

Det har i propositionen till ovannämnda delar inte avvikits från vad som föreslogs i betänkandet, utan det anses viktigt att befogenheterna inte heller i fråga om påföljdsavgiften varierar beroende på om det är fråga om en gränsöverskridande eller en rent nationell överträdelse. Påföljdsavgiften ses som ett viktigt tillägg till konsumentombudsmannens metodarsenal, där det för närvarande i regel saknas en direkt ekonomisk påföljd för lagöverträdelser.

Även påföljdsavgiftens maximibelopp, enligt betänkandet i regel fyra procent av omsättningen, delade åsikterna. Konkurrens- och konsumentverket, Konsumentförbundet samt vissa andra aktörer var tveksamma till om maximibeloppet räcker i synnerhet i situationer där näringsidkarens verksamhetsmodell redan närmar sig bedräglig verksamhet och konsumentavtal till betydande delar uppkommer genom att konsumentskyddsbestämmelser överträds. Vissa aktörer som företräder näringslivet såg det föreslagna maximibeloppet som en godtagbar kompromiss, men de flesta av dessa aktörer fann maximibeloppet onödigt högt i synnerhet vid nationella överträdelser samt ansåg att tröskeln för att påföra påföljdsavgift bör höjas samt å andra sidan att maximibeloppet bör differentieras.

Det i betänkandet föreslagna maximibeloppet av påföljdsavgiften (fyra procent av omsättningen) anses ändamålsenligt med beaktande av den allmänprevention och individualprevention som krävs av ett sanktionssystem, och beloppet har inte ändrats under den fortsatta beredningen. Det bör noteras att det föreslagna procenttalet endast ska utgöra en absolut övre gräns, under vilken det finns handlingsutrymme, och att påföljdsavgiftens belopp ska basera sig på en samlad bedömning där bland annat överträdelsens art och omfattning beaktas. Något som talar för att den övre gränsen sätts på den nivån är också att det så kallade omnibusdirektivet, som ännu inte antagits formellt, i enlighet med vad som konstaterats ovan i avsnitt 4.5 kommer att förutsätta ett maximibelopp av åtminstone denna storlek i vissa gränsöverskridande fall. Det är inte ändamålsenligt att sätta maximibeloppet av påföljdsavgiften på en lägre nivå vid nationella överträdelser, eftersom de till sin beskaffenhet rentav kan vara allvarligare än vid gränsöverskridande fall. Enligt vad som konstaterats ovan bör å andra sidan överträdelsens omfattning, dvs. till exempel huruvida överträdelsen drabbar konsumenter i flera olika medlemsstater, beaktas när det fattas beslut om påföljdsavgiftens storlek.

Även om de grundläggande lösningarna i bestämmelserna om påföljdsavgift enligt vad som beskrivits ovan inte ändrats, har det under den fortsatta beredningen till propositionen fogats bland annat en bestämmelse enligt vilken ansökan om påförande av påföljdsavgift inte görs och påföljdsavgift inte påförs, om påförandet av den måste anses uppenbart oskäligt. Även i fråga om de bestämmelser som omfattas av påföljdsavgift har det gjorts vissa justeringar, bland annat har artikel 5.1 c i förordningen om flygpassagerares rättigheter strukits. Med stöd av den har en passagerare rätt till en standardkompensation vid inställda eller försenade flygningar (se EU-domstolens avgörande i målen C-402/07 och C-432/07).

En del av de aktörer som företräder näringslivet framförde kritik mot förslaget om att påföljdsavgift i vissa fall i stället för eller utöver näringsidkaren ska kunna påföras till exempel en person som hör till en juridisk persons ledning. Likaså kritiserades förslaget enligt vilket också en sådan näringsidkare ska kunna påföras påföljdsavgift som till följd av ett företagsförvärv eller något annat företagsarrangemang har övertagit den näringsverksamhet inom vilken överträdelsen har skett. Den sistnämnda bestämmelsen ansågs ändamålsenlig i klara fall då näringsidkaren flyr sitt ansvar, men å andra sidan nämndes situationer där det enligt remissinstanserna skulle vara oskäligt att påföra påföljdsavgift i sådana fall efter ett företagsförvärv.

Det att till exempel också en person som hör till en juridisk persons ledning i specialfall kan påföras påföljdsavgift ses som en viktig möjlighet med avseende på en effektiv tillsyn. Under den fortsatta beredningen har det till propositionen dock fogats en övre gräns i euro för påföljdsavgiften i fråga om sådana fysiska personer. Likaså har bestämmelsen om påförande av påföljdsavgift för en näringsidkare som handlat för en annan näringsidkares räkning strukits. Man beslöt att i propositionen helt stryka den uttryckliga bestämmelsen om påförande av påföljdsavgift i samband med företagsarrangemang och överlämna åt domstolen att utifrån de allmänna lärorna avgöra frågan om hur ansvaret ska riktas i enskilda fall.

I fråga om de övriga befogenheterna uppmärksammades särskilt bestämmelsen om testköp. Finansinspektionen, Konkurrens- och konsumentverket och Konsumentförbundet fann den föreslagna bestämmelsen bristfällig, eftersom tillsynsmyndigheten med stöd av den inte skulle ha möjlighet att få exempelvis ett verktyg för autentisering eller ett betalningsmedel, vilket i praktiken innebär att testköp inte till alla delar kan genomföras på det sätt som förutsätts i förordningen. Inrikesministeriet, Polisstyrelsen och Centralkriminalpolisen förhöll sig för sin del med reservation till det förslag som ingick i betänkandet av den anledningen att det av rättssäkerhetsskäl enligt dem borde föreskrivas mer detaljerat än i förslaget om en sådan befogenhet. Under den fortsatta beredningen har bestämmelsen om testköp omformulerats. Därtill har det gjorts ett tillägg om skyldigheten att i efterhand informera den personuppgiftsansvarige om testköp som gjorts med hjälp av fingerade uppgifter. Den skyldigheten har bland annat dataombudsmannen ansett behövlig. I förslaget har det däremot inte tagits in en bestämmelse på basis av vilken den behöriga myndigheten kan få tillgång till falska handlingar som sammanställts i syfte att göra testköp. Att skapa en möjlighet av detta slag, som för närvarande endast i specialfall tillkommer polisen, för tillsynsmyndigheterna när det gäller göra testköp skulle i praktiken vara svår att genomföra och en i så principiell ändring av nuläget, att reformen inte ansågs genomförbar i detta sammanhang. Sverige har inte heller, åtminstone inte i samband med betänkandet föreslagit en så långtgående rätt för myndigheterna (Nya befogenheter på konsumentskyddsområdet, SOU 2019:12, s. 91—94).

Konkurrens- och konsumentverket samt Konsumentförbundet förde fram behovet att agera med hjälp av fingerade uppgifter också vid uppföljning av marknadsföring som sker i synnerhet i sociala medier. Enligt Konkurrens- och konsumentverket är det i dagsläget på basis av många avtalsvillkor gällande sociala medieplattformar möjligt för myndigheterna att skapa profiler baserade på fingerade uppgifter, men verket såg det som en brist att plattformarna inte har någon uttrycklig lagbaserad skyldighet att agera så. Extra reglering av denna typ, utan direkt grund i samarbetsförordningen, dryftades under den fortsatta beredningen, men på basis av en preliminär utredning finns det vissa specialfrågor förknippade med regleringen och att utreda dem var det inte möjligt av tidtabellsskäl.

Flera av de aktörer som företräder näringslivet kritiserade förslaget om att en näringsidkare som är missnöjd med ett av konsumentombudsmannen meddelat beslut om förbud ska föra ärendet till marknadsdomstolen och att förbudet inte längre ska förfalla enbart på det grund att näringsidkaren motsätter sig det. Även marknadsdomstolen ifrågasatte behovet av en reform. Det har till denna del inte gjorts ändringar i propositionen, utan det anses fortfarande befogat att på förslaget sätt effektivisera ett förbud genom att konsumentombudsmannen meddelar det själv. Bestämmelserna om förbud skulle därmed ligga i linje med bestämmelserna om förbudsförfarande hos vissa specialmyndigheter, såsom Finansinspektionen och Transport- och kommunikationsverket, som utövar behörighet parallellt med konsumentombudsmannen.

För närvarande svarar parterna själva för sina rättegångskostnader i marknadsdomstolen när det gäller förbudsärenden och ska enligt betänkandet också göra det i ärenden som gäller påförande av påföljdsavgift. En del av de aktörer som företräder näringslivet ansåg att bestämmelserna bör ändras så att konsumentombudsmannen kan åläggas att ersätta rättegångskostnader-

na när näringsidkaren vinner målet åtminstone i vissa specialfall, till exempel när det med beaktande av avgörandet i målet skulle vara oskäligt att näringsidkaren själv blev tvungen att svara för sina rättegångskostnader.

Om de ändringar som näringslivet föreslagit gjordes, borde de gälla också normala marknadsrättsliga förbudsförfaranden, eftersom det är troligt att såväl meddelande av förbud som påförande av påföljdsavgift kommer att behandlas i samma process rentav på basis av samma förfarande i framtiden. Inom den givna tidsramen har det inte varit möjligt att bedöma vilka ekonomiska konsekvenser eller konsekvenser för myndigheternas verksamhetsförutsättning en sådan principiellt betydande ändring skulle få. Under den fortsatta beredningen har det inte gjorts ändringar i propositionen till denna del, men det finns skäl att följa reformens konsekvenser även ur denna synvinkel.

Utöver vad som sagts ovan har det under den fortsatta beredningen gjorts även andra kompletteringar och preciseringar i propositionen utifrån remissvaren.

7 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2020 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lag om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. *Central kontaktpunkt enligt samarbetsförordningen.* I 1 mom. föreskrivs att Konkurrens- och konsumentverket är sådan central kontaktpunkt som anges i samarbetsförordningen och som medlemsstaterna ska utse i enlighet med artikel 5.1. Närmare bestämmelser om den centrala kontaktpunktens uppgifter finns i artikel 5.3. I samarbetsförordningen ingår bestämmelser också om vissa andra skyldigheter som den centrala kontaktpunkten har.

Enligt 2 mom. ska Konkurrens- och konsumentverket svara också för sådant informationsutbyte som avses i artikel 37 i samarbetsförordningen. Eftersom det förutsätts utbyte av information också till exempel om tyngdpunkterna i verkställigheten, är det till denna del nödvändigt med samarbete mellan de behöriga myndigheterna och Konkurrens- och konsumentverket.

2 §. *Behöriga myndigheter enligt samarbetsförordningen.* Paragrafen innehåller bestämmelser om behöriga myndigheter som har ansvaret för tillämpningen av samarbetsförordningen. Enligt artikel 5.1 i samarbetsförordningen får varje medlemsstat utse en eller flera sådana myndigheter.

Utgångspunkten vid det nationella genomförandet av förordningen är att de behöriga myndigheter som anges i samarbetsförordningen utses på samma sätt som deras arbetsfördelning ordnats även nationellt i fråga om de EU-rättsakter som nämns i bilagan till samarbetsförordningen. En redogörelse för vissa undantag finns i avsnitt 4.3 i den allmänna motiveringen. Av definitionen av unionslagstiftning som skyddar konsumenternas intressen, vilken finns i artikel 3.1 i samarbetsförordningen, följer att de förordningar och direktiv som uppräknas i bilagan till samarbetsförordningen omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde såsom de införlivats i medlemsstaternas nationella rättsordningar.

Tillämpningsområdet för vissa av de rättsakter som uppräknas i samarbetsförordningen, såsom för förordningen om flygpassagerares rättigheter (EG) nr 261/2004, är mer omfattande än förhållandet mellan en näringsidkare och en konsument och inbegriper även affärsresande. Det bör separat konstateras att samarbetsförordningens tillämpningsområde, enligt en utredning från Europeiska kommissionen, trots detta omfattar endast förhållandet mellan en näringsidkare och en konsument. Näringsidkare och konsument definieras i artikel 3.11 och 3.12. Definitionerna överensstämmer i sak med motsvarande definitioner i konsumentskyddslagen (38/1978).

Konsumentombudsmannens omfattande allmänna behörighet täcker tillsynen över efterlevnaden av nästan alla de rättsakter som uppräknas i bilagan till samarbetsförordningen. I paragrafens 1 mom. ska det därför föreskrivas att konsumentombudsmannen är behörig myndighet enligt samarbetsförordningen, om inte något annat följer av 3 mom. Av de rättsakter som uppräknas i bilagan till samarbetsförordningen utövas tillsynen enbart av konsumentombudsmannen i fråga om direktiv 1999/44/EG om försäljning av konsumentvaror, direktiv 2006/114/EG om vilseledande och jämförande reklam, direktiv 2008/122/EG om tidsdelat boende och långfristiga semesterprodukter, direktiv 2011/83/EU om konsumenträttigheter, artikel 13 i direktiv 2013/11/EU om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister samt artikel 14 i förordning (EU) nr 524/2013 om tvistlösning online vid konsumenttvister.

Paragrafens 2 mom. innehåller bestämmelser om behöriga myndigheter enligt samarbetsförordningen i de fall då behörigheten antingen helt eller delvis delas med konsumentombudsmannen.

Enligt 1 punkten i momentet är behöriga myndigheter utöver konsumentombudsmannen för det första dataombudsmannen, på vilken det ankommer att övervaka efterlevnaden av de nationella bestämmelser som till en del bygger på direktiv 2000/31/EEG (direktivet om elektronisk handel) samt artikel 13 i direktiv 2002/58/EG (direktivet om integritet och elektronisk kommunikation). Enligt vad som konstaterats i den allmänna motiveringen har direktivet om elektronisk handel samt artikel 13 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation, till den del de hör till dataombudsmannens tillsyn, till största delen genomförts genom bestämmelser i 24 kap. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014).

Enligt 2 punkten är behörig myndighet enligt samarbetsförordningen också Finansinspektionen till den del den övervakar efterlevnaden av de nationella bestämmelser som baserar sig på direktivet om oskäliga villkor i konsumentavtal (93/13/EEG), direktivet om distansförsäljning av finansiella tjänster (2002/65/EG), direktivet om otillbörliga affärsmetoder (2005/29/EG), direktivet om konsumentkreditavtal (2008/48/EG), direktivet om bostadskrediter (2014/17/EU) samt direktivet om betalkonto med grundläggande funktioner (2014/92/EU). Enligt vad som konstaterats i den allmänna motiveringen har direktivet om oskäliga villkor till största delen genomförts genom vissa bestämmelser i 2, 3 och 4 kap. i konsumentskyddslagen. Direktivet om distansförsäljning av finansiella tjänster har till största delen genomförts genom bestämmelser i 6 a kap. i konsumentskyddslagen samt genom vissa bestämmelser i betaltjänstlagen (290/2010). Direktivet om otillbörliga affärsmetoder har till största delen genomförts genom bestämmelser i 2 kap. i konsumentskyddslagen. Direktivet om konsumentkreditavtal har genomförts genom bestämmelser i 7 kap. i konsumentskyddslagen och direktivet om bostadskrediter genom bestämmelser i 7 a kap. i konsumentskyddslagen. Direktivet om betalkonto med grundläggande funktioner har genomförts genom vissa bestämmelser i betaltjänstlagen samt genom bestämmelser i 15 och 15 a kap. i kreditinstitutslagen (610/2014).

Behörig myndighet vid sidan av konsumentombudsmannen är enligt 3 punkten också Transport- och kommunikationsverket till den del det övervakar efterlevnaden av de nationella bestämmelser som baserar sig på direktivet om elektronisk handel samt efterlevnaden av de nationella bestämmelser som baserar sig på artiklarna 9—11 och 19—26 i direktiv 2010/13/EU (tillhandahållande av audiovisuella medietjänster). Enligt vad som konstaterats ovan har direktivet om elektronisk handel till största delen genomförts genom bestämmelser i 22 och 24 kap. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation samt genom vissa bestämmelser i 2 kap. i konsumentskyddslagen. Artiklarna 9—11 och 19—26 i direktivet om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster har genomförts genom bestämmelser i 26 kap. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation. Transport- och kommunikationsverket är enligt förslaget behörig myndighet också till den del det övervakar efterlevnaden av förordningen om flygpasagerares rättigheter ((EG) nr 261/2004), förordningen om järnvägars ansvar ((EG) nr 1371/2007), förordning (EU) nr 1177/2010 samt förordning (EU) nr 181/2011, vilket i detta sammanhang på basis av 186 § 4 mom. i lagen om transportservice (320/2017) innebär tillsyn i fråga om rättigheterna för passagerare som är konsumenter och som har funktionshinder eller nedsatt rörlighet.

Enligt 4 punkten ska Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet (Fimea) vara behörig myndighet till den del det övervakar efterlevnaden av artiklarna 86—90 och 97—100 i direktiv 2001/83/EG samt till den del det i fråga om marknadsföring av läkemedel övervakar efterlevnaden av de nationella bestämmelser som baserar sig på direktivet om otillbörliga affärsmetoder och på artiklarna 9—11 och 19—26 i direktivet om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster. Artiklarna 86—90 och 97—100 i direktiv 2001/83/EG har genomförts

genom vissa bestämmelser i läkemedelslagen (395/1987) och i läkemedelsförordningen (693/1987). Direktivet om otillbörliga affärsmetoder har såsom konstaterats ovan till största delen genomförts genom bestämmelser i 2 kap. i konsumentskyddslagen. Artiklarna 9—11 och 19—26 i direktivet om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster har genomförts genom bestämmelser i 26 kap. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.

Enligt 5 punkten ska också regionförvaltningsverken vara behöriga myndigheter när det är fråga om att övervaka efterlevnaden av de nationella bestämmelser som baserar sig på direktiven 98/6/EG och 2008/48/EG samt till den del de övervakar de nationella bestämmelser som baserar sig på direktivet om bostadskrediter.

Enligt 6 punkten ska Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården vara behörig myndighet till den del det övervakar efterlevnaden av de nationella bestämmelser som baserar sig på direktivet om otillbörliga affärsmetoder och på artiklarna 9—11 och 19—26 i direktivet om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster. Såsom sagts ovan har direktivet om otillbörliga affärsmetoder till största delen genomförts genom bestämmelser i 2 kap. i konsumentskyddslagen. Artiklarna 9—11 och 19—26 i direktivet om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster har genomförts genom bestämmelser i 26 kap. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation.

Paragrafens 3 mom. innehåller bestämmelser om behöriga myndigheter i de specialfall då konsumentombudsmannen saknar behörighet att övervaka efterlevnaden av de rättsakter som nämns i bilagan till samarbetsförordningen. I de fallen är alltså vissa andra myndigheter ensamt behöriga myndigheter.

Enligt 1 punkten ska enbart dataombudsmannen vara behörig myndighet när det är fråga om att övervaka efterlevnaden av artikel 8 i förordningen om gränsöverskridande portabilitet ((EU) 2017/1128).

Enligt 2 punkten ska enbart Transport- och kommunikationsverket vara behörig myndighet när det är fråga om att övervaka efterlevnaden av förordning (EG) nr 1107/2006, kapitel V i förordningen om järnvägars ansvar, kapitel II i fartygspassagerarförordningen (EU) nr 1177/2010 samt kapitel III i förordningen om busspassagerares rättigheter (EU) nr 181/2011.

Enligt 3 punkten ska enbart Konkurrens- och konsumentverket vara behörig myndighet till den del det övervakar de bestämmelser i lagen om leverantörer av kombinerade resetjänster (921/2017) som baserar sig på artikel 17—20 i direktivet om paketresor och sammanlänkade researrangemang.

3 §. *Befogenheter i ärenden som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde.* I artikel 9.1 i samarbetsförordningen förutsätts att varje behörig myndighet har den minimiuppsättning i artikeln angivna befogenheter som är nödvändiga för att tillämpa samarbetsförordningen och som myndigheten ska utöva i enlighet med artikel 10. Enligt artikel 9.2 får medlemsstaterna dock besluta att inte tilldela varje behörig myndighet alla befogenheter, under förutsättning att dessa befogenheter om så är nödvändigt kan utövas effektivt med avseende på de överträdelser som omfattas av samarbetsförordningen.

På basis av det som sagts ovan ska det i 1 mom. föreskrivas att konsumentombudsmannen, dataombudsmannen, Transport- och kommunikationsverket samt Konkurrens- och konsumentverket ska ha de befogenheter som ingår i den föreslagna lagen i ärenden som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde, när de enligt 2 § 1 eller 3 mom. är behöriga myndigheter. I fråga om vissa EU-rättsakter som nämns i bilagan till samarbetsförordningen

är dessa myndigheter alltså ensamt behöriga myndigheter, och konsumentombudsmannen ska för sin del vara behörig även i de fall där behörigheten enligt 2 § 2 mom. är delad.

För att ett ärende ska betraktas som ett sådant ärende som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde ska det gälla de förordningar eller direktiv, såsom de införlivats i medlemsstaternas nationella rättsordningar, vilka förtecknas i bilagan till samarbetsförordningen (artikel 3.1). För det andra ska det, enligt vad som konstaterats ovan i motiveringen till 2 §, vara fråga om ett förhållande mellan en näringsidkare och en konsument, även om tillämpningsområdet för de EU-rättsakter som uppräknas i bilagan till samarbetsförordningen i vissa avseenden är mer omfattande. En ytterligare förutsättning för att ett ärende ska omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde är att det är fråga om en överträdelse som omfattas av förordningens tillämpningsområde. Enligt artikel 3.5 i samarbetsförordningen avses med detta en överträdelse inom unionen, en utbredd överträdelse samt en utbredd överträdelse med en unionsdimension. En överträdelse inom unionen definieras i artikel 3.2 och en utbredd överträdelse i artikel 3.3. En utbredd överträdelse med en unionsdimension definieras för sin del i artikel 3.4. Av definitionerna följer att nationella överträdelser och överträdelser av näringsidkare som är etablerade i tredjeländer inte omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde.

Om behörigheten i ett ärende som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde i enlighet med 2 § 2 mom. i lagförslaget är delad mellan konsumentombudsmannen och någon annan myndighet, ska också den andra behöriga myndigheten än konsumentombudsmannen i enlighet med det föreslagna 3 § 2 mom. ha de befogenheter som anges i 2 kap. i den föreslagna lagen i ärenden som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde. Sådana befogenheter är rätt att få uppgifter enligt 6 och 7 §, inspektionsrätt enligt 8 § samt rätt att göra testköp enligt 10 §.

Enligt 3 mom. ska den behöriga myndigheten i ärenden som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde ha också de befogenheter som avses i artikel 9.4 b—d och i artikel 9.7 i samarbetsförordningen. Sådana är befogenhet att söka erhålla eller godkänna åtaganden från den näringsidkare som är ansvarig för den överträdelse som omfattas av samarbetsförordningen om att upphöra med överträdelsen (led b), befogenhet att från näringsidkaren, på dennes initiativ, ta emot ytterligare åtaganden om kompensatoriska åtgärder till förmån för konsumenterna som berörts av den påstådda överträdelse som omfattas av samarbetsförordningen, eller att från näringsidkaren, när så är lämpligt, söka erhålla åtaganden om att erbjuda de konsumenterna som berörts av överträdelsen adekvata kompensatoriska åtgärder (led c) samt i tillämpliga fall befogenhet att på lämpligt sätt informera konsumenterna som gör gällande att de har lidit skada till följd av en överträdelse som omfattas av samarbetsförordningen om hur de kan ansöka om kompensation (led d).

Det är klart att det finns bestämmelser om utredningsbefogenheter för de nu aktuella myndigheterna också i många andra lagar, och regleringen är delvis överlappande med de nu föreslagna bestämmelserna. De föreslagna bestämmelserna ska endast gälla ärenden som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde och ska utgöra komplement till annan lagstiftning i syfte att säkerställa att de behöriga myndigheternas utredningsbefogenheter till omfattningen motsvarar det som förutsätts i ärenden som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde. Enligt förslaget ska däremot de befogenheter som ingår i kapitel 3 och som gäller administrativa påföljder inte ges till alla behöriga myndigheter. För tydlighetens skull bör det konstateras att den föreslagna regleringen inte heller är tänkt att inskränka de behöriga myndigheternas existerande befogenheter i ärenden som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde, dvs. om en myndighet med stöd av en speciallag har mer omfattande befogenheter än vad som föreskrivs i den föreslagna lagen eller motsvarande befogen-

heter som föreskrivs i 3 kap, ska den föreslagna lagen inte begränsa utövandet av dessa befogenheter.

Om ett ärende som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde ska skötas av någon annan behörig myndighet än konsumentombudsmannen och denna myndighet varken med stöd av den föreslagna lagen eller någon annan lagstiftning har de befogenheter som förutsätts i samarbetsförordningen och som behövs i det enskilda fallet i fråga, ska ärendet hänskjutas till konsumentombudsmannen. Till övriga delar är syftet med bestämmelsen inte att påverka den normala arbetsfördelningen mellan myndigheterna, utan de behöriga myndigheterna ska såsom för närvarande i samarbete bedöma vilken myndighet som ska åta sig att sköta ett ärende som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde.

4 §. Konsumentombudsmannens befogenheter i andra tillsynsärenden än de som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde. I 1 mom. ges konsumentombudsmannen rätt att utöva de på samarbetsförordningen baserade nya befogenheterna även när det är fråga om annan tillsyn över efterlevnaden av lagstiftning som har stiftats för att skydda konsumenter än sådan som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde, dvs. även i andra ärenden som ingår i konsumentombudsmannens behörighet. Detta innebär i praktiken att konsumentombudsmannen ska kunna utöva motsvarande befogenheter också till exempel när det är fråga om nationella tillsynsärenden eller tillsynsärenden som gäller näringsidkare i tredjeländer. Det kan till exempel vara fråga om att övervaka efterlevnaden av bestämmelser som baserar sig på de i förordningens bilaga uppräknade rättsakterna i sådana fall som inte annars omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde, till exempel därför att ett gränsöverskridande element saknas. Dessutom kan det vara fråga om att övervaka efterlevnaden av sådan lagstiftning som stiftats för att skydda konsumenter och som inte alls nämns i bilagan till samarbetsförordningen. Som ett exempel på detta kan nämnas tillsyn över efterlevnaden av lagen om indrivning av fordringar i fråga om konsumentfordringar.

I vissa bestämmelser i lagförslag 1 hänvisas det till reglering som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde. I 2 mom. förtydligas att vad som i den föreslagna lagen föreskrivs om bestämmelser som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde och om överträdelse av dem, i de fall som avses i 1 mom. gäller också annan lagstiftning än sådan som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde och som stiftats för att skydda konsumenter samt överträdelse av den lagstiftningen. Med detta avses i detta sammanhang allmänt den reglering som konsumentombudsmannen ska utöva tillsyn över.

5 §. Finansinspektionens rätt att påföra påföljdsavgifter. I 1 mom. föreskrivs det att även Finansinspektionen ska ha rätt att påföra påföljdsavgifter i vissa fall som avses i 13, 15 och 16 § i den föreslagna lagen. Finansinspektionen ska ha denna rätt när den övervakar efterlevnaden av de bestämmelser som uppräknas i de paragraferna. I 45 § i lagen om Finansinspektionen (878/2008) uppräknas de finansmarknadsaktörer i fråga om vilka Finansinspektionen övervakar att de iakttar bestämmelserna om marknadsföring och användning av avtalsvillkor samt bestämmelserna om förfaranden i kundförhållanden som från kundens synpunkt strider mot god sed eller som annars är otillbörliga. De som kan komma i fråga av de bestämmelser som uppräknas i 13, 15 och 16 § är för dessa aktörer bestämmelserna i 2, 6 a, 7 och 7 a kap. i konsumentskyddslagen, den bestämmelse som gäller 4 § i räntelagen, bestämmelserna i betaltjänstlagen samt bestämmelserna i lagen om indrivning av fordringar till det del det är fråga om dessa aktörers indrivning av egna fordringar. För tydlighetens skull kan det konstateras att Finansinspektionen på basis av paragrafen får påföra även någon annan än en i 13—16 § avsedd näringsidkare påföljdsavgift i enlighet med 17 §.

Finansinspektionens rätt att påföra påföljdsavgifter ska inte begränsas endast till ärenden som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde, utan ska gälla också andra tillsynsä-

renden som ingår i dess behörighet och där en påföljdsavgift utifrån bestämmelserna i 3 kap. i den föreslagna lagen kan komma i fråga. Till skillnad från konsumentombudsmannen ska Finansinspektionen påföra påföljdsavgiften själv, såsom är fallet redan nu enligt 41 § 1 mom. i lagen om Finansinspektionen.

Vissa av bestämmelserna om påföljdsavgift i den föreslagna lagen skiljer sig innehållsmässigt från bestämmelserna i 4 kap. i lagen om Finansinspektionen. Den nu föreslagna lagen ska till denna del ha företräde i förhållande till bestämmelserna i 4 kap. i lagen om Finansinspektionen, för att en näringsidkares ställning i fråga om de påföljdsavgifter som påförs på basis av den föreslagna lagen inte i väsentlig grad ska vara beroende av huruvida påföljdsavgiften påförs av Finansinspektionen eller påförs av marknadsdomstolen på ansökan av konsumentombudsmannen. Den föreslagna lagens bestämmelser ska således tillämpas i stället för bestämmelserna i 4 kap. i lagen om Finansinspektionen till exempel när det är fråga om påföljdsavgiftens storlek, avstående från påförande av påföljdsavgift eller preskription.

I 4 kap. i lagen om Finansinspektionen finns bestämmelser också om meddelande av offentlig varning. Detta kan, på vissa grunder, komma i fråga i stället för påförande av påföljdsavgift. Inte heller den bestämmelsen blir tillämplig när det är fråga om ett förfarande som står i strid med de bestämmelser som uppräknas i den föreslagna lagen. En bestämmelse om detta ska tas in i 40 a § 2 mom. i lagförslag 4.

Om det är fråga om ett annat ärende än ett sådant som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde, tillämpas dock på påförande av påföljdsavgift utöver den föreslagna lagen vad som föreskrivs i 43 § i lagen om Finansinspektionen, där det föreskrivs om offentliggörande av administrativa påföljder och andra beslut. Befogenheten motsvarar i stor utsträckning artikel 9.7 i samarbetsförordningen, men är betydligt mer detaljerad.

Paragrafens 2 mom. innehåller en hänvisning till bestämmelsen om sökande av ändring i 73 § i lagen om Finansinspektionen. Den paragrafen blir tillämplig på påföljdsavgifter som påförs av Finansinspektionen.

2 kap. **Vissa utredningsbefogenheter**

6 §. *Rätt att få uppgifter av näringsidkare och andra privata aktörer.* Paragrafen innehåller bestämmelser om den behöriga myndighetens rätt att få uppgifter av en näringsidkare som är föremål för en tillsynsåtgärd och å andra sidan av någon annan privat sammanslutning eller person. Bestämmelserna baserar sig på artikel 9.3 a och 9.3 b och delvis också 9.3 c, men i enlighet med vad som föreslagits ovan i 4 § ska konsumentombudsmannen kunna utöva befogenheten också i andra ärenden än sådana som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde. Den behöriga myndigheten ska ha rätt att få uppgifterna avgiftsfritt och trots sekretessbestämmelserna. Rätten till information bryter alltså i princip sekretessen.

Enligt samarbetsförordningen är rätten till information, om vilken det föreskrivs i artikel 9.3 a och 9.3 b samt delvis också i 9.3 c, omfattande. Enligt led b, som gäller tillhandahållande av information, ska rätten till information göra det möjligt att också kartlägga uppgifter om överträdelsen. Som ett uttryckligt exempel på detta nämns spårning av finansiella flöden och dataflöden samt fastställande av identiteten på personer som är involverade i finansiella flöden och dataflöden samt fastställande av bankkontouppgifter och uppgifter om ägande av webbplatser. I skäl 10 i ingressen nämns betaltjänstleverantörer, internetleverantörer, teleoperatörer, domänregistratorer och värdtjänstleverantörer som exempel på aktörer som ska tillhandahålla relevant information för att det ska kunna fastställas huruvida en överträdelse som omfattas av förordningen har ägt rum eller äger rum.

Enligt förordningen täcker rätten till information såväl handlingar som information, men i den nationella lagen ska endast uppgifter nämnas, eftersom denna term också inbegriper handlingar. Rätten till information inbegriper enligt förordningen rätt att få tillgång till information, rätt att bli tillhandahållen information, rätt att undersöka information och rätt att beslagta information. Enligt förordningen saknar det betydelse vilken form informationen har.

För att den behöriga myndigheten ska ha rätt att få uppgifter av en näringsidkare som är föremål för en tillsynsåtgärd, ska uppgifterna enligt *1 mom.* behövas för att utreda ett ärende som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde. I fråga om konsumentombudsmanen motsvarar bestämmelser i sak 6 § i lagen om Konkurrens- och konsumentverket. I den paragrafen föreslås nu en begränsning.

I *2 mom.* föreskrivs det om den behöriga myndighetens rätt att få uppgifter av någon annan privat sammanslutning eller person än en i *1 mom.* avsedd näringsidkare. Till denna del ska uppgifterna vara nödvändiga antingen för att det ska kunna utredas huruvida en överträdelse som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde har ägt rum eller äger rum eller för att detaljer i överträdelser som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde ska kunna utredas. En precisering av vilken typ av uppgifter som tillsynsmyndigheten på basis av bestämmelsen trots sekretessbestämmelserna kan ha rätt att få ingår i *2 punkten* i momentet, enligt vilket de nödvändiga uppgifterna till exempel kan gälla spårning av finansiella flöden och dataflöden eller fastställande av identiteten på personer som är knutna till bank- och betalkonton.

Med beaktande av formuleringen i förordningen och tillsynsverksamhetens omfattning är det inte möjligt att uttömmande redogöra för vilka sekretessbelagda uppgifter som kan vara nödvändiga på det sätt som avses i punkten. Av den anledningen nämns i punkten andra med dessa jämförbara detaljer i överträdelser som omfattas av tillämpningsområdet. Sådana uppgifter kan till exempel vara uppgifter om vem som äger webbplatser.

Den behöriga myndigheten ansvarar för att den har lagstadgad rätt att begära uppgifterna. Grunden måste uppges när uppgifterna begärs. Detta innebär i praktiken angivande av den bestämmelse som ligger till grund för behörigheten samt av de substansbestämmelser som utifrån den då aktuella informationen berörs av tillsyn. Huvudregeln är att myndigheten i första hand ska försöka få uppgifterna av näringsidkaren själv och vända sig till andra aktörer först när tillräckliga uppgifter och utredningar annars inte fås, till exempel av den anledningen att företaget inte nås eller det finns något annat särskilt utredningsskäl.

I *3 mom.* föreskrivs det om rätten att förena skyldigheten att lämna uppgifter med vite. Momentet innehåller också en hänvisning till viteslagen.

I *4 mom.* beaktas förbudet mot självinkriminering, vilket innebär att den som misstänks för ett brott har rätt att vägra medverka i en utredning av den brottsmisstanke som gäller honom eller henne. I en sådan situation ska den behöriga myndigheten inte ha rätt att förena sin rätt till information med vite. Tröskeln blir enligt förslaget ”finns anledning att misstänka”, för att regleringen ska stämma överens till exempel med lagen om Finansinspektionen och motsvarande bestämmelser i dataskyddslagen (1050/2018). Skyddet mot självinkriminering omfattar då utöver de fall då förundersökningsmyndigheten redan har fattat beslut om att inleda förundersökning även de situationer då tillsynsmyndigheten gör bedömningen att fallet senare kan leda till straffrättsliga påföljder.

7 §. Rätt att få uppgifter av myndigheter och av andra som sköter offentliga uppdrag. Paragrafen innehåller en bestämmelse om den behöriga myndighetens rätt till information i förhållande till andra myndigheter och andra som sköter offentliga uppdrag. Bestämmelsen baserar

sig på artikel 9.3 a och b i samarbetsförordningen till den del den gäller myndigheter och andra som sköter offentliga uppdrag. En redogörelse för innehållet i nämnda punkter finns i motiveringen till 6 §. I enlighet med vad som föreslagits ovan i 4 § ska konsumentombudsmannen kunna utöva befogenheten också i andra ärenden än sådana som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde.

Enligt *1 mom.* ska den behöriga myndighetens rätt att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt få uppgifter av myndigheter och andra som sköter offentliga uppdrag vara kopplad till ett nödvändighetskrav. Uppgifterna ska vara nödvändiga antingen för att det ska kunna utredas om en överträdelse som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde har ägt rum eller äger rum eller för att detaljer i överträdelser som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde ska kunna utredas. Med beaktande av formuleringen i förordningen och tillsynsverksamhetens omfattning är det inte möjligt att uttömmande redogöra för vilka sekretessbelagda uppgifter som kan vara nödvändiga och hos vilka aktörer för att ärendet ska kunna utredas. Sådana uppgifter kan dock beroende på fallet för konsumentombudsmannens del vara uppgifter som Finansinspektionen har.

I *2 mom.* begränsas rätten att få uppgifter i fråga om polisen och andra förundersökningsuppgifter så att den behöriga myndigheten trots sekretessbestämmelserna ska ha rätt att av dem få endast de uppgifter som är nödvändiga för att följa bestämmelserna i 20 §, dvs. för att säkerställa att påföljdsavgift inte påförs den som är misstänkt för samma överträdelse i en förundersökning. Begränsningen anses motiverad i syfte att trygga förundersökningen.

8 §. Inspektionsrätt. Paragrafen innehåller en bestämmelse om den behöriga myndighetens rätt att utföra inspektioner. Bestämmelsen baserar sig på artikel 9.3 c i samarbetsförordningen. Enligt artikeln ska befogenheten inbegripa rätt att få tillträde till lokaler, mark eller transportmedel som den näringsidkare som utreds utnyttjar för ändamål inom ramen för den egna närings- eller yrkesverksamheten. I den nationella regleringen ska det dock tas hänsyn till kraven i 10 § i grundlagen där det föreskrivs om skydd för privatlivet.

För närvarande finns bestämmelser om inspektion för konsumentombudsmannens del i 8 § i lagen om Konkurrens- och konsumentverket. Bestämmelsen gäller dock endast ärenden som omfattades av den tidigare samarbetsförordningens tillämpningsområde, medan den nu föreslagna bestämmelsen i enlighet med den föreslagna 4 § ska gälla också andra ärenden som konsumentombudsmannen ska övervaka. Utgångspunkten i *1 mom.* är såsom för närvarande att en inspektion behövs för skötseln av ett tillsynsärende. Med tillsynsärende avses i den föreslagna bestämmelsen ett ärende som är anhängigt hos myndigheten och där motparten är specificerad.

Enligt den nuvarande bestämmelsen får inspektioner inte utföras i lokaler som används för permanent boende. Med utgångspunkt i proportionalitetsprincipen har utskottets ståndpunkt varit att ingrepp inte bör göras i hemfridsskyddet för att föga klandervärda förseelser för vilka det strängaste straffet är böter ska kunna utredas (GrUU 40/2002 rd). Inspektionsrätten har i en vanlig lag dock också kunnat kopplas samman med ett förfarande som är sanktionerat med en straffavgift (GrUU 7/2004 rd och GrUU 39/2005 rd).

I syfte att skydda hemfriden ska det i *2 mom.* uppställas ett särskilt krav för förrättande av inspektion, om det är fråga om inspektion i utrymmen som används för boende av permanent natur. Utrymmen som används för boende av permanent natur inbegriper också sådana utrymmen i fordon. Ett krav för förrättande av inspektion är då att näringsverksamhet faktiskt bedrivs i lokalerna (se GrUU 14/2013 rd). Inspektionen ska också vara nödvändig för skötseln av ett tillsynsärende. Utöver detta förutsätts att den behöriga myndigheten har grundad och specificerad anledning att misstänka att det har skett eller sker en sådan överträdelse av de be-

stämmelser som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde att påföljden kan vara en påföljdsavgift som avses i den föreslagna lagen eller ett straff enligt strafflagen (39/1889).

I artikel 9.3 c i samarbetsförordningen uppräknas de åtgärder som den behöriga myndigheten ska ha rätt att vidta i samband med inspektioner. Det anses inte finnas behov att föreskriva om dessa omständigheter separat, eftersom nämnda rättigheter delvis redan följer av det föreslagna 6 § om rätt att få uppgifter samt i fråga om begäran om redogörelse och protokollföring av svar också av bestämmelserna i 6 kap. i förvaltningslagen (434/2003).

Vid en inspektion ska utan någon uttrycklig bestämmelse även 39 § i förvaltningslagen tillämpas, enligt vilken en myndighet bland annat ska underrätta en part om tidpunkten då en inspektion inleds, såvida syftet med inspektionen inte äventyras av en sådan underrättelse. Under inspektionens gång ska parten om möjligt underrättas bland annat om inspektionens ändamål, hur den genomförs samt om fortsatta åtgärder. Inspektionen ska också förrättas utan att inspektionsobjektet eller dess innehavare orsakas oskälig olägenhet. Även i övrigt ska principerna för god förvaltning i förvaltningslagen tillämpas.

9 §. *Undantag från rätten att få uppgifter och från inspektionsrätten när det gäller rättegångsombud, rättegångsbiträden och advokater.* I paragrafen undantas advokater samt andra rättegångsombud och rättegångsbiträden från rätten att få uppgifter och från inspektionsrätten i fråga om uppgifter som gäller deras klienter, i syfte att trygga förtroendeförhållandet mellan rättegångsombudet eller rättegångsbiträdet och dennes klient.

10 §. *Testköp.* Paragrafen innehåller en bestämmelse om den behöriga myndighetens rätt att göra testköp. Paragrafen baserar sig på artikel 9.3 d, enligt vilken de behöriga myndigheterna ska ha befogenhet att köpa in varor eller tjänster genom testinköp, om nödvändigt under dold identitet, för att upptäcka överträdelser som omfattas av förordningen och bevis, inklusive befogenhet att inspektera, observera, undersöka, demontera eller testa varor eller tjänster.

Enligt paragrafens *1 mom.* ska den behöriga myndigheten ha rätt att göra testköp, om det behövs för att sköta en tillsynsuppgift som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde. Bestämmelsen gäller i enlighet med den föreslagna 4 § också andra ärenden som det ankommer på konsumentombudsmannen att övervaka. Bestämmelsen gör det möjligt att göra testköp såväl i näringsidkarens lokaler som på nätet. Den behöriga myndigheten ska kunna göra testköp för att särskilt övervaka huruvida lagstiftningen efterlevs under köpet och efter det. All övervakning kan inte genomföras effektivt till exempel på basis av näringsidkarens marknadsföringsmaterial, utan en del av överträdelserna är till karaktären sådana att de sker medan varorna eller tjänsterna köps eller efter det.

Paragrafens *2 mom.* innehåller en bestämmelse om den behöriga myndighetens rätt att uppträda under annan identitet vid testköp. En förutsättning för att annan identitet ska kunna användas är att det är nödvändigt för att förhindra att testköpet avslöjas. Det kan vara nödvändigt att uppträda under annan identitet i synnerhet vid testköp på nätet, eftersom det då ofta fordras inmatning av personuppgifter. Syftet med övervakningen uppfylls inte, om myndigheten vid köpet uppträder som sig själv, eftersom näringsidkarens förfarande i förhållande till konsumenten då inte kan övervakas. Det kan inte heller anses skäligt att anställda hos tillsynsmyndigheten ska använda sina egna personuppgifter vid testköp. Utifrån bestämmelsen ska det vara möjligt att använda ett fingerat namn som konstruerats med tanke på testköpet och till exempel ett e-postkonto som skapats för ändamålet. I detta sammanhang tas det däremot inte in bestämmelser om rätt för den behöriga myndigheten att få tillgång till de falska handlingar som sammanställts för ändamålet, vilket i praktiken innebär att den behöriga myndighetens möjligheter att agera under annan identitet är rätt begränsade.

Det är klart att den behöriga myndigheten när den gör testköp inte på något sätt till exempel får uppvigla näringsidkaren till en lagstridig handling.

I praktiken ska den personuppgiftsansvarige i de fall som avses i 2 mom. som personuppgifter använda de uppgifter som den behöriga myndigheten använt. För att den personuppgiftsansvarige ska få en korrekt bild av uppgifternas innehåll, ska den behöriga myndigheten enligt förslaget vara skyldig att informera den personuppgiftsansvarige om användningen av annan identitet så snart denna information kan lämnas utan att syftet med testköpet äventyras. Detta anses ändamålsenligt också med tanke på en öppen förvaltning. Eftersom det är möjligt att den personuppgiftsansvarige är någon annan än den näringsidkare som varit part i avtalet, ska det i momentet separat föreskrivas om en skyldighet att informera också näringsidkaren om användningen av annan identitet.

Paragrafens 3 mom. innehåller bestämmelser om den behöriga myndighetens rätt att frånträda ett avtal som har ingåtts i syfte att göra testköp. Då ska prestationerna returneras i båda riktningarna. Denna rätt gäller dock inte, om frånträandet av avtalet är oskäligt med tanke på näringsidkaren. En sådan situation kan vara aktuell till exempel om den nyttighet som köpet gällde inte kan returneras eller om varan har tagits i bruk.

11 §. Handräckning. Paragrafen innehåller en bestämmelse om den behöriga myndighetens rätt att på begäran få handräckning av polisen för att utföra sina uppgifter. Enligt 9 kap. 1 § 1 mom. i polislagen (872/2011) ska polisen på begäran ge andra myndigheter handräckning, utom när så föreskrivs särskilt, också för fullgörande av en lagstadgad tillsynsskyldighet, om den myndighet som begär handräckning hindras i sin tjänsteutövning. Handräckning kan komma i fråga framför allt i samband med inspektioner.

3 kap. **Administrativa påföljder**

12 §. Befogenheter i samband med onlinegränssnitt och domännamn. Paragrafens 1 mom. innehåller bestämmelser om den behöriga myndighetens befogenheter i samband med onlinegränssnitt och domännamn vid överträdelse av de bestämmelser som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde. Dessa myndigheter är på basis av 3 § i lagförslag 1, beroende på fallet, konsumentombudsmannen, Transport- och kommunikationsverket, Konkurrens- och konsumentverket eller dataombudsmannen. Bestämmelsen baserar sig på artikel 9.4 g i samarbetsförordningen. Till den del befogenheten i fråga enligt 4 § i lagförslag 1 kan utövas av konsumentombudsmannen också i andra ärenden än sådana som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde, är det fråga om en regleringslösning på nationell nivå.

Det föreslås att tröskeln för att utöva befogenheterna ska vara relativt hög. En förutsättning för att de befogenheter som anges i momentet ska kunna utövas är för det första att det är fråga om överträdelse av bestämmelserna. Lagstridigheten ska utgående från en objektiv bedömning vara uppenbar. En förutsättning för att befogenheterna ska kunna utövas är dessutom att överträdelsen kan medföra allvarlig skada för konsumenternas allmänna intresse. Med detta avses till exempel situationer då ett lagstridigt förfarande kan medföra betydande ekonomisk skada för konsumenterna eller där förfarandet riktar sig till en stor grupp konsumenter. Utövandet av befogenheten ska också vara nödvändigt för att få överträdelsen att upphöra, dvs. den får utövas endast när andra effektiva metoder för att få överträdelsen att upphöra eller för att förbjuda den inte existerar. Nödvändighetskriteriet kan uppfyllas till exempel när de ansvariga personerna i ett nätbutiks företag som är verksamt utomlands inte nås. Om alltså en överträdelse kan fås att upphöra på lämpligt sätt genom metoder som i mindre grad ingriper i näringsidkarens verksamhetsförutsättningar, finns det skäl att avstå från att utöva de i paragrafen angivna befogenheterna. Eftersom också själva bestämmelsen innehåller metoder av olika grad för ingripande, ska den behöriga myndigheten också när den väljer mellan dem bedöma

om en lindrigare metod för ingripande i det aktuella fallet skulle vara tillräcklig för att få överträdelsen att upphöra, eller om det är nödvändigt att utöva en strängare befogenhet.

Nämnda befogenheter kan behövas till exempel när det är fråga om s.k. beställningsfällor. Vid en beställningsfälla blir konsumenten i typfallet på grund av vilseledande marknadsföring, utan att veta om det, bunden till ett långvarigt avtal som gäller beställning av en vara eller en tjänst. Allmänt taget kan utövandet av ännu grövre befogenheter komma i fråga framför allt i situationer då näringsidkarens förfarande närmar sig bedräglig verksamhet.

Enligt 1 punkten i momentet kan den behöriga myndigheten ålägga en tjänsteleverantör att avlägsna innehåll, att visa konsumenter en tydlig varning när de använder ett onlinegränssnitt, att förhindra eller begränsa åtkomsten till ett onlinegränssnitt eller att ta bort ett onlinegränssnitt. Bestämmelsen baserar sig till denna del på artikel 9.4 g i och ii.

Med tjänsteleverantörer avses i bestämmelsen bland annat leverantörer av hosting-, internet- och plattformstjänster samt teleföretag eller motsvarande aktörer som svarar för publicering eller förmedling av information eller för att hålla sådan tillgänglig på nätet. Utgångspunkten i bestämmelsen är att ett beslut av den behöriga myndigheten kan rikta sig till aktörer som har faktisk möjlighet att utnyttja de metoder som nämns i bestämmelsen, och det är därför inte ändamålsenligt att på ett uttömmande sätt definiera vilka tjänsteleverantörer som kan komma i fråga. Den behöriga myndigheten ska i princip sträva efter att rikta beslutet till en aktör som administrerar innehåll som ska betraktas som lagstridigt.

Onlinegränssnitt definieras i artikel 3.15 i samarbetsförordningen. Enligt definitionen avses med onlinegränssnitt programvara, inbegripet en webbplats, en del av en webbplats eller en applikation, som administreras av en näringsidkare eller för dennas räkning och som tjänar till att ge konsumenterna tillgång till näringsidkarens varor eller tjänster.

Enligt 2 punkten i momentet kan den behöriga myndigheten ålägga den som förvaltar ett domännamnsregister eller registraren att radera ett domännamn eller att registrera domännamnet i den behöriga myndighetens namn. Enligt 164 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation förvaltar Transport- och kommunikationsverket ett register över domännamn under den nationella toppdomänen för Finland, dvs. toppdomänen fi. I fråga om dessa domännamn raderar Transport- och kommunikationsverket vid behov domännamnet genom att avregistrera det ur domännamnsregistret och avlägsna det ur fi-roten. Den behöriga myndigheten kan bestämma att ett domännamn ska raderas även i fråga om andra toppdomäner genom att rikta sig till den som förvaltar toppdomäner eller till registraren. Punkten täcker på så sätt de domännamn som använder nationella (ccTLD), allmänna (gTLD) och eventuella andra toppdomäner och som är i användning vid respektive tidpunkt. Enligt bestämmelsen behöver den behöriga myndigheten inte registrera domännamnet i sitt namn, om den inte anser det behövt. Bestämmelsen baserar sig på artikel 9.4 g iii. För tydlighetens skull bör det konstateras att ett domännamn med stöd av 169 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation kan avregistreras också i vissa andra fall.

Den behöriga myndigheten kan enligt 2 mom. också meddela ett interimistiskt beslut som gäller tills ärendet är slutligt avgjort.

Enligt 3 mom. ska den behöriga myndigheten innan den meddelar ett beslut enligt 1 eller 2 mom. ge mottagaren av beslutet samt den näringsidkare som överträtt bestämmelserna tillfälle att bli hörd, utom i det fall att dessa inte kan höras så snabbt som ärendets brådskande natur nödvändigtvis kräver.

Enligt 4 mom. kan den behöriga myndigheten förena sina beslut enligt 1 eller 2 mom. med vite. Bestämmelser om föreläggande och utdömande av vite finns i viteslagen.

Paragrafens 5 mom. innehåller bestämmelser om överklagande av ett beslut som den behöriga myndigheten har fattat med stöd av 12 §. Beslutet får inte överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen, men den som ett beslut som avses i den föreslagna paragrafen riktar sig till och den näringsidkare som överträtt bestämmelserna får genom en ansökan föra ett sådant beslut som inte är interimistiskt till marknadsdomstolen. Det ska göras inom 30 dagar från delgåendet. I annat fall står beslutet fast. Beslutet ska iakttas, om inte marknadsdomstolen bestämmer något annat. I fråga om förfarandet hänvisas det i 6 mom. till lagen om rättegång i marknadsdomstolen (100/2013).

13 §. Påföljdsavgift för brott mot vissa bestämmelser i konsumentskyddslagen. I paragrafen specificeras sådana förfaranden av en näringsidkare som sker i strid med bestämmelser i konsumentskyddslagen eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den och för vilka påföljdsavgift ska påföras.

Enligt 1 mom. ska påföljdsavgift påföras en näringsidkare som till konsumenternas nackdel uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot eller åsidosätter de i paragrafen nämnda bestämmelserna i konsumentskyddslagen. Ordet ”konsument” står i pluralis av den anledningen att påföljdsavgift inte är tänkt att användas i enskilda fall. En förutsättning för att bestämmelsen ska användas är dock inte, när det till exempel är fråga om ett avtalsvillkor, att ett sådant avtalsvillkor redan har använts i flera avtal, utan det räcker att villkoret avses bli använt i fler än ett avtal.

Utgångspunkten vid oaktsamhetsbedömningen är att göra en extern bedömning av aktsamheten i förfarandet. Det är fråga om huruvida näringsidkarens förfarande objektivt sett avviker från den angivna skyldigheten. Dessutom måste oaktsamheten bedömas subjektivt. Det är fråga om huruvida näringsidkaren insåg att hans eller hennes förfarande och processer medför en risk för att skyldigheten åsidosätts och tog en sådan risk eller huruvida näringsidkaren borde ha insett att det föreligger en risk för att skyldigheten åsidosätts. I praktiken är det vid den subjektiva aktsamhetsbedömningen fråga om huruvida näringsidkarens har gått tillväga tillräckligt aktsamt i syfte att iakttä lagstiftningen. Om konsumentombudsmannen redan har förhandlat med näringsidkaren om att det skett en överträdelse av samma bestämmelse, har det för näringsidkaren uppstått en förhöjd skyldighet att rätta till bristerna i sitt handlande. Bedömningen av oaktsamhet eller uppsåt påverkas vanligen inte av att näringsidkaren eventuellt misstagit sig på de krav som lagstiftningen uppställer.

Den formulering som används i paragrafen ”påföljdsavgift ska påföras” innebär inte att den behöriga myndigheten i dessa fall är skyldig att lämna in en ansökan till marknadsdomstolen om påförande av påföljdsavgift eller, när det är fråga om Finansinspektionen, påföra den själv. Separat kan i fråga om konsumentombudsmannen konstateras att konsumentombudsmannen prioriterar ärendena i enlighet med 7 § i lagen om Konkurrens- och konsumentverket. Om en näringsidkares överträdelse behandlas som ett enskilt tillsynsärende, är det i första hand konsumentombudsmannen som förhandlar med näringsidkaren samt i detta sammanhang prövar vilken metod för att ingripa i överträdelsen som är lämplig. Det är fråga om de behöriga myndigheternas prövningsrätt, som ska utövas i enlighet med principerna för god förvaltning i förvaltningslagen. I enlighet med dem ska de behöriga myndigheterna i sin verksamhet ta hänsyn bland annat till jämlikhet och proportionalitet, med beaktande av alla grundläggande fri- och rättigheter av betydelse, samt använda sina befogenheter enbart för syften som är godtagbara enligt lag. Åtgärden att påföra påföljdsavgift är till sin karaktär betydande, och avsikten är att den ska utnyttjas endast vid allvarligare överträdelser.

Med beaktande av oskuldspresumtionen är en allmän utgångspunkt vid påförande av påföljdsavgift att den behöriga myndigheten bär ansvaret för att överträdelsen utreds tillräckligt och på behörigt sätt samt bevisas. Bestämmelser om myndigheters utredningsskyldighet finns i 31 § i förvaltningslagen där det konstateras att en myndighet ska se till att ett ärende utreds tillräckligt och på behörigt sätt. Myndigheten ska i detta syfte skaffa den information och den utredning som behövs för att ärendet ska kunna avgöras.

I paragrafens 1 mom. 1 punkt specificeras de bestämmelser i 2 kap. konsumentskyddslagen i fråga om vilka påföljdsavgift ska påföras när en näringsidkare överträder dem. Sådana är bestämmelsen i 2 kap. 4 § om krav på identifierbar marknadsföring, förbudet enligt 2 kap. 5 § mot att medföra risk för förväxling, förbudet enligt 2 kap. 6 § mot osann eller vilseledande information, förbudet enligt 2 kap. 7 § mot att utelämna väsentlig information vid marknadsföring och i kundrelationer samt förbudet enligt 2 kap. 9 § mot aggressiva förfaranden vid marknadsföring och i kundrelationer. Påföljdsavgift kan bli aktuellt också vid överträdelse av 2 kap. 10 §. Enligt paragrafen får konsumtionsnyttigheter vid marknadsföring inte bjudas ut så att de levereras till konsumenterna utan en uttrycklig beställning och så att konsumenten förutsätts betala för konsumtionsnyttigheten, återställa eller förvara den eller vidta någon annan åtgärd. Detsamma gäller 2 kap. 10 a § 1 mom. där det föreskrivs om näringsidkarens skyldighet att begära konsumentens uttryckliga samtycke till alla tilläggsavgifter som inte ingår i det angivna priset för konsumtionsnyttigheten. Påföljdsavgift kan också komma i fråga vid överträdelse av 2 kap. 12 § om samerbjudanden och tilläggsförmåner eller av 2 kap. 14 § om kostnader för telefonkommunikation. I den föreslagna 16 § föreskrivs det om överträdelse av vissa bestämmelser om informationsskyldighet som ingår i 2 kap.

Enligt 1 mom. 2 punkten ska påföljdsavgift påföras också för överträdelse av vissa bestämmelser om hemförsäljning och distansförsäljning i 6 kap. i konsumentskyddslagen. Sådana är för det första bestämmelserna i 6 kap. 11 §, där det föreskrivs om hur förhandsinformation ska lämnas vid hemförsäljning, samt 6 kap. 12 §, där det på motsvarande sätt föreskrivs om hur förhandsinformation ska lämnas vid distansförsäljning. För tydlighetens skull är det i fråga om den sistnämnda paragrafen på sin plats att konstatera att påföljdsavgift kan komma i fråga också när en näringsidkare åsidosätter den skyldighet som anges i den paragrafens 3 mom. att inom utsatt tid till konsumenten betala tillbaka vad som har betalats samt betala konsumenten ersättning för kostnaderna för att återsända varan. Påföljdsavgift kan likaså komma i fråga vid åsidosättande av de skyldigheter gällande bekräftelse av information som anges i 6 kap. 13 § samt vid åsidosättande av de skyldigheter gällande återställande av prestationer som anges i 6 kap. 17 § 2—4 mom. Bestämmelser om påföljder vid överträdelse av bestämmelser i 6 kap. i konsumentskyddslagen ska också tas in i den föreslagna paragrafens 2 mom. samt i 16 §.

Enligt 3 punkten i momentet ska också vissa bestämmelser i 6 a kap., som gäller distansförsäljning av finansiella tjänster och finansiella instrument, omfattas av påföljdsavgift. Sådana är bestämmelserna i 6 a kap. 11 § om överlämnande av förhandsinformationen och avtalsvillkoren skriftligen eller i någon annan varaktig form samt näringsidkarens skyldighet enligt 6 a kap. 16 § 2 mom. att till konsumenten återbära alla prestationer som näringsidkaren tagit emot i enlighet med avtalet. Bestämmelser om påföljder vid överträdelse av bestämmelser i 6 a kap. i konsumentskyddslagen ska också tas in i den föreslagna paragrafens 2 mom. samt i 16 §.

Enligt 4 punkten i momentet ska påföljdsavgift påföras också för överträdelse av vissa bestämmelser i 7 kap. i konsumentskyddslagen. Det kapitlet tillämpas enligt den hänvisningsbestämmelse som ingår i 7 a kap. 31 § till vissa delar också på krediter som omfattas av tillämpningsområdet för 7 a kap., som gäller konsumentkrediter som har samband med bostadsegen-
dom.

Bestämmelser som omfattas av påföljdsavgift är för det första förbudet enligt 7 kap. 13 § 2 mom. 3 punkten i konsumentskyddslagen mot att använda sms-tjänster eller andra motsvarande kommunikationstjänster mot extra avgift. Paragrafen handlar om god kreditgivningssed. Enligt 13 § 3 mom. ska bestämmelsen utöver kreditgivare tillämpas också på kreditförmedlare. Bestämmelser som ska sanktioneras med påföljdsavgift är också 7 kap. 13 a § om förbud mot bindningsförfarande, skyldigheten enligt 7 kap. 14 § att bedöma en konsuments kreditvärdighet, skyldigheten enligt 7 kap. 15 § 1 och 2 mom. att kontrollera kreditsökandens identitet samt skyldigheten enligt 16 § att bevara uppgifterna om identitetskontroll. Påföljdsavgift kan komma i fråga också vid överträdelse av 7 kap. 16 a §, i vars 1 mom. det föreskrivs om kreditgivarens skyldighet att ange sina principer för lämnande av konsumentkrediter och i vars 2 mom. det föreskrivs att kreditgivaren får lämna kredit till en konsument endast om bedömningen av konsumentens kreditvärdighet visar att de skyldigheter som följer av ett kreditavtal sannolikt kommer att fullgöras på det sätt som avtalet förutsätter. Bestämmelser som omfattas av påföljdsavgift är också 7 kap. 17 §, inbegripet bestämmelserna om ingående av kreditavtal i 5 § i den förordning som utfärdats med stöd av 17 § 3 mom. (statsrådets förordning om den information som ska lämnas till en konsument om ett kreditavtal (789/2010)). Bestämmelser som också omfattas av påföljdsavgift är 7 kap. 17 a § om kreditkostnadernas maximibelopp, 7 kap. 17 b § om kostnader för förlängning av betalningstiden, begränsningen enligt 7 kap. 19 § om tidpunkten för överlåtande av medel, bestämmelserna i 7 kap. 24 § om ändringar av ränta och avgifter samt kreditförmedlarens skyldighet enligt 48 § att i marknadsföringen informera om sin behörighet. Bestämmelser om påföljder vid överträdelser av bestämmelser i 7 kap. i konsumentskyddslagen ska också tas in i den föreslagna paragrafens 2 mom. samt i 16 §.

Enligt 1 mom. 5 punkten ska påföljdsavgift påföras också för överträdelse av vissa bestämmelser i 7 a kap. i konsumentskyddslagen. Kapitlet gäller konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom. Bestämmelser som omfattas av påföljdsavgift är skyldigheten enligt 7 a kap. 10 § 1 mom. att bestämma förfaranden och uppgifter vid bedömningen av kreditvärdighet, skyldigheten enligt 7 a kap. 11 § att bedöma en konsuments kreditvärdighet samt bestämmelserna i 7 a kap. 14 § om anbud om kredit. Bestämmelser som omfattas av påföljdsavgift är också 7 kap. 15 §, inbegripet bestämmelserna om ingående av kreditavtal i 5 a § i den förordning som utfärdats med stöd av 15 § 3 mom. (statsrådets förordning om den information som ska lämnas till en konsument om ett kreditavtal). Bestämmelser om påföljder vid överträdelse av bestämmelser i 7 a kap. i konsumentskyddslagen ska också tas in i den föreslagna paragrafens 2 mom. samt i 16 §.

Enligt 6 punkten i momentet ska påföljdsavgift också påföras en näringsidkare som åsidosätter skyldigheten enligt 9 kap. 25 § 2 mom. i konsumentskyddslagen att ställa en betryggande säkerhet för förskott. Skyldigheten gäller köp av huselement samt vissa byggnadsentreprenader av avsevärd ekonomisk betydelse. Enligt punkt 7 i momentet kan påföljdsavgift komma i fråga också vid överträdelse av förbudet i 10 kap. 12 § i konsumentskyddslagen mot att ta emot betalningar under ångerfristen och under giltighetstiden för ett förmedlingsavtal. Kapitlet gäller tidsdelat boende och långfristiga semesterprodukter.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs det separat om påförande av påföljdsavgift vid överträdelse framför allt av konsumentskyddslagens bestämmelser om konsumentens rätt att frånträda ett avtal antingen när näringsidkaren använder avtalsvillkor som kränker ångerrätten eller tillämpar sådan praxis. Med det sistnämnda avses till exempel en situation då kontakt med näringsidkaren rimligen inte kan fås och konsumenten till följd av detta de facto inte kan utöva sin ångerrätt. I fråga om de uttryck som används i momentet ”uppsåtligen eller av oaktsamhet” samt ”till konsumenternas nackdel” hänvisas till vad som konstaterats ovan i motiveringen till 1 mom.

Bestämmelser om ångerrätt i fråga om hemförsäljning och distansförsäljning finns i 6 kap. 14 § 1 och 2 mom. De begränsningar i ångerrätten som anges i 6 kap. 16 § ska självfallet beaktas, dvs. de fall då konsumenten enligt lag inte har ångerrätt, om inte något annat avtalas. Bestämmelser om ångerrätt i fråga om distansförsäljning av finansiella tjänster och finansiella instrument finns i 6 a kap. 12 § 1 mom., i fråga om konsumentkrediter i 7 kap. 20 § 1 mom., i fråga om konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom i 7 a kap. 17 § 1 mom. samt i fråga om tidsdelat boende och långfristiga semesterprodukter i 10 kap. 9 § 1 mom.

I 3 punkten i momentet ska det också tas in en bestämmelse om möjligheten att påföra påföljdsavgift när en näringsidkare till konsumenternas nackdel använder avtalsvillkor eller tillämpar praxis som innebär avvikelse från rätten enligt 7 kap. 39 § 1 mom. i konsumentskyddslagen att av kreditgivare som finansierat köpet eller tjänsten få en penningprestation på grund av försäljarens eller tjänsteleverantörens avtalsbrott.

Enligt 3 mom. ska påföljdsavgift påföras en näringsidkare som uppsåtligen eller av oaktsamhet tillämpar sådana vilseledande förfaranden som avses i 1 § eller sådana aggressiva förfaranden som avses i 2 § i den statsrådsförfordning som utfärdats med stöd av 2 kap. 15 § 3 punkten i konsumentskyddslagen (statsrådets förfordning om otillbörligt förfarande från konsumentsynpunkt vid marknadsföring och i kundrelationer 601/2008)).

14 §. Påföljdsavgift för brott mot vissa bestämmelser som gäller resenärers rättigheter. I paragrafen föreskrivs det om vissa bestämmelser som omfattas av påföljdsavgift och som gäller resenärers rättigheter. I fråga om de uttryck som används i momentet ”uppsåtligen eller av oaktsamhet” samt ”till konsumenternas nackdel” hänvisas till vad som konstaterats ovan i motiveringen till 13 §. Uttrycket innebär i detta sammanhang samtidigt att resenärerna ska ha konsumentställning.

Enligt 1 punkten kan påföljdsavgift komma i fråga för det första när en näringsidkare bryter mot bestämmelserna i 10 § i lagen om kombinerade resetjänster (901/2017) och mot bestämmelserna i 2 § i den förordning av justitieministeriet (justitieministeriets förordning om information som ska lämnas resenärer om kombinerade resetjänster (181/2018)) som utfärdats med stöd av 10 § 3 mom. i den lagen om den information som ska ingå i ett paketreseavtal eller i en avtalsbekräftelse och om bekräftelse av den. Nämnda bestämmelser är förpliktande för researrangörer och reseförmedlare. Påföljdsavgift kan komma i fråga också när en näringsidkare, i detta fall en researrangör, bryter mot bestämmelserna i 16 § i den lagen om återbetalningar till resenären eller bestämmelserna i 27 § i den lagen om extra inkvarteringskostnader.

Enligt 2 punkten kan påföljdsavgift komma i fråga också när en näringsidkare bryter mot vissa bestämmelser i förordningen om flygpassagerares rättigheter. Sådana bestämmelser är skyldigheterna enligt artikel 4.3 om en passagerare nekas ombordstigning mot sin vilja, skyldigheterna enligt artikel 5.1 a och 5.1 b eller skyldigheterna enligt 5.2 vid inställd flygning. Påföljdsavgift ska däremot inte kunna påföras på grund av brott mot artikel 5.1 c. Led c gäller ersättningsskyldighet.

Påföljdsavgift kan komma i fråga också när en näringsidkare åsidosätter sina skyldigheter enligt artikel 6 när en flygning försenas i förhållande till den tidtabellsenliga avgångstiden eller när en näringsidkare åsidosätter sin skyldighet enligt artikel 14 när det gäller att informera passagerarna om deras rättigheter.

Enligt 3 punkten kan påföljdsavgift komma i fråga när en näringsidkare åsidosätter skyldigheten enligt artikel 17 i förordningen om järnvägars ansvar att vid försening betala ersättning av biljettpriiset till resenärer vars biljett inte är ett periodkort eller ett abonnemang eller åsidosätter skyldigheten enligt artikel 18 att ge assistans vid försening. Tillämpningsområdet för

förordningen om järnvägars ansvar har begränsats nationellt i 8 a § i järnvägstransportlagen (1119/2000), och påföljdsavgift kan självfallet inte påföras när förordningen om järnvägars ansvar på grund av de nationella begränsningarna i tillämpningsområdet inte blir tillämplig.

Enligt 4 punkten kan påföljdsavgift komma i fråga när en näringsidkare åsidosätter skyldigheten enligt artikel 17 i fartygspassagerarförordningen att ge assistans vid inställda eller försenade avgångar. Påföljdsavgift kan också komma i fråga när en näringsidkare åsidosätter sina skyldigheter enligt artikel 18 i förordningen när det gäller ombokning och återbetalning vid inställda eller försenade avgångar. Påföljdsavgift kan komma i fråga också när en näringsidkare vid försenad ankomst i enlighet med artikel 19 i förordningen inte betalar ersättning till en passagerare vars biljett inte är ett abonnemang eller ett periodkort.

Enligt 5 punkten kan påföljdsavgift komma i fråga när en näringsidkare bryter mot artikel 23.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1008/2008 om gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i gemenskapen när det gäller att ange priset, och enligt 6 punkten ska också artikel 19.2 i förordningen om busspassagerares rättigheter omfattas av bestämmelserna om påföljdsavgift. I den artikeln föreskrivs det om transportörens skyldighet att betala ersättning till passageraren, när näringsidkaren har underlåtit att erbjuda passageraren det val som avses i artikel 19.1.

15 §. Påföljdsavgift för brott mot vissa andra konsumentskyddsbestämmelser. Paragrafen innehåller bestämmelser om vissa konsumentskyddsbestämmelser som börjar omfattas av påföljdsavgift men som inte ingår i konsumentskyddslagen eller gäller passagerares rättigheter. I fråga om de uttryck som används i momentet ”till konsumenternas nackdel” samt ”upsåtiligen eller av oaktsamhet” hänvisas till vad som konstaterats ovan i motiveringen till 13 §.

Påföljdsavgift kan enligt 1 punkten komma i fråga för det första när en näringsidkare bryter mot bestämmelserna om insolvenssäkerhet i 2 kap. 19 § 1 mom. eller 19 c § 1 mom. eller 4 kap. 3 a § i lagen om bostadsköp (843/1994). Till denna del bör det noteras att alla stiftande delägare inte nödvändigtvis är näringsidkare. Bestämmelsen ska därför gälla endast stiftande delägare som är näringsidkare.

Enligt 2 punkten kan påföljdsavgift komma i fråga när en näringsidkare bryter mot bestämmelsen om direktmarknadsföring till fysiska personer i 200 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation, mot bestämmelsen om förbud mot marknadsföring av telefonabonnemang i 201 § i den lagen eller mot bestämmelsen om identifiering av direktmarknadsföring i 203 § 2 mom. i den lagen. Det är att observera att nämnda bestämmelser har ett nära samband också med dataskyddsförordningen och särskilt med dess artikel 7, där det föreskrivs om samtycke, samt med artikel 21.2—21.5, där det föreskrivs om den registrerades rätt att göra invändningar, när personuppgifterna behandlas för direkt marknadsföring, och den föreslagna bestämmelsen om påföljdsavgift inskränker inte på dataombudsmannens uppgifter enligt dataskyddsförordningen och dataskyddslagen och därmed till exempel inte på rätten att påföra påföljdsavgift på basis av dessa rättsakter. Samtidigt är det på sin plats att framhäva ett om samma förfarande kan granskas utifrån olika bestämmelser om påföljdsavgift, gäller det att försäkra sig om att principen *ne bis in idem* inte åsidosätts.

Enligt 3 punkten är bestämmelser som ska sanktioneras med påföljdsavgift också vissa bestämmelser i lagen om indrivning av fordringar (nedan *indrivningslagen*, 513/1999). Påföljdsavgift kan komma i fråga för det första om en näringsidkare bryter mot förbudet i 4 § 3 mom. i den lagen mot att driva in en fordran som har upphört, mot 4 a § i den lagen om gäldenärens rätt att få uppgifter eller i strid med 4 b § i den lagen fortsätter indrivning trots bestridande av betalningsskyldighet eller i strid med 4 c § i den lagen fortsätter indrivning efter att gäldenären begärt att indrivningen avbryts. Påföljdsavgift kan komma i fråga också när en

näringsidkare bryter mot 5 eller 5 a § i den lagen om betalningskrav eller i strid med 6 § i den lagen kräver betalning av en fordran i domstol. Även förbudet i 7 § 2 mom. i den lagen mot att använda tratta för att driva in en konsumentfordran ska omfattas av påföljdsavgift. Påföljdsavgift kan likaså komma i fråga när en näringsidkare bryter mot 10 a, 10 b, 10 c eller 10 d § i den lagen om maximibelopp för indrivningskostnader i samband med konsumentfordringar eller mot 11 a § 2 mom. i den lagen om avräkningen av medel från de delar som fordran består av. Om det i den bestämmelse i indrivningslagen som omfattas av påföljdsavgift inte har tagits ställning till vilken aktör som åläggs en skyldighet genom indrivningslagens bestämmelse, ska det med näringsidkare avses den som har brutit mot indrivningslagen.

Enligt 4 punkten kan påföljdsavgift komma i fråga också när en näringsidkare i de fall som avses i 2 § 2 mom. i räntelagen (633/1982) kräver högre dröjsmålsränta än vad som föreskrivs i 4 § i den lagen.

Enligt 5 punkten ska påföljdsavgift påföras också för överträdelse av vissa artiklar i förordningen gällande förbud mot omotiverad geoblockering. Sådana är förbudet i artikel 3.1 och 3.2 i den förordningen mot att blockera eller begränsa en kunds åtkomst till sitt onlinegränssnitt, förbudet i artikel 4.1 i den förordningen mot att tillämpa olika allmänna villkor för åtkomst till varor eller tjänster samt mot förbudet i artikel 5.1 i den förordningen mot att tillämpa olika villkor för betalningstransaktioner.

16 §. Påföljdsavgift för brott mot bestämmelser om lämnande av information. I paragrafen föreskrivs det om bestämmelser som ska omfattas av påföljdsavgift och som gäller lämnande av information. I fråga om de uttryck som används i momentet ”till konsumenternas nackdel” samt ”uppsåtligt eller av oaktsamhet” hänvisas till vad som konstaterats ovan i motiveringen till 13 §.

I 1 mom. föreskrivs det om dessa bestämmelser till den del de ingår i konsumentskyddslagen. Enligt 1 punkten kan påföljdsavgift komma i fråga när en näringsidkare bryter mot eller åsidosätter informationsskyldigheten enligt 2 kap. 8 § i konsumentskyddslagen vid saluföring av specificerade konsumtionsnyttigheter eller skyldigheten enligt 2 kap. 8 a § att ge information innan ett avtal ingås i fråga om annan försäljning än hem- och distansförsäljning.

Enligt 2 punkten kan påföljdsavgift komma i fråga när en näringsidkare bryter mot eller åsidosätter skyldigheten enligt 6 kap. 9 § i konsumentskyddslagen att ge information innan ett hemförsäljnings- eller distansförsäljningsavtal ingås på det sätt som närmare anges i justitieministeriets förordning om ångerblankett och ångeranvisning enligt 6 kap. i konsumentskyddslagen (110/2014), som utfärdats med stöd av 6 kap. 9 § 3 mom., samt när en näringsidkare bryter mot eller åsidosätter skyldigheten enligt 6 kap. 10 § att ge konsumenten vissa andra uppgifter. Enligt 3 punkten ska påföljdsavgift vara möjlig också när en näringsidkare bryter mot skyldigheten enligt 6 a kap. 5—10 § att ge förhandsinformation vid distansförsäljning av finansiella tjänster eller finansiella instrument.

Påföljdsavgift kan enligt 4 punkten komma i fråga också när en näringsidkare bryter mot eller åsidosätter skyldigheten enligt 7 kap. 8 § i konsumentskyddslagen att lämna information i reklam för konsumentkrediter, skyldigheten enligt 7 kap. 9 § i konsumentskyddslagen och bestämmelserna i 1 § i den förordning (statsrådets förordning om den information som ska lämnas till en konsument om ett kreditavtal) som utfärdats med stöd av 9 § 2 mom. när det gäller att lämna viss information innan ett kreditavtal ingås, skyldigheten enligt 7 kap. 10 § i konsumentskyddslagen och bestämmelserna i 2 § i nämnda förordning som utfärdats med stöd av 10 § när det gäller att lämna förhandsinformation vid telefonförsäljning eller när en näringsidkare bryter mot eller åsidosätter skyldigheten enligt 7 kap. 11 § i konsumentskyddslagen när det gäller att lämna viss annan information. Det är att observera att nämnda bestämmelser en-

ligt 7 a kap. 9 § i konsumentkyddslagen tillämpas också på konsumentkrediter med en bostad som säkerhet.

Enligt 5 punkten kan påföljdsavgift komma i fråga också när en näringsidkare bryter mot eller åsidosätter skyldigheten enligt 7 a kap. 5 § att lämna information i reklam för bostadskrediter. Att beakta till denna del är också de närmare föreskrifter som Finansinspektionen utfärdat med stöd av paragrafens 2 mom. om kriterierna för hur ett exempel ställs upp. Likaså kan påföljdsavgift enligt 5 punkten komma i fråga när en näringsidkare bryter mot eller åsidosätter skyldigheten enligt 7 a kap. 6 § och skyldigheten enligt 2 a § i den förordning (statsrådets förordning om den information som ska lämnas till en konsument om ett kreditavtal) som utfärdats med stöd av 6 § 2 mom. när det gäller att lämna information innan ett bostadskreditavtal ingås, skyldigheten enligt 7 a kap. 7 § och enligt 2 § i nämnda förordning som utfärdats med stöd av 7 § när det gäller att lämna förhandsinformation vid telefonförsäljning.

Enligt 6 punkten kan påföljdsavgift komma i fråga också när en näringsidkare bryter mot eller åsidosätter skyldigheten enligt 10 kap. 4 § i konsumentkyddslagen att lämna förhandsinformation på det sätt som avses i 1 § i den förordning av justitieministeriet (justitieministeriets förordning om formulär för information och formuläret för frånträdande av avtal enligt 10 kap. i konsumentkyddslagen (291/2011)) som utfärdats med stöd av 10 kap. 4 § eller när en näringsidkare bryter mot eller åsidosätter bestämmelserna i 10 kap. 5 § om marknadsföring av tidsdelat boende eller långfristiga semesterprodukter.

Enligt 7 punkten kan påföljdsavgift komma i fråga också när en näringsidkare bryter mot eller åsidosätter den förordning (statsrådets förordning om uppgifter som skall lämnas vid marknadsföring av bostäder (130/2001)) som utfärdats med stöd av 2 kap. 15 § 1 och 2 punkten i konsumentkyddslagen till den del det där föreskrivs om uppgifter som ska lämnas vid utannonsering av en bostad (2 § 1 mom., 3 § 1 mom. och 4 § i förordningen), om skyldigheten att ha en broschyr till påseende (5 § i förordningen) samt om de uppgifter som ska nämnas i broschyren (6—11 § i förordningen).

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om de bestämmelser om lämnande av uppgifter som omfattas av påföljdsavgift till den del bestämmelserna ingår i någon annan lag än konsumentkyddslagen. I fråga om de uttryck som används i momentet ”till konsumenternas nackdel” samt ”uppsåttligen eller av oaksamhet” hänvisas till vad som konstaterats ovan i motiveringen till 13 §.

I 1 punkten nämns bestämmelserna i 10—15 § i betaltjänstlagen (290/2010) om tillhandahållande av information, bestämmelserna i 22 § i den lagen när det gäller förhandsinformation om avtal som avser enstaka betalningstransaktioner eller 25 a § i den lagen när det gäller förhandsinformation om separata avtal som avser initiering av betalningsuppdrag.

Enligt 2 punkten kan påföljdsavgift komma i fråga när en näringsidkare bryter mot vissa bestämmelser i lagen om kombinerade resetjänster. Den lagen gäller också andra resenärer än konsumenter, men en påföljdsavgift kan bli aktuell endast när det är fråga om resenärer i konsumentställning. För det första kan påföljdsavgift komma i fråga när en näringsidkare bryter mot eller åsidosätter bestämmelserna i 7 § i lagen om kombinerade resetjänster och bestämmelserna i 1 § i den förordning av justitieministeriet (justitieministeriets förordning om information som ska lämnas resenärer om kombinerade resetjänster) som utfärdats med stöd av 7 § i den lagen när det gäller information som ska lämnas innan ett paketreseavtal ingås. Nämnda bestämmelser är förpliktande för researrangörer och reseförmidlare. Påföljdsavgift kan också komma i fråga när en näringsidkare bryter mot eller åsidosätter bestämmelserna i 36 § i samma lag och bestämmelserna i 3 § i ovan nämnda förordning som utfärdats med stöd av 36 § 2 mom. när det gäller information som ska ges före tillkomsten av ett sammanlänkat

researrangemang. Dessa bestämmelser är förpliktande för en näringsidkare som underlättar tillkomsten av ett sammanlänkat researrangemang.

En förutsättning för att påföljdsavgift ska påföras i de fall som nämns i 1 och 2 mom. är på samma sätt som i de övriga bestämmelserna om påföljdsavgift att näringsidkaren har handlat uppsåtligen eller av oaktsamhet. Paragrafens 3 mom. ska dessutom innehålla en förhöjd tröskel för påförande av påföljdsavgift när det är fråga om brott mot eller åsidosättande av de bestämmelser som avses i 1 och 2 mom. En ytterligare förutsättning för att påföljdsavgift ska påföras är då att överträdelsen klart kan försämrå konsumentens förmåga att fatta ett välgrundat köpbeslut eller något annat beslut om en konsumtionsnyttighet eller klart kan göra det svårt för konsumenten att utöva sina rättigheter. En högre tröskel har ansetts motiverad vid brott mot eller åsidosättande av bestämmelserna om lämnande av information, eftersom informationsskyldigheterna i bestämmelserna är mycket detaljerade. Det att någon uppgift presenteras bristfälligt kan i vissa enskilda fall vara av mindre betydelse för att konsumenten ska kunna fatta beslut eller utöva sina rättigheter. I dessa fall är det inte ändamålsenligt att näringsidkaren påförs påföljdsavgift för överträdelsen.

Det köpbeslut som avses i momentet är vidsträckt begrepp. Med det avses utöver beslutet om konsumenten köper nyttigheten eller inte, även till vilket pris och på vilka andra villkor han eller hon köper den. Ett annat beslut som hänför sig till en konsumtionsnyttighet kan till exempel vara huruvida konsumenten utövar de rättigheter som tillkommer honom eller henne enligt avtalet eller enligt lag under avtalsförhållandet. Det bör noteras att det i den föreslagna bestämmelsen inte förutsätts att någon konsument de facto skulle ha fattat ett köpbeslut eller något annat beslut som gäller en konsumtionsnyttighet eller att det kan visas att förfarandet har medfört konkret olägenhet eller skada för någon konsument. Det räcker att åsidosättandet av informationsskyldigheten kan inverka på konsumentens handlande på föreskrivet sätt. Exempelvis bristfälliga prisuppgifter kan i princip klart försvaga konsumentens förmåga att fatta ett beslut gällande nyttigheten.

Den i momentet avsedda möjligheten för konsumenten att utöva sina rättigheter kan äventyras till exempel om en näringsidkare genom att ge felaktig eller bristfällig kontaktinformation har gjort det svårt för konsumenten att reklamera. Däremot överskrider tröskeln till exempel inte om en näringsidkare underlåter att tillhandahålla uppgifter endast om vilket handelsregister näringsidkaren är införd i och vilken beteckning näringsidkaren har i registret.

17 §. Påförande av påföljdsavgift för andra personer än i 13—16 § avsedda näringsidkare. Utgångspunkten är alltid att påföljdsavgift påförs en sådan näringsidkare som avses i 13—16 § och att påföljdsavgift endast i undantagsfall påförs andra personer.

Paragrafen innehåller bestämmelser om specialfall då påföljdsavgift kan påföras också en person som hör till en juridisk persons ledning eller som utövar faktisk beslutanderätt inom en juridisk person. En förutsättning för att påföljdsavgift ska kunna påföras är att ovannämnda person uppsåtligen eller av oaktsamhet på ett betydande sätt har bidragit till en överträdelse som avses i 13—16 §. Det avgörande är alltså vilken andel personen har i att ett lagstridigt tillstånd uppstår eller fortgår.

Personer som anses höra till den juridiska personens ledning är verkställande direktören och dennes ställföreträdare, ledamöter och ersättare i styrelsen, ledamöter och ersättare i förvaltningsrådet och jämförbara organ, ansvariga bolagsmän samt personer som är verksamma i motsvarande ställning i sammanslutningen.

Vid bedömningen ska omfattningen av den ovannämnda personens uppgifter eller befogenheter beaktas. I fråga om en person som hör till ledningen eller utövar faktisk beslutanderätt bör

det beaktas huruvida fullgörandet av skyldigheten ankommit på denne enligt en bestämmelse i lag, en myndighetsföreskrift eller den juridiska personens interna arbetsordning eller förhållningsregler. Om ingen fått i uppdrag att fullgöra skyldigheten eller om uppgiftsfördelningen är oklar, ska påföljdsavgift, när de övriga förutsättningar som anges i paragrafen uppfylls, påföras en person som hör till ledningen och på vilken det ankommer att fastställa uppgiftsfördelningen inom den juridiska personen.

En ytterligare förutsättning är att det även i övrigt finns särskilda skäl att påföra denna andra aktör påföljdsavgift. Det kan finnas särskilda skäl till att en person som hör till en juridisk persons ledning eller som utövar faktisk beslutanderätt påförs påföljdsavgift, när det finns anledning att misstänka att påföljdsavgift som påförs endast näringsidkaren skulle vara utan verkan av den anledningen att den person som utövat den faktiska beslutanderätten och på ett betydande sätt bidragit till lagöverträdelsen kan fortsätta ett liknande lagstridigt förfarande i ett annat företag där den fysiska personen veterligen utövar beslutanderätt.

Påföljdsavgift kan i de fall som avses i paragrafen påföras antingen enbart en person som hör till en juridisk persons ledning eller som utövar faktisk beslutanderätt inom en juridisk person eller såväl en näringsidkare som avses i 13—16 § som en person som hör till en juridisk persons ledning eller som utövar faktiskt beslutanderätt inom en juridisk person. Att påföra endast någon annan än en i 13—16 § avsedd näringsidkare påföljdsavgift kan bli aktuellt till exempel när en i 13—16 § avsedd näringsidkare är insolvent eller näringsidkarens verksamhet har avslutats. För tydlighetens skull kan det konstateras att enbart på grund av näringsidkarens insolvens får påföljdsavgiften inte påföras en person som hör till en juridisk persons ledning eller som utövar faktisk beslutanderätt inom en juridisk person, utan för att påföljdsavgift ska kunna påföras en sådan annan aktör måste alltid de särskilda kriterier som nämns i paragrafen uppfyllas.

18 §. Påföljdsavgiftens storlek. I 1 mom. föreskrivs det om centrala omständigheter som inverkar på påföljdsavgiftens storlek. Utgångspunkten vid påförande av påföljdsavgift är att det ska ha en tillräcklig special- och allmänpreventiv verkan. Påföljdsavgiftens belopp ska vara sådant att det inte lönar sig för näringsidkaren att bryta mot bestämmelserna.

Påföljdsavgiftens storlek ska basera sig på en samlad bedömning, och när storleken bestäms ska det enligt 1 punkten i momentet för det första tas hänsyn till överträdelsens art, omfattning och varaktighet samt hur allvarlig överträdelsen är. Med överträdelsens omfattning kan det hänvisas till exempel till dess gränsöverskridande karaktär, men en överträdelse kan anses omfattande även när den har konsekvenser enbart för finländska konsumenter. Utöver detta ska det enligt 2 punkten i momentet tas hänsyn till den vinning som erhållits genom överträdelsen, om denna uppgift finns tillgänglig. Att utreda vinningen är alltså inte en förutsättning för att påföra påföljdsavgift, men denna omständighet kan, om den är känd, inverka på påföljdsavgiftens storlek. Den vinning som erhållits genom en gärning eller ett åsidosättande ska jämföras med den förlust som undvikits genom gärningen eller åsidosättandet. När det bedöms hur allvarlig gärningen är ska det inte göras jämförelser enbart med andra ärenden som gäller påförande av påföljdsavgift, eftersom avsikten är att påförande av påföljdsavgift över huvud taget i praktiken ska komma i fråga endast vid allvarliga överträdelser.

Enligt 3 och 4 punkten ska det tas hänsyn också till näringsidkarens åtgärder för att lindra eller avhjälpa skadan samt näringsidkarens eventuella tidigare överträdelser med avseende på konsumentskyddsbestämmelser.

I 2 mom. föreskrivs det om påföljdsavgiftens maximibelopp, som enligt förslaget ska vara fyra procent av näringsidkarens omsättning under året före det då överträdelsen upphörde. Året före det då överträdelsen upphörde antas bättre beskriva den bedrivna näringsverksamheten

och dess omfattning än till exempel omsättningen under året före det då beslutet om påförande av påföljdsavgift meddelades. Inte heller företagsköp som skett efter överträdelsen ska inverka på påföljdsavgiftens storlek.

Momentet ska dessutom innehålla en särskild bestämmelse med tanke på de sällsynta situationer då bokslutet ännu inte är klart när påföljdsavgiften påförs eller då affärsverksamheten nyligen inletts och något bokslut därför inte finns att tillgå. Omsättningen ska då kunna uppskattas utifrån någon annan tillgänglig utredning.

I 3 mom. föreskrivs om påföljdsavgiftens maximibelopp i de specialfall då påföljdsavgiften på basis av 17 § påförs en fysisk person. Påföljdsavgifter får då vara högst fyra procent av dennes inkomster enligt den verkställda beskattningen för året före det då överträdelsen upphörde. I fråga om en sådan fysisk person föreskrivs det också om maximibeloppet, som är 40 000 euro. Om inkomsterna inte kan utredas på ett tillförlitligt sätt, kan de uppskattas utifrån någon annan tillgänglig utredning.

I 4 mom. ingår en definition av omsättning. Definitionen motsvarar i stor utsträckning den definition av omsättning som ingår i 41 § i lagen om Finansinspektionen.

För tydlighetens skull kan det konstateras att dröjsmålsränta inte tas ut på påföljdsavgifter.

19 §. Avstående från påföljdsavgift. I 1 mom. föreskrivs det om särskilda befrielsegrunder på basis av vilka en näringsidkare har möjlighet att undgå påföljdsavgift. Enligt 1 punkten i momentet ska ansökan om påförande av påföljdsavgift inte göras och påföljdsavgift inte påföras om överträdelsen är ringa. Frågan är här huruvida det konkreta enskilda fallet är ringa, medan det med stöd av 16 § 3 mom. på abstrakt nivå bedöms hur förfarandet inverkar på konsumenternas beslutsfattande eller möjligheter att utöva sina rättigheter.

En överträdelse kan anses ringa till exempel om en näringsidkare på eget initiativ och omedelbart efter att ha upptäckt sin överträdelse har vidtagit åtgärder för att korrigera sitt förfarande och de slutliga konsekvenserna för konsumenterna således blivit obetydliga. En överträdelse kan likaså vara ringa, om det är fråga om en överträdelse av engångsnatur, även om den berör flera konsumenter. Ringa är däremot i allmänhet inte upprepade brott mot de bestämmelser som avses i 13—16 §. För tydlighetens skull bör det ytterligare konstateras att ärenden som gäller en enskild konsument även i övrigt faller utanför bestämmelserna om påföljdsavgift.

Enligt 2 punkten ska ansökan om påförande av påföljdsavgift inte göras och påföljdsavgift inte påföras heller när påförande av påföljdsavgift måste anses uppenbart oskäligt. Det är fråga om en samlad bedömning, där det är möjligt att beakta exempelvis orsakerna till och följderna av ett felaktigt förfarande samt gärningsmannens individuella förhållanden. Även näringsrättsliga påföljder kan beaktas, såsom beslut om verksamhetsförbud på områden som förutsätter registrering.

Enligt 2 mom. behöver ansökan om påföljdsavgift inte göras eller påföljdsavgift inte påföras, om näringsidkaren har vidtagit tillräckliga korrigerande åtgärder omedelbart efter att överträdelsen upptäcktes. Det förutsätts dessutom att överträdelsen inte är allvarlig eller återkommande. Även om överträdelsen alltså är större än ringa, är det möjligt att låta bli att ansöka om påföljdsavgift eller låta bli att påföra påföljdsavgift, om de förutsättningar som anges i momentet uppfylls.

I 3 mom. föreskrivs det om situationer då en näringsidkare på basis av ett tidigare förfarande vid vite har meddelats ett förbud att fortsätta eller upprepa ett visst förfarande men näringsidkaren efter det brutit mot förbudet. Till vissa delar kan förbud meddelas och påföljdsavgift på-

föras på basis av samma lagstridiga förfaranden och en näringsidkare kan därför samtidigt ha gjort sig skyldig också till en överträdelse som ger anledning att påföra denne påföljdsavgift. Enligt 3 mom. behöver ansökan om påföljdsavgift inte göras och påföljdsavgift inte påföras om också vite har dömts ut eller en ansökan om utdömande av vite är anhängig på grund av samma överträdelse.

I 3 mom. behandlas däremot inte yrkande på påföljdsavgift och förbud på basis av samma förfarande. Ett förbud gäller framtiden och en påföljdsavgift är en direkt ekonomisk påföljd för redan genomförda lagstridiga förfaranden. Den behöriga myndigheten kan således även på basis av samma förfarande i samma process yrka såväl meddelande av förbud som påförande av påföljdsavgift.

20 §. Förhållande till straffrättslig behandling. Paragrafen gäller förbudet mot dubbel straffbarhet, dvs. principen *ne bis in idem*, enligt vilken det är förbjudet att åtala och döma någon på nytt för samma gärning. Enligt 1 mom. får påföljdsavgift inte påföras den som är misstänkt för samma överträdelse i en förundersökning, den i fråga om vilken det pågår åtalsprövning avseende samma överträdelse eller den som är svarande i domstol i ett brottmål som gäller samma överträdelse. Påföljdsavgift får inte heller påföras den som har dömts för samma förseelse i ett brottmål.

Paragrafens 2 mom. innehåller bestämmelser om verkan av anhängighet på straffprocessen i fråga om ett ärende som gäller påförande av påföljdsavgift. Om ett ärende som gäller påförande av påföljdsavgift för samma överträdelse är anhängigt eller har avgjorts, får åtal enligt det föreslagna 2 mom. då inte väckas eller dom i ett brottmål meddelas. Med att ett ärende som gäller påförande av påföljdsavgift är anhängigt avses att det är anhängigt i marknadsdomstolen eller hos Finansinspektionen, som med stöd av den föreslagna 5 § kan påföra påföljdsavgiften själv. Det att ett ärende som gäller påförande av påföljdsavgift är anhängigt avser däremot inte det skede då konsumentombudsmannen bara gör förberedelser för att föra ärendet till marknadsdomstolen.

21 §. Påförande av påföljdsavgift. I paragrafen föreskrivs om påförande av påföljdsavgift. För tydlighetens skull kan det konstateras att bestämmelserna i 9 § i lagen om Konkurrens- och konsumentverket, vilka gäller konsumentombudsmannens plikt att förhandla med näringsidkaren innan tvångsåtgärder vidtas, ska tillämpas i fråga om konsumentombudsmannen innan en ansökan om påföljdsavgift blir anhängig.

Enligt 1 mom. ska påföljdsavgiften påföras av marknadsdomstolen på ansökan av konsumentombudsmannen. Ett undantag utgör de situationer då den behöriga myndighet som sköter ärendet är Finansinspektionen, eftersom den med stöd av den föreslagna 5 § påför påföljdsavgiften själv, såsom för närvarande.

När den behöriga myndigheten för ärendet till marknadsdomstolen, ska de bestämmelser i lagen om rättegång i marknadsdomstolen som gäller handläggningen av marknadsrättsliga ärenden tillämpas på handläggningen av ärendet i marknadsdomstolen. Såväl ärenden som gäller meddelande av förbud som ärenden som gäller påförande av påföljdsavgift ska således omfattas av samma processreglering. I samma process är det då möjligt att behandla en näringsidkares överträdelse av bestämmelserna till exempel så att det för något förfarande krävs meddelande av förbud och för ett annat påförande av påföljdsavgift. På motsvarande sätt ska det också vara möjligt att kräva att näringsidkaren för ett visst förfarande till exempel i första hand påförs påföljdsavgift och i andra hand meddelas förbud. Det ska också vara möjligt att på basis av samma förfarande kräva såväl påföljdsavgift som förbud.

Enligt 2 mom. ska påföljdsavgiften betalas till staten.

22 §. Preskription. Enligt paragrafen får påföljdsavgift inte påföras, om inte konsumentombudsmannen har lämnat in ansökan om påförande av påföljdsavgift till marknadsdomstolen inom fem år från det att överträdelsen upphörde. På motsvarande sätt får Finansinspektionen inte påföra påföljdsavgift, om inte avgift har påförts inom fem år från det att överträdelsen upphörde.

23 §. Verkställighet av påföljdsavgift. Enligt paragrafen ska verkställigheten av påföljdsavgifter skötas av Rättsregistercentralen. Påföljdsavgifter ska enligt lagförslag 5 verkställas i den ordning som föreskrivs i lagen om verkställighet av böter, och paragrafen ska därför innehålla en informativ hänvisning som gäller detta.

I paragrafen föreskrivs det dessutom om preskription av påföljdsavgift, eftersom varken lagen om verkställighet av böter eller lagen om preskription av skulder innehåller bestämmelser som lämpar sig för ändamålet. Preskriptionstiden är enligt förslaget fem år från det att det lagakraftvunna beslutet om påföljdsavgiften fattades. Det motsvarar preskriptionstiden för bötesstraff.

24 §. Ikraftträdande. Paragrafen innehåller en sedvanlig ikraftträdandebestämmelse.

1.2 Lagen om Konkurrens- och konsumentverket

6 §. Skyldighet att lämna uppgifter. I 1 och 2 mom. stryks omnämmandet av konsumentombudsmannens rätt att få uppgifter. I 3 mom. tas det dessutom in en informativ hänvisning till lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna, där det i fortsättningen ska föreskrivas om konsumentombudsmannens rätt att få uppgifter.

10 §. Förbud som meddelas av konsumentombudsmannen. Det föreslås att 2 mom. ändras så att ett förbud som meddelas av konsumentombudsmannen inte längre ska förfalla på grund av att en näringsidkare motsätter sig förbudet. Enligt momentet får en näringsidkare eller någon annan som förbudet gäller föra ärendet till marknadsdomstolen inom 30 dagar. Tidsfristen räknas från det att den som förbudet gäller har fått del av beslutet om förbud. Om denne inte för ärendet till marknadsdomstolen står beslutet fast. Beslutet ska iakttas, om inte marknadsdomstolen bestämmer något annat. För tydlighetens skull bör det konstateras att det utifrån beslutet bestäms från vilken tidpunkt förbudet ska iakttas.

Konsumentombudsmannen ska inte ha rätt att meddela förbud i ärenden som är betydande med hänsyn till tillämpning av lag. Momentet hindrar däremot inte längre konsumentombudsmannen från att meddela förbudet själv när det i övrigt har betydande konsekvenser att ett förbud meddelas. Det att sistnämnda kriterium stryks anses dock inte har någon inverkan i praktiken.

11 §. Begäran om utlåtande. Paragrafen innehåller bestämmelser om konsumentombudsmannens skyldighet att begära utlåtande av Finansinspektionen i vissa ärenden innan konsumentombudsmannen meddelar ett beslut eller för ett ärende till marknadsdomstolen. Paragrafens 1 punkt kompletteras så att den täcker de aktörer som nämns i gällande 45 § i lagen om Finansinspektionen. Dessutom ändras 2 punkten så att det i stället för marknadsföring av värdepapper som avses i värdepappersmarknadslagen (746/2012) hänvisas till marknadsföring av sådana finansiella instrument som avses i lagen om investeringstjänster (747/2012). Den definition av finansiella instrument som ingår i 14 § i lagen om investeringstjänster täcker också sådana värdepapper som avses i värdepappersmarknadslagen.

För tydlighetens skull kan det konstateras att bestämmelsen ålägger konsumentombudsmannen att begära utlåtande också i fall då konsumentombudsmannen för ärendet till marknads-

domstolen för påförande av en sådan påföljdsavgift som avses i lagförslag 1. Motsvarande skyldighet för Finansinspektionen att be konsumentombudsmannen yttra sig ska ingå i 47 § i lagen om Finansinspektionen. Syftet med denna skyldighet är att myndigheter som innehar parallell befogenhet ska samarbeta på ändamålsenligt sätt. I enskilda tillsynsärenden säkerställer skyldigheten att höra att samma förfarande inte blir föremål för överlappande tvångsåtgärder. Bestämmelser om myndigheternas skyldighet att samarbeta mer allmänt finns i 10 § förvaltningslagen. Med beaktande av nämnda bestämmelse ska konsumentombudsmannen innan ett ärende om påförande av påföljdsavgift förs till marknadsdomstolen, på lämpligt sätt samarbeta även med andra myndigheter vars tillsynsbefogenhet i fråga om de bestämmelser som föreslås bli omfattade av bestämmelserna om påföljdsavgift är överlappande, även om det i detta sammanhang inte föreslås någon uttrycklig skyldighet att begära utlåtande av dem.

13 §. Bistående av konsumenter. Paragrafen gäller konsumentombudsmannens möjlighet att bistå eller förordna en underlydande tjänsteman att bistå en konsument i skötseln av ett enskilt ärende. I 1 mom. föreslås en ändring av teknisk natur på grund av direktiv 2013/11/EU om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister. Enligt förslaget ska möjligheten att bistå gälla fall där en näringsidkare inte iakttar ett avgörande eller en rekommendation till avgörande som har lagts fram av ett tvistlösningsorgan som har anmälts till kommissionen i enlighet med artikel 20.2 i direktivet. Enligt den gällande bestämmelsen nämns det i den punkt som gäller möjligheten att bistå endast fall där en näringsidkare inte har iakttagit en rekommendation till avgörande som meddelats av konsumenttvistenämnden. Även tidigare har konsumentombudsmannen i praktiken bistått enskilda konsumenter också i fall då en näringsidkare inte har iakttagit en rekommendation till avgörande som har meddelats av något annat tvistlösningsorgan utanför domstol, såsom av försäkringsnämnden.

1.3 Lagen om rättegång i marknadsdomstolen

1 kap. Allmänna bestämmelser

6 §. Marknadsrättsliga ärenden. Lagens 1 kap. 6 § 1 mom. föreslås bli utökat med en ny punkt 14, enligt vilken marknadsdomstolen som marknadsrättsliga ärenden handlägger de ärenden som hör till dess behörighet enligt lagförslag 1. Sådana är ärenden som gäller ett i 12 § avsett myndighetsbeslut och som genom ansökan kan föras till marknadsdomstolen samt sådana i 21 § angivna ärenden som gäller påförande av påföljdsavgift. I 13 punkten görs en teknisk ändring till följd av tillägget till förteckningen.

5 kap. Handläggning av marknadsrättsliga ärenden

2 §. Vem som har rätt att väcka ett ärende. Paragrafen innehåller bestämmelser om de aktörer som har rätt att väcka ett marknadsrättsligt ärende i marknadsdomstolen. Paragrafens 1 mom. 1 och 2 punkt föreslås bli ändrade så att ett ärende kan väckas också av den näringsidkare eller någon annan mot vilken konsumentombudsmannens förbud riktas. Momentets 4 punkt föreslås bli kompletterad på motsvarande sätt i fråga om en näringsidkare. Ändringarna hänför sig till bestämmelsen i 10 § 2 mom. i lagförslag 2, enligt vilken den som berörs av ett förbud som meddelas av konsumentombudsmannen och önskar motsätta sig förbudet ska föra ärendet till marknadsdomstolen. I 3 punkten i momentet görs det samtidigt en rättelse av teknisk natur, eftersom ett förbud som meddelats enligt 13 § i lagen om indrivning av fordringar kan gälla också någon annan än en näringsidkare.

Paragrafens 1 mom. föreslås också bli utökat med en ny 9 punkt, enligt vilken ansökan till marknadsdomstolen i ärenden som gäller påförande av en påföljdsavgift enligt lagförslag 1 får göras av konsumentombudsmannen. Om det är fråga om ett ärende som avses i 12 § i lagförslag 1, får ansökan göras av den som beslutet riktar sig till. Detsamma gäller en näringsidkare

som brutit mot bestämmelserna. Ändringen i 8 punkten är endast teknisk och beror på att 9 punkten lagts till.

7 kap. Sökande av ändring i marknadsdomstolens avgöranden

4 §. Sökande av ändring i tvistemål och ansökningsärenden som gäller industriella rättigheter och upphovsrätt samt i marknadsrättsliga ärenden. Till paragrafens 1 och 2 mom. fogas en hänvisning till den nya 4 a §, där det föreskrivs om undantag från de bestämmelser om sökande av ändring som allmänt ska tillämpas i marknadsrättsliga ärenden.

4 a §. Sökande av ändring i vissa ärenden som gäller påförande av påföljdsavgift. Paragrafen är ny. Den innehåller bestämmelser om rätten att söka ändring i ett sådant ärende om påförande av påföljdsavgift som anges i lagförslag 1. Om besvären gäller sådant påförande av påföljdsavgift som avses i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna och ändring i marknadsdomstolens avgörande söks av den näringsidkare eller den i 17 § i den lagen avsedda person som marknadsdomstolen har påfört påföljdsavgift, söks ändring i marknadsdomstolens avgörande enligt 1 mom. hos högsta domstolen utan ansökan om besvärstillstånd. Bestämmelsen innebär ett undantag från den huvudregel enligt 7 kap. 4 § som ska iakttas i marknadsrättsliga ärenden och enligt vilken ändring i ett avgörande av marknadsdomstolen söks genom besvär hos högsta domstolen, om högsta domstolen meddelar besvärstillstånd med stöd av 30 kap. 3 § i rättegångsbalken. Av rättssäkerhetsskäl anses det behövt med ett undantag från systemet med besvärstillstånd, eftersom marknadsdomstolen ska besluta om påförande av påföljdsavgift i första instans och eftersom en påföljdsavgift kan jämföras med en straffrättslig påföljd (se GrUU 49/2016 rd). Om däremot konsumentombudsmannen söker ändring i marknadsdomstolens avgörande, blir systemet med besvärstillstånd tillämpligt i det fallet.

Ovan beskrivna undantag från systemet med besvärstillstånd ska utöver besvär där det är fråga om påförande endast av påföljdsavgift också gälla besvär där det är fråga om påförande av såväl påföljdsavgift som meddelande av förbud. I de sistnämnda fallen anses det behövt att avvika från systemet med besvärstillstånd också när det gäller meddelande av förbud, eftersom påförande av påföljdsavgift och meddelande av förbud har kunnat sökas på basis av samma förfarande, och det är ändamålsenligt att förfarandet då som helhet provas av högsta domstolen. Även om ett avgörande av marknadsdomstolen skulle gälla såväl meddelande av förbud som påförande av påföljdsavgift, men ändring söks endast i fråga om meddelande av förbudet, ska däremot systemet med besvärstillstånd i enlighet med 7 kap. 4 § 1 mom. tillämpas.

Enligt 2 mom. ska på förfarandet vid behandling av ett ärende som avses i 1 mom. i övrigt för det första tillämpas vad som föreskrivs i 7 kap. 4 § 3 mom., som gäller verkställighet av marknadsdomstolens avgörande. Även om utgångspunkten i ärenden som gäller påföljdsavgift är att avgörandena ska verkställas först när de har vunnit laga kraft, anses det i detta sammanhang klarare att samma bestämmelser tillämpas på verkställigheten som på förbudsärenden, eftersom det i samma process, så som konstaterats ovan, kan vara fråga också om meddelande av förbud. Detta innebär att marknadsdomstolens avgörande också i fråga om en påföljdsavgift ska verkställas trots besvär. Högsta domstolen ska i alla händelser alltid ha möjlighet att bestämma att ett avgörande inte får verkställas tills vidare eller att en påbörjad verkställighet inte får fortgå.

På förfarandet tillämpas dessutom vad som i 7 kap. 4 § 4 mom. föreskrivs om extraordinärt ändringssökande samt vad som i 30 kap. i rättegångsbalken föreskrivs om fullföljd i ärenden som hovrätten handlagt i första instans.

1.4 Lagen om Finansinspektionen

10 §. *Direktionens uppgifter.* Paragrafens 1 mom. 5 punkt ändras så att Finansinspektionens direktion också ska besluta om sådana påföljdsavgifter som avses i lagförslag 1 till den del Finansinspektionen kan påföra sådana.

40 a §. *Ordningsavgift, offentlig varning och påföljdsavgift för vissa överträdelser.* Paragrafens 1 mom. motsvarar gällande lag. Paragrafens 2 mom. är nytt. Det innehåller en informativ hänvisning till lagförslag 1, där det föreskrivs om påförande av påföljdsavgift för brott mot vissa konsumentskyddsbestämmelser. Avsikten är att klargöra att bestämmelser om Finansinspektionens rätt att påföra påföljdsavgifter finns också i en annan lag än i lagen om Finansinspektionen. Utöver detta ska det föreskrivas att offentlig varning inte får meddelas, om tillsynsobjekt eller andra finansmarknadsaktörer handlar i strid med de bestämmelser som avses i nämnda lag.

47 §. *Konsumentombudsmannens yttrande.* Paragrafen kompletteras så att Finansinspektionen ska be konsumentombudsmannen yttra sig också innan en påföljdsavgift enligt lagförslag 1 påförs. I 11 § i lagen om Konkurs- och konsumentverket ingår motsvarande skyldighet att höra Finansinspektionen. Syftet med denna skyldighet är att myndigheter med parallell behörighet ska samarbeta på ändamålsenligt sätt.

71 §. *Rätt och skyldighet att lämna ut information.* Paragrafen kompletteras så att Finansinspektionen enligt 1 mom. 18 punkten trots sekretessbestämmelserna ska ha rätt att lämna ut information också till konsumentombudsmannen för att denne ska kunna sköta sina tillsynsuppgifter. Detta kunde i och för sig anses följa redan av 7 § i lagförslag 1, men kompletteringen görs för tydlighetens skull. Ändringen i 17 punkten i momentet är av teknisk natur.

1.5 Lagen om verkställighet av böter

1 §. *Lagens tillämpningsområde.* Paragrafens 1 mom. utökas med en ny 15 punkt, enligt vilken en påföljdsavgift enligt 13—17 § i lagförslag 1 verkställs i den ordning som föreskrivs i lagen om verkställighet av böter. Ändringen i 14 punkten är av teknisk natur.

1.6 Lagen om domstolsavgifter

8 §. *Befrielse från avgifter för myndigheter och vissa andra.* Enligt gällande 8 § 1 mom. 4 punkten är konsumentombudsmannen befriad från att betala avgifter enligt lagen om domstolsavgifter i ärenden enligt konsumentskyddslagen. Enligt förslaget ska punkten ändras så att konsumentombudsmannen är befriad från att betala avgifter också i andra ärenden. Därmed är det klart att konsumentombudsmannen utan undantag är befriad från att betala avgifter till exempel när konsumentombudsmannen ansöker om påförande av påföljdsavgift hos marknadsdomstolen. Likaså ska konsumentombudsmannen vara befriad från avgifter när det inte egentligen är fråga om ärenden enligt konsumentskyddslagen. Ärenden enligt indrivningslagen kan nämnas som exempel. Konsumentombudsmannen ska utan undantag vara befriad från avgifter också till exempel när konsumentombudsmannen som kärande väcker grupptalan.

1.7 Konsumentskyddslagen

2 kap. Marknadsföring samt förfaranden i kundrelationer

19 a §. *Påföljdsavgift.* Paragrafen innehåller en informativ hänvisning till lagförslag 1.

6 kap. **Hemförsäljning och distansförsäljning**

13 a §. *Bevisbördan för fullgörande av skyldigheten att lämna uppgifter.* Paragrafen är ny. Enligt den ligger bevisbördan på näringsidkaren till den del det är fråga om att visa att skyldigheterna att lämna uppgifter har fullgjorts. Bestämmelsen motsvarar i sak nuläget, men enligt kommissionens åsikt ska det uttryckligen föreskrivas om detta i lag. Genom bestämmelsen genomförs artikel 6.9 i direktiv 2011/83/EU (konsumenträttighetsdirektivet).

14 §. *Ångerrätt.* Det föreslås att 14 § om ångerrätt utökas med ett nytt 4 mom., enligt vilket bevisbördan för att avtalet har frånträtts på det sätt som förutsätts i den paragrafen ligger på konsumenten. Paragrafen motsvarar rådande rättsläge, men en uttrycklig bestämmelse är enligt kommissionens åsikt nödvändig för att artikel 11.4 i konsumenträttighetsdirektivet ska kunna genomföras korrekt.

16 §. *Begränsning av ångerrätten.* Det föreslås att ett nytt 2 mom. fogas till 16 §, varvid nuvarande 16 § blir 1 mom. I paragrafens 2 mom. förtydligas att det att ångerrätt enligt nuvarande 7 punkt saknas i brådskanke reparations- eller underhållsåtgärder inte innebär att konsumenten inte skulle ha lagstadgad ångerrätt, om näringsidkaren i samband med ett sådant besök tillhandahåller andra tjänster än dem som konsumenten uttryckligen begärt att få eller levererar andra varor än de reservdelar som är nödvändiga för att utföra reparations eller underhållsåtgärder. Detta konstateras i detaljmotiveringen till gällande 16 § (RP 157/2013, s. 42), men kommissionen har ansett att ett korrekt genomförande av artikel 16 h i konsumenträttighetsdirektivet förutsätter att saken uttryckligen nämns i lag.

19 §. *Ersättning för tjänster som utförts innan ett avtal frånträds.* Paragrafens 1 moment motsvarar i övrigt den gällande lagen, men det tas in en bestämmelse om hur den ersättning som betalas för tjänster som utförts innan ett avtal frånträds ska beräknas. I sak motsvarar bestämmelsen detaljmotiveringen till gällande 19 § (RP 157/2013 rd, s. 44—45). Kommissionen har dock inte ansett detta tillräckligt för att artikel 14.3 i konsumenträttighetsdirektivet ska kunna genomföras korrekt, utan enligt kommissionens åsikt är det nödvändigt att sättet att beräkna det belopp som konsumenten ska betala när ett tjänsteavtal frånträds uttryckligen framgår av lagen.

Paragrafens 2 mom. motsvarar gällande lag.

25 §. *Påföljderna vid brott mot bestämmelserna i kapitlet.* I paragrafen tas det in ett nytt 2 mom., som innehåller en informativ hänvisning till lagförslag 1.

6 a kap. **Distansförsäljning av finansiella tjänster och finansiella instrument**

19 §. *Påföljdsavgift.* Paragrafen är ny och innehåller en informativ hänvisning till lagförslag 1.

7 kap. **Konsumentkrediter**

50 §. *Påföljder.* I paragrafen tas det in ett nytt 2 mom., som innehåller en informativ hänvisning till lagförslag 1.

7 a kap. **Konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom**

32 §. *Påföljder.* I paragrafen tas det in ett nytt 3 mom., som innehåller en informativ hänvisning till lagförslag 1.

9 kap. **Köp av huselement samt byggnadsentreprenader**

35 §. Påföljdsavgift. Paragrafen är ny och innehåller en informativ hänvisning till lagförslag 1.

10 kap. **Tidsdelat boende och långfristiga semesterprodukter**

16 §. Påföljderna vid brott mot vissa bestämmelser. I paragrafen tas det in ett nytt 2 mom., som innehåller en informativ hänvisning till lagförslag 1.

1.8 Lagen om bostadsköp

7 kap. **Särskilda stadganden**

Straffbestämmelser och påföljdsavgift

Mellanrubriken utökas med påföljdsavgift.

5 a §. Påföljdsavgift. I kapitlet tas det in en ny paragraf, som innehåller en informativ hänvisning till lagförslag 1.

1.9 Lagen om indrivning av fordringar

17 a §. Påföljdsavgift. Paragrafen är ny och innehåller en informativ hänvisning till lagförslag 1.

1.10 Betaltjänstlagen

85 b §. Påföljdsavgift. Paragrafen är ny i sak och innehåller en informativ hänvisning till lagförslag 1. På grund av tillägget ändras den nuvarande 85 b § i 10 kap. till 85 c § medan 85 c § på motsvarande sätt ändras till 85 d §.

1.11 Räntelagen

12 b §. Påföljdsavgift. Paragrafen är ny och innehåller en informativ hänvisning till lagförslag 1.

1.12 Lagen om kombinerade resetjänster

43 §. Övriga påföljder. I paragrafen tas det in ett nytt 4 mom., som innehåller en informativ hänvisning till lagförslag 1.

1.13 Lagen om tillhandahållande av tjänster

19 §. Tillsyn. Paragrafen motsvarar i övrigt den gällande bestämmelsen, men till 3 mom. fogas en informativ hänvisning till lagförslag 1.

1.14 Lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation

335 a §. Påföljdsavgift för brott mot vissa bestämmelser som gäller elektronisk direktmarknadsföring. Paragrafen är ny och innehåller en informativ hänvisning till lagförslag 1.

1.15 Lagen om transportservice

255 a §. *Påföljdsavgift.* Paragrafen är ny och innehåller en informativ hänvisning till lagförslag 1.

1.16 Lagen om betalningsinstitut

7 b §. *Undantag från tillståndsplikten för tillhandahållande av kontoinformationstjänster.* I 1 mom. görs en teknisk hänvisningsändring av den anledningen att 85 b § i betaltjänstlagen enligt vad som sägs i lagförslag 10 blir 85 c § medan 85 c § blir 85 d §.

2 Ikraftträdande

Enligt artikel 42 i samarbetsförordningen ska förordningen tillämpas från och med den 17 januari 2020. Av den anledningen bör också de föreslagna lagarna träda i kraft då.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Rätt att få uppgifter

I 6 och 7 § i lag 1 i propositionen föreskrivs det om den behöriga myndighetens rätt att få uppgifter i ärenden som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde. Konsumentombudsmannen ska på basis av 4 § i lagförslag 1 ha motsvarande rätt att få uppgifter även i andra ärenden som omfattas av konsumentombudsmannens behörighet. Nämda bestämmelser är av betydelse med tanke på bestämmelserna om skydd för privatlivet och personuppgifter i 10 § 1 mom. i grundlagen.

Vid bedömningen av bestämmelserna om myndigheternas rätt trots sekretessbestämmelserna att få och skyldighet att lämna ut information har grundlagsutskottet noterat bland annat vad och vem rätten att få information gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet (se t.ex. GrUU 38/2016 rd, s. 3). Myndigheternas rätt att få och möjlighet att lämna ut uppgifter kan enligt utskottet gälla ”behövliga uppgifter” för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att ”informationen är nödvändig” för ett visst syfte (se t.ex. GrUU 17/2016 rd, s. 2—3 och de utlåtanden som nämns där). Utskottet har dock ansett att grundlagen inte tillåter en generös och ospecificerad rätt att få uppgifter, inte ens om den är förenad med nödvändighetskriteriet (GrUU 19/2012 rd, s. 4/I och de utlåtanden som nämns där).

Rätten enligt den föreslagna 6 § att få uppgifter av andra aktörer än av näringsidkare ska för det första vara kopplad till nödvändighetskriteriet. I bestämmelsen redogörs dessutom, genom en liknande ordalydelse som i samarbetsförordningen, för vilket syfte uppgifterna ska vara nödvändiga. I paragrafens 2 mom. 2 punkt ges dock ett visst handlingsutrymme när det gäller vilken typs detaljer i en överträdelse som är sådana nödvändiga uppgifter som den behöriga myndigheten på basis av bestämmelsen har rätt att få för att kartlägga dem. Detta anses befoget framför allt på grund av den vida formuleringen i artikel 9.3 b i samarbetsförordningen och i anknytande skäl 10 i ingressen till förordningen, men även därför att det med beaktande av omfattningen av den lagstiftning som ska övervakas är svårt att på förhand avgöra från vilken myndighet den behöriga myndigheten kan behöva uppgifter och med vilket innehåll (se t.ex. GrUU 62/2010 rd). Enligt 7 §, som gäller rätt att få uppgifter av myndigheter och av andra som sköter offentliga uppdrag, ska uppgifterna vara nödvändiga för att det ska kunna utredas om en överträdelse som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde har ägt rum eller äger rum, eller för att detaljer i överträdelser som omfattas av samarbetsförordningens

tillämpningsområde ska kunna utredas, med beaktande av den utvidgning av tillämpningsområdet som anges i den föreslagna 4 §. Omfattningen på rätten att få uppgifter baserar sig även till denna del på den vida formuleringen i artikel 9.3 b i samarbetsförordningen och anknytande skäl 10 i ingressen till förordningen men också på att det med beaktande av omfattningen på den lagstiftning som ska övervakas är svårt att på förhand fastställa de aktörer eller det innehåll som kan bli aktuellt. Till denna del har det också beaktats att dataombudsmannens rätt till uppgifter enligt 18 § i dataskyddslagen (1050/2018), som stiftades med grundlagsutskottets medverkan, är kopplad till behövlighetskriteriet. Det torde också kunna anses vara av betydelse att den krets som har rätt att få uppgifter är mycket begränsad (jfr GrUU 59/2010 rd).

Inspektionsrätt

I 8 § i lagförslag 1 föreslås det att den behöriga myndighetens inspektionsrätt under vissa förutsättningar ska utsträckas till utrymmen som används för boende av permanent natur. Enligt förslaget ska den behöriga myndigheten ha rätt att förrätta inspektioner i de affärs- och lagerlokaler samt av markområden och fordon som en näringsidkare har i sin besittning, om en inspektion behövs för skötseln av ett tillsynsärende. En inspektion i utrymmen som används för boende av permanent natur får dock utföras endast om näringsverksamhet faktiskt bedrivs i dessa utrymmen, inspektionen är nödvändig för skötseln av ett tillsynsärende och det finns grundad och specificerad anledning att misstänka att det skett eller kommer att ske en sådan överträdelse av de bestämmelser som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde att påföljden kan vara en i den föreslagna lagen lag avsedd påföljdsavgift eller ett straff enligt strafflagen. Konsumentombudsmannen ska på basis av 4 § i lagförslag 1 ha motsvarande befogenhet även i andra ärenden som omfattas av konsumentombudsmannens behörighet. Även utan någon uttrycklig bestämmelse ska vid en inspektion 39 § i förvaltningslagen tillämpas, enligt vilken en myndighet bland annat ska underrätta en part som direkt berörs av ärendet om tidpunkten då en inspektion inleds, såvida syftet med inspektionen inte äventyras av en sådan underrättelse.

Till den del det i förslaget är fråga om inspektioner i utrymmen som används för boende av permanent natur måste förslaget bedömas med avseende på det i 10 § 1 mom. i grundlagen tryggade hemfridsskyddet. Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggt. Enligt 3 mom. i paragrafen kan genom lag föreskrivas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas.

Grundlagsutskottet har i sin praxis ansett att en åtgärd som ingriper i hemfriden kan godkännas ”för att brott ska kunna utredas”, om åtgärden kopplas till en konkret och specificerad anledning att misstänka att brott mot lagen har begåtts eller kommer att begås (GrUU 37/2010, s. 5, GrUU 32/2010 rd, s. 11, GrUU 18/2010 rd, s. 7, GrUU 6/2010 rd, s. 4—5, GrUU 8/2006 rd, s. 2, GrUU 69/2002 rd, s. 2 och GrUU 44/2002 rd, s. 3/II). Utskottet har också förutsatt att inspektioner bara får förrättas om det är nödvändigt för att utreda de frågor som inspektionen avser (GrUU 54/2014 rd, s. 3, GrUU 43/2010 rd, s. 3, GrUU 40/2006 rd, s. 3, GrUU 44/2002 rd, s. 3—4 och GrUU 40/2002 rd, s. 2).

Grundlagsutskottet har i sin utlåtandepraxis ansett att ingrepp i hemfriden för utredning av föga klandervärda förseelser inte är motiverade av ett tungt vägande behov och därför inte uppfyller proportionalitetskravet beträffande en begränsning av en grundläggande fri- eller rättighet (GrUU 14/2013 rd, s. 3, GrUU 40/2002 rd, s. 3 och GrUU 69/2002 rd, s. 2/II). Å andra sidan har grundlagsutskottet i senare praxis ansett att det åtminstone i vissa fall är acceptabelt med inspektioner utifrån grundade misstankar också om sådana straffbara förseelser som i bästa fall ger bötesstraff (GrUU 14/2013 rd, s. 3). Inspektionsrätten har förutom med ett straff-

rättsligt straff också kunnat kopplas samman med ett förfarande som är sanktionerat med en straffavgift (GrUU 7/2004 rd, s. 2/II, GrUU 40/2010 rd, s. 3). Utskottet har i dessa fall vid sin proportionalitetsbedömning fäst vikt vid bl.a. inspektioner av lokaler som befinner sig i näringsidkarens bostad (GrUU 69/2002 rd, s. 2/II) och vid att det är fråga om en administrativ påföljdsavgift av straffkaraktär (GrUU 40/2010 rd, s. 4/I).

I syfte att skydda hemfriden ska det, så som konstaterats ovan, uppställas en särskild tröskel för förrättande av inspektion när det är fråga om inspektion i utrymmen som används för boende av permanent natur. Ett krav för förrättande av inspektion, utöver kravet att inspektionen ska vara nödvändig, är då att näringsverksamhet faktiskt bedrivs i utrymmena. Utöver detta förutsätts att den behöriga myndigheten har grundad och specificerad anledning att misstänka att det har skett eller kommer att ske en sådan överträdelse av de bestämmelser som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde att påföljden kan vara en påföljdsavgift eller ett straff enligt strafflagen.

Testköp

Enligt 10 § i lagförslag 1 ska den behöriga myndigheten ha rätt att göra testköp, om det behövs för att sköta ett tillsynsuppdrag som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde. Enligt paragrafens 2 mom. har den behöriga myndigheten vid testköp rätt att uppträda under annan identitet, om det är nödvändigt för att förhindra att testköpet avslöjas. Konsumentombudsmannen ska på basis av 4 § i lagförslag 1 ha motsvarande befogenhet även i andra ärenden som omfattas av konsumentombudsmannens behörighet än endast de som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde. I förslaget är det fråga om en befogenhet av ny typ. Den kan inte anses ha blivit bedömd direkt i grundlagsutskottets praxis.

Enligt 2 § 3 mom. i grundlagen ska all utövning av offentlig makt bygga på lag och i all offentlig verksamhet ska lag noggrant iakttas. Den föreslagna befogenheten ska därför bedömas mot bakgrund av principen om förvaltningens lagbundenhet, eftersom det på ett allmänt plan i princip kan anses problematiskt att en myndighet sköter sina uppgifter eller en del av dem utan att föra fram att den utför en sådan uppgift eller uttryckligen försöker dölja det.

De konstitutionella begränsningar som gjordes vid stiftandet av bevisprovokation genom köp, som ingår i polisens hemliga tvångsmedel och informationsinhämtningsmetoder, kan anses vara av betydelse också vid en granskning av den nu föreslagna befogenheten. Grundlagsutskottet har i sin utlåtandep Praxis gjort skillnad mellan okonventionella befogenheter och normala civilrättsliga rättshandlingar. Enligt utskottet kan de okonventionella befogenheterna sägas ge polisen rätt att bryta mot vissa straffrättsliga förbud utan tjänsteansvar. Utskottet har konstaterat att en sådan tjänsteverksamhet redan i sig i konstitutionellt hänseende är relevant med tanke på principen om förvaltningens lagbundenhet. Enligt utskottet kan principen bland annat anses innebära att en offentlig myndighet inte utan synnerligen vägande skäl och exakt angivna förutsättningar får ges nya befogenheter att utföra uppgifter som annars är straffrättsligt straffbara även om de utförs av en myndighet (GrUU 5/1999 rd, s. 5/I).

Grundlagsutskottet har bedömt bestämmelserna om bevisprovokation genom köp också i två utlåtanden som gäller underrättelselagstiftningen. Utskottet har där genom att stödja sig på tidigare praxis gjort en viktig skillnad mellan okonventionella befogenheter och normala civilrättsliga rättshandlingar (GrUU 35/2018 rd, s. 13—14 och GrUU 36/2018 rd, s. 14—15). Enligt grundlagsutskottets uppfattning verkar det som om bestämmelserna om bevisprovokation genom köp i underrättelselagstiftningen täcker också sådana normala civilrättsliga rättshandlingar som inte är problematiska med tanke på laglighetsprincipen och för vilka det inte kan påvisas något konstitutionellt behov av att reglera och bedöma dem som okonventionella.

I propositionen ges myndigheten inte befogenhet att utföra uppgifter som är straffrättsligt straffbara även om de utförs av en myndighet, utan det är fråga om normala civilrättsliga rättshandlingar. Rätten att vid utförande av sådana rättshandlingar uppträda under annan identitet kan i vissa fall vara nödvändig för att testköpet inte ska avslöjas, men å andra sidan ska den behöriga myndigheten informera näringsidkaren och den registeransvarige om att sådan annan identitet har använts så snart denna information kan lämnas utan att syftet med testköpet äventyras. Det ska inte heller föreskrivas om rätt för myndigheten att få tillgång till falska handlingar som framställts för detta ändamål.

Befogenheter i samband med onlinegränssnitt och domännamn

I 12 § i lagförslag 1 i propositionen föreslås nya befogenheter i samband med onlinegränssnitt och domännamn. De baserar sig på samarbetsförordningen. Syftet är till denna del att effektivisera möjligheterna att ingripa i överträdelse som sker i den digitala miljön. En förutsättning för att utöva dessa befogenheter är att en överträdelse som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde kan medföra allvarlig skada för konsumenternas allmänna intresse och att det är nödvändigt att utöva befogenheten för att få överträdelsen att upphöra. Konsumentombudsmannen ska på basis av 4 § i lagförslag 1 ha motsvarande befogenhet även i andra ärenden som omfattas av konsumentombudsmannens behörighet än endast de som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde. De föreslagna befogenheterna är av betydelse med tanke på yttrandefriheten och näringsfriheten enligt 12 § respektive 18 § i grundlagen.

Till yttrandefriheten hör enligt 12 § 1 mom. i grundlagen rätten att framföra, sprida och ta emot information, åsikter och andra meddelanden utan att någon i förväg hindrar detta. Genom yttrandefriheten tryggas också kommersiell kommunikation. Grundlagsutskottet har i sin praxis ansett att skyddet av yttrandefriheten i princip också täcker in reklam och marknadsföring. Men dessa kan begränsas i större omfattning än vad som egentligen är möjligt inom yttrandefrihetens innehållsliga kärnområde. Å andra sidan måste också lagstiftning om reklam och marknadsföring uppfylla de allmänna villkoren för en lag som begränsar en grundläggande fri- och rättighet (GrUU 40/2013 rd, s. 2, GrUU 6/2012 rd, s. 2—3, GrUU 17/2011 rd, s. 2, GrUU 21/2010 rd, s. 3—4 och GrUU 3/2010 rd, s. 2).

Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Orden ”i enlighet med lag” i momentet hänvisar till möjligheten att genom lag begränsa den rättighet som tryggas i bestämmelsen (RP 309/1993 rd, s. 71/II).

Huruvida inskränkningarna i yttrandefriheten och näringsfriheten är grundlagsenliga avgörs på basis av de allmänna förutsättningarna för inskränkning av de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUB 25/1994 rd, s. 4—5). Viktigt i detta avseende är huruvida inskränkningen är noggrant avgränsad och exakt fastställd, huruvida det existerar grunder för inskränkningen som är godtagbara med tanke på systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna som helhet och huruvida inskränkningen är dikterad av ett välgående samhälleligt behov samt huruvida det proportionalitetskrav som uppställts för inskränkningen har uppfyllts, dvs. huruvida inskränkningen är nödvändig för att målet ska nås och även i övrigt proportionell.

På basis av 3 § i lagförslag 1 är behörig myndighet att utöva de befogenheter som anges i 12 § 1 mom. i lagförslaget, beroende på fallet, konsumentombudsmannen, Transport- och kommunikationsverket, Konkurrens- och konsumentverket eller dataombudsmannen. Befogenheterna och förutsättningarna för att utöva dem har beskrivits exakt i lagförslaget. Propositionen kan anses uppfylla de krav på exakthet och noggrann avgränsning som förutsätts av lagstiftning som begränsar de grundläggande fri- och rättigheterna.

En förutsättning för att de befogenheter som anges i 12 § ska kunna utövas är att det är fråga om brott mot bestämmelserna. Lagstridigheten ska utgående från en objektiv bedömning vara uppenbar. En förutsättning är dessutom att brott mot bestämmelserna kan medföra allvarlig skada för konsumenternas allmänna intresse. Med detta avses till exempel situationer då ett lagstridigt förfarande kunde medföra betydande ekonomisk skada för konsumenterna eller där förfarandet riktar sig till en stor grupp konsumenter. Utövandet av befogenheten ska också vara nödvändigt för att få överträdelsen att upphöra. Inskränkningen kan anses ha en godtagbar grund med avseende på systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna, att skydda konsumenterna mot sådana överträdelser i en digital miljö som kan medföra allvarlig skada för konsumenternas allmänna intresse, och kan anses vara dikterad av ett vägande samhälleligt behov. Utskottet har brukat ge vikt åt reglering som skyddar konsumentens ställning (GrUU 63/2002 rd, GrUU 33/1998 rd).

Med tanke på kravet på proportionalitet i lagstiftningen ska det anses betydelsefullt att tröskeln för att utöva befogenheterna, enligt vad som sagts ovan, föreslås bli relativt hög. Om alltså en överträdelse kan fås att upphöra på lämpligt sätt genom metoder som i mindre grad ingriper i näringsidkarens verksamhetsförutsättningar, bör den behöriga myndigheten avstå från att utöva de i paragrafen angivna befogenheterna. Dessutom ska en åtgärd som begränsar yttrandefriheten och näringsfriheten enligt 12 § i lagförslag 1 vara bara så omfattande som krävs för att de godtagbara mål som eftersträvas med bestämmelserna ska uppnås. Enligt 12 § 1 mom. i lagförslag 1 får den behöriga myndigheten ålägga en tjänsteleverantör att avlägsna innehåll, att visa konsumenter en tydlig varning när de använder ett onlinegränssnitt, att förhindra eller begränsa åtkomsten till ett onlinegränssnitt eller att ta bort ett onlinegränssnitt. Dessutom ska den behöriga myndigheten kunna ålägga den som förvaltar ett domännamnsregister eller registraren att radera ett domännamn eller att registrera domännamnet i den behöriga myndighetens namn. Den behöriga myndigheten ska när den väljer mellan de metoder för ingripande som anges i förslaget bedöma om en lindrigare metod för ingripande i det aktuella fallet skulle vara tillräcklig för att få överträdelsen att upphöra, eller om det är nödvändigt att utöva en strängare befogenhet.

Det bör också anses betydelsefullt att myndigheten enligt 12 § 3 mom. i lagförslag 1, innan den meddelar ett beslut ska ge mottagaren av beslutet samt den näringsidkare som överträtt bestämmelserna tillfälle att bli hörd, utom i det fall att dessa inte kan höras så snabbt som ärendets brådskande natur nödvändigtvis kräver (GrUU 60/2001 rd, s. 3/II). Enligt 5 mom. i paragrafen får ett beslut inte överklagas genom besvär, men den som beslutet riktar sig mot och den näringsidkare som brutit mot bestämmelserna får genom en ansökan föra ett sådant beslut som inte är interimistiskt till marknadsdomstolen inom 30 dagar från delfåendet av beslutet. Genom propositionen tryggas alltså vars och ens rätt enligt 21 § i grundlagen att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt organ.

Påföljdsavgift

I lagförslag 1 föreslås det att en påföljdsavgift införs vid brott mot vissa i lagen specificerade konsumentskyddsbestämmelser. Påföljdsavgift ska enligt förslaget påföras en näringsidkare som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot eller åsidosätter vissa konsumentskyddsbestämmelser som uppräknas separat i lagen.

Grundlagsutskottet har i sak jämställt administrativa påföljder av straffkaraktär med straffrättsliga påföljder (GrUU 61/2014 rd, GrUU 28/2014 rd, GrUU 14/2013 rd, GrUU 32/2005 rd). Med beaktande av 2 § 3 mom. i grundlagen ska det lagstiftas tillräckligt exakt om påförande av en administrativ sanktion, om grunderna för dess belopp samt om rättssäkerheten för den som blir föremål för påföljden. Enligt grundlagsutskottets etablerade praxis ska det av en

lag uttryckligen framgå vilka gärningar i strid med lagstiftningen eller vilka försummelser av lagstiftningen som kan leda till en sanktion som påföljd. Gärningar och försummelser för vilka det kan utfärdas sanktioner ska dessutom beskrivas i lag för att kunna slås fast (GrUU 60/2010 rd, GrUU 57/2010 rd, GrUU 11/2009 rd, GrUU 12/2006 rd). Dessutom måste påföljdssystemet genomgående uppfylla proportionalitetskravet (GrUU 56/2014 rd, GrUU 16/2013 rd och GrUU 23/1997 rd). När bestämmelser om sanktioner införs ska det fästas särskild vikt vid avgränsningen av bestämmelserna samt rättsskyddet för dem som sanktionerna gäller (GrUU 49/2017 rd).

I lagförslaget specificeras de förfaranden hos näringsidkaren som strider mot konsument-skyddsbestämmelserna och på basis av vilka påföljdsavgift ska påföras. Kravet på exakthet har beaktats också när det bedömts vilka bestämmelser som föreslås bli omfattade av regleringen om påföljdsavgift. På grund av kravet på proportionalitet och godtagbarhet har ett viktigt kriterium för valet av bestämmelser som föreslås bli omfattande av regleringen av påföljdsavgift dessutom varit hur väsentlig regleringen i fråga kan anses vara ur konsumentskyddssynvinkel. Det har också lagts vikt vid i vilken utsträckning det förekommit problem vid efterlevnaden av regleringen. Till den del de bestämmelser som föreslås bli omfattade av påföljdsavgift gäller brott mot eller åsidosättande av näringsidkarens informationsskyldighet, ska det i lagen föreskrivas också om en särskild tröskel för påförande av påföljdsavgift (16 § 3 mom. i lagförslag 1). Utöver detta ska det i 19 och 20 § i lagförslag 1 föreskrivas om fall då påföljdsavgift inte måste påföras eller då sådan inte behöver påföras.

Grundlagsutskottet har brukat framhålla att bestämmelserna av administrativa påföljder ska uppfylla kravet på proportionalitet (se t.ex. GrUU 28/2014 rd och GrUU 15/2014 rd). Enligt förslaget ska påföljdsavgiftens storlek bygga på en samlad bedömning, och när den bestäms ska hänsyn tas bland annat till överträdelsens art, omfattning och hur allvarlig överträdelsen är. Påföljdsavgiften ska i regel utgöra högst fyra procent av näringsidkarens omsättning. Om påföljdsavgift på basis av 17 § i lagförslag 1 undantagsvis påförs någon annan person än en näringsidkare, ska påföljdsavgiftens maximibelopp för en fysisk person vara fyra procent av dennes inkomster enligt den verkställda beskattningen för året före det då överträdelsen upphörde, dock högst 40 000 euro. I den reglering som gäller påföljdsavgiftens maximibelopp har det också tagits hänsyn till det så kallade omnibusdirektivet, som ännu inte är formellt antaget, vilket i vissa gränsöverskridande fall kommer att förutsätta en påföljdsavgift vars maximibelopp är minst lika stort. Tack vare det handlingsutrymme som den nu föreslagna regleringen ger, kan påföljdsavgiften ställas i rätt proportion till gärningens art och skadliga effekter.

Påföljdsavgiften ska påföras av marknadsdomstolen på ansökan av konsumentombudsmanen. Huvudregeln i konsumentärenden är alltså att beslut om påföljdsavgift fattas av en oberoende domstol, marknadsdomstolen. Finansinspektionen, närmare bestämt dess direktion, ska som för närvarande kunna påföra påföljdsavgift själv.

Ärenden som gäller påföljdsavgift ska, enligt den indelning som anges i lagen om rättegång i marknadsdomstolen, vara marknadsrättsliga ärenden, i vilka ändring i marknadsdomstolens beslut söks genom besvär hos högsta domstolen, om högsta domstolen beviljar besvärstillstånd. För påföljdsavgiftens del föreslås av skäl som hänför sig till näringsidkarens rättsskydd avvikelser från detta så att bestämmelserna om besvärstillstånd inte ska gälla besvär om påförande av påföljdsavgift, om ändring i marknadsdomstolens avgörande söks av den näringsidkare eller den i 17 § i lagförslag 1 avsedda person som marknadsdomstolen har påfört påföljdsavgift. Till denna del har det beaktats vad grundlagsutskottet konstaterat i sitt utlåtande GrUU 49/2016 rd om lagstiftningen om upphandlingsförfarandet. Även till denna del kan bestämmelserna om påföljdsavgift i propositionen anses uppfylla de krav som ställs på lagstiftning som inskränker på de grundläggande fri- och rättigheterna.

Av de skäl som anförts ovan uppfyller lagförslagen de krav som grundlagen ställer, och lagarna kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning. Eftersom propositionen innehåller sådana befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna som delvis är av ett nytt slag, och dessa befogenheter enligt vad som sagts ovan har kopplingar till flera bestämmelser i grundlagen, anser regeringen det befogat att propositionen förs till grundlagsutskottet för behandling.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Central kontaktpunkt enligt samarbetsförordningen

Konkurrens- och konsumentverket är central kontaktpunkt enligt artikel 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004 (*samarbetsförordningen*).

Konkurrens- och konsumentverket svarar också för det informationsutbyte som avses i artikel 37 i samarbetsförordningen.

2 §

Behöriga myndigheter enligt samarbetsförordningen

Konsumentombudsmannen är behörig myndighet enligt samarbetsförordningen, om inte något annat följer av 3 mom.

Behöriga myndigheter enligt samarbetsförordningen är utöver konsumentombudsmannen

1) dataombudsmannen till den del ombudsmannen övervakar efterlevnaden av Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (*direktivet om elektronisk handel*), sådant det har genomförts nationellt i den lag som blir tillämplig samt när det är fråga om övervakning av efterlevnaden av artikel 13 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (*direktivet om integritet och elektronisk kommunikation*), sådan den har genomförts nationellt i den lag som blir tillämplig,

2) Finansinspektionen till den del den övervakar efterlevnaden av följande direktiv, sådana de har genomförts nationellt genom de lagar som blir tillämpliga:

a) rådets direktiv 93/13/EEG om oskäliga villkor i konsumentavtal,

b) Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/65/EG om distansförsäljning av finansiella tjänster till konsumenter och om ändring av rådets direktiv 90/619/EEG samt direktiven 97/7/EG och 98/27/EG,

c) Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenter på den inre marknaden och om ändring av rådets direktiv 84/450/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG, 98/27/EG och 2002/65/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 (*direktivet om otillbörliga affärsmetoder*),

d) Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG (*konsumentkreditdirektivet*),

e) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010 (*direktivet om bostadskrediter*),

f) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/92/EU om jämförbarhet för avgifter som avser betalkonto, byte av betalkonto och tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner,

3) Transport- och kommunikationsverket till den del det övervakar efterlevnaden av direktivet om elektronisk handel samt efterlevnaden av artiklarna 9—11 och 19—26 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster), sådana de har genomförts nationellt genom de lagar som blir tillämpliga, efterlevnaden av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 261/2004 om fastställande av gemensamma regler om kompensation och assistans till passagerare vid nekad ombordstigning och inställda eller kraftigt försenade flygningar och om upphävande av förordning (EEG) nr 295/91 (*förordningen om flygpassagerares rättigheter*), efterlevnaden av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1371/2007 om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer (*förordningen om järnvägars ansvar*), efterlevnaden av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1177/2010 om passagerares rättigheter vid resor till sjöss och på inre vattenvägar och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 (*fartygspassagerarförordningen*) samt efterlevnaden av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 181/2011 om passagerares rättigheter vid busstransport och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 (*förordningen om busspassagerares rättigheter*),

4) Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet till den del det övervakar efterlevnaden av artiklarna 86—90 och 97—100 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/83/EG om upprättande av gemenskapsregler för humanläkemedel samt efterlevnaden av direktivet om otillbörliga affärsmetoder och efterlevnaden av artiklarna 9—11 och 19—26 i direktivet om audiovisuella medietjänster, sådana de har genomförts nationellt genom de lagar som blir tillämpliga,

5) regionförvaltningsverken, när det är fråga om att övervaka efterlevnaden av Europaparlamentets och rådets direktiv 98/6/EG om konsumentskydd i samband med prismärkning av varor som erbjuds konsumenter och av konsumentkreditdirektivet samt till den del de övervakar efterlevnaden av direktivet om bostadskrediter, sådana de har genomförts nationellt genom de lagar som blir tillämpliga,

6) Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården till den del det övervakar efterlevnaden av direktivet om otillbörliga affärsmetoder och efterlevnaden av artiklarna 9—11 och 19—26 i direktivet om audiovisuella medietjänster, sådana de har genomförts nationellt genom de lagar som blir tillämpliga.

Behörig myndighet enligt samarbetsförordningen är enbart

1) dataombudsmannen, när det är fråga om att övervaka efterlevnaden av artikel 8 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1128 om gränsöverskridande portabilitet för innehållstjänster online på den inre marknaden,

2) Transport- och kommunikationsverket, när det är fråga om att övervaka efterlevnaden av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2006 om rättigheter i samband med flygresor för personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet, av kapitel V i

förordningen om järnvägars ansvar, av kapitel II i fartygspassagerarförordningen samt av kapitel III i förordningen om busspassagerares rättigheter,

3) Konkurrens- och konsumentverket till den del det övervakar efterlevnaden av artiklarna 17—20 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2302 om paketresor och sammanlänkade researrangemang, om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU samt om upphävande av rådets direktiv 90/314/EEG, sådana de har genomförts nationellt genom den lag som blir tillämplig.

3 §

Befogenheter i ärenden som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde

Konsumentombudsmannen, dataombudsmannen, Transport- och kommunikationsverket samt Konkurrens- och konsumentverket har i denna lag föreskrivna befogenheter i ärenden som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde, när de enligt 2 § 1 eller 3 mom. är behöriga myndigheter.

Om behörigheten i enlighet med 2 § 2 mom. är delad mellan konsumentombudsmannen och någon annan myndighet, har också den andra behöriga myndigheten än konsumentombudsmannen de befogenheter som anges i 2 kap. i ärenden som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde.

Utöver vad som i denna paragraf och någon annanstans i lag föreskrivs om myndigheters befogenheter, har de behöriga myndigheterna i ärenden som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde de befogenheter som avses i artikel 9.4 b—d och i artikel 9.7 i den förordningen.

4 §

Konsumentombudsmannens befogenheter i andra tillsynsärenden än de som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde

Konsumentombudsmannen har i denna lag föreskrivna samt i artikel 9.4 b—d och artikel 9.7 i samarbetsförordningen avsedda befogenheter även när det är fråga om andra ärenden än sådana som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde och som gäller tillsynen över efterlevnaden av lagstiftning som stiftats för att skydda konsumenter.

Vad som nedan i denna lag föreskrivs om bestämmelser som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde och om överträdelse av dem gäller då också annan lagstiftning än sådan som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde och som stiftats för att skydda konsumenter samt överträdelse av den lagstiftningen.

5 §

Finansinspektionens rätt att påföra påföljdsavgifter

Finansinspektionen har rätt att påföra påföljdsavgifter som avses i 3 kap. i de fall som avses i 13, 15 och 16 § till den del Finansinspektionen övervakar efterlevnaden av de bestämmelser som nämns i de paragraferna. På påförande av påföljdsavgift ska då denna lag tillämpas i stället för 4 kap. i lagen om Finansinspektionen (878/2008). Om det är fråga om ett annat ärende än ett sådant som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde, tillämpas dock utöver denna lag vad som föreskrivs i 43 § i lagen om Finansinspektionen.

På sökande av ändring i fråga om en påföljdsavgift som påförts av Finansinspektionen tillämpas vad som föreskrivs i 73 § i lagen om Finansinspektionen.

2 kap.

Vissa utredningsbefogenheter

6 §

Rätt att få uppgifter av näringsidkare och andra privata aktörer

Den behöriga myndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av en näringsidkare som är föremål för en tillsynsåtgärd få de uppgifter som behövs för att utreda ett ärende som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde.

Den behöriga myndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av någon annan privat sammanslutning eller person än en i 1 mom. avsedd näringsidkare få de uppgifter som är nödvändiga för att

1) utreda om en överträdelse som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde har ägt rum eller äger rum,

2) spåra finansiella flöden och dataflöden, fastställa identiteten på personer som är knutna till bank- och betalkonton samt utreda andra med dem jämförbara detaljer i överträdelser som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde.

Den behöriga myndigheten kan förena skyldigheten att lämna uppgifter med vite. Bestämmelser om föreläggande och utdömande av vite finns i viteslagen (1113/1990).

En skyldighet att lämna ut uppgifter får inte förenas med ett vitesföreläggande riktat till en fysisk person, om det finns anledning att misstänka personen för brott och uppgifterna har samband med det ärende som brottsmisstanken hänför sig till.

7 §

Rätt att få uppgifter av myndigheter och av andra som sköter offentliga uppdrag

Den behöriga myndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av myndigheter och av andra som sköter offentliga uppdrag få de uppgifter som är nödvändiga för att

1) utreda om en överträdelse som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde har ägt rum eller äger rum,

2) utreda detaljer i överträdelser som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde.

Av polisen och andra förundersökningsmyndigheter har den behöriga myndigheten trots sekretessbestämmelserna rätt att få endast de uppgifter som är nödvändiga för att följa bestämmelserna i 20 §.

8 §

Inspektionsrätt

Den behöriga myndigheten har rätt att utföra inspektioner i de affärs- och lagerlokaler samt av de markområden och fordon som en näringsidkare har i sin besittning, om en inspektion behövs för skötseln av att ett tillsynsärende.

En inspektion enligt 1 mom. får utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur endast om näringsverksamhet faktiskt bedrivs i dessa utrymmen, inspektionen är nödvändig för skötseln av ett tillsynsärende och det finns grundad och specificerad anledning att misstänka att det skett eller sker en sådan överträdelse av de bestämmelser som omfattas av samarbetsförordningen att påföljden kan vara en i denna lag avsedd påföljdsavgift eller ett straff enligt strafflagen (39/1889).

9 §

Undantag från rätten att få uppgifter och från inspektionsrätten när det gäller rättegångsombud, rättegångsbiträden och advokater

Med avvikelse från vad som föreskrivs ovan i denna lag har den behöriga myndigheten inte rätt att av en i lagen om advokater (496/1958) avsedd advokat eller av dennes biträde få uppgifter, handlingar eller upptagningar om advokatens klienter eller att granska dessa och inte heller av någon annan få uppgifter, handlingar eller upptagningar som erhållits i samband med uppdrag som rättegångsombud eller rättegångsbiträde eller att granska dessa. Som sådana uppdrag räknas utöver egentliga rättegångsrelaterade uppdrag juridisk rådgivning om klienters rättsliga ställning vid förundersökning till följd av brott eller vid annan behandling av ärenden före rättegång eller juridisk rådgivning för inledande eller undvikande av rättegång.

10 §

Testköp

Den behöriga myndigheten har rätt att göra testköp, om det behövs för att sköta en tillsynsuppgift som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde.

Vid testköp har den behöriga myndigheten rätt att uppträda under annan identitet, om det är nödvändigt för att förhindra att testköpet avslöjas. Om sådan annan identitet har använts, ska den behöriga myndigheten informera näringsidkaren samt en sådan registeransvarig som avses i artikel 4.7 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) om saken så snart denna information kan lämnas utan att syftet med testköpet äventyras.

Den behöriga myndigheten har rätt att frånträda ett i 1 mom. avsett avtal, om inte detta är oskäligt med tanke på näringsidkaren.

11 §

Handräckning

Den behöriga myndigheten har rätt att på begäran få handräckning av polisen för att utföra sina uppgifter.

3 kap.

Administrativa påföljder

12 §

Befogenheter i samband med onlinegränssnitt och domännamn

Om en överträdelse som omfattas av samarbetsförordningens tillämpningsområde kan medföra allvarlig skada för konsumenternas allmänna intresse, får den behöriga myndigheten, om det är nödvändigt för att få överträdelsen att upphöra

1) ålägga en tjänsteleverantör att avlägsna innehåll, att visa konsumenter en tydlig varning när de använder ett onlinegränssnitt, att förhindra eller begränsa åtkomsten till ett onlinegränssnitt eller att ta bort ett onlinegränssnitt,

2) ålägga den som förvaltar ett domännamnsregister eller registraren att radera ett domännamn eller att registrera domännamnet i den behöriga myndighetens namn.

Den behöriga myndigheten kan också meddela ett interimistiskt beslut som gäller tills ärendet är slutligt avgjort.

Innan den behöriga myndigheten meddelar ett beslut enligt 1 eller 2 mom. ska den ge mottagaren av beslutet samt den näringsidkare som överträtt bestämmelserna tillfälle att bli hörd, utom i det fall att dessa inte kan höras så snabbt som ärendets brådskande natur nödvändigtvis kräver.

Den behöriga myndigheten kan förena sina beslut enligt 1 och 2 mom. med vite. Bestämmelser om föreläggande och utdömande av vite finns i viteslagen.

Ett i 1 mom. avsett beslut av den behöriga myndigheten får inte överklagas genom besvär. Den som ett i denna paragraf avsett beslut riktar sig mot och den näringsidkare som överträtt bestämmelserna får genom en ansökan föra ett sådant beslut som inte är interimistiskt till marknadsdomstolen inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. I annat fall står beslutet fast. Beslutet ska iakttas, om inte marknadsdomstolen bestämmer något annat.

Bestämmelser om handläggningen av ärenden i marknadsdomstolen finns i lagen om rättegång i marknadsdomstolen (100/2013).

13 §

Påföljdsavgift för brott mot vissa bestämmelser i konsumentskyddslagen

Påföljdsavgift ska påföras en näringsidkare som till konsumenternas nackdel uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot eller åsidosätter följande bestämmelser, skyldigheter eller förbud i fråga om konsumentskyddslagen (38/1978):

1) bestämmelsen i 2 kap. 4 § om krav på identifierbar marknadsföring, förbudet enligt 2 kap. 5 § mot att medföra risk för förväxling, förbudet enligt 2 kap. 6 § mot osann eller vilseledande information, förbudet enligt 2 kap. 7 § mot att utelämna väsentlig information, förbudet enligt 2 kap. 9 § mot aggressiva förfaranden, bestämmelsen i 2 kap. 10 § om leverans av konsumtionsnyttigheter utan beställning, skyldigheten enligt 2 kap. 10 a § 1 mom. att begära konsumentens uttryckliga samtycke till tilläggsavgifter, skyldigheten enligt 2 kap. 12 § att vid marknadsföring lämna information om samerbjudanden och tilläggsförmåner eller förbudet enligt 2 kap. 14 § 1 mom. mot att vid telefonkommunikation som gäller ett avtal om konsumtionsnyttigheter som näringsidkaren har ingått anlita en tjänst som strider mot den bestämmelsen,

2) bestämmelserna i 6 kap. 11 § om lämnande av förhandsinformation vid hemförsäljning, bestämmelserna i 6 kap. 12 § om lämnande av förhandsinformation vid distansförsäljning, bestämmelserna i 6 kap. 13 § om bekräftelse av information eller de skyldigheter enligt 6 kap. 17 § 2—4 mom. som hänför sig till återställande av prestationer,

3) skyldigheten enligt 6 a kap. 11 § 1 eller 2 mom. att överlämna förhandsinformationen och avtalsvillkoren skriftligen eller i någon annan varaktig form eller skyldigheten enligt 6 a kap. 16 § 2 mom. att återbära prestationer,

4) förbudet enligt 7 kap. 13 § 2 mom. 3 punkten mot att använda sms-tjänster eller andra motsvarande kommunikationstjänster mot extra avgift, bestämmelsen i 7 kap. 13 a § om förbud mot bindningsförfarande, skyldigheten enligt 7 kap. 14 § att bedöma en konsuments kreditvärdighet, skyldigheten enligt 7 kap. 15 § 1 eller 2 mom. att kontrollera kreditsökandens identitet, skyldigheten enligt 7 kap. 16 § att bevara uppgifterna om identitetskontroll, bestämmelserna i 7 kap. 16 a § om lämnande av kredit, bestämmelserna i 7 kap. 17 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 17 § 3 mom. om ingående av kreditavtal, bestämmelserna i 7 kap. 17 a § om kreditkostnadernas maximibelopp, bestämmelserna i 7 kap. 17 b § om kostnader för förlängning av betalningstiden, begränsningen enligt 7 kap. 19 § om tidpunkten för överlåtande av medel, bestämmelserna i 7 kap. 24 § om ändringar av ränta och avgifter eller skyldigheten enligt 7 kap. 48 § att informera om sin behörighet,

5) skyldigheten enligt 7 a kap. 10 § 1 mom. att bestämma förfaranden och uppgifter vid bedömningen av kreditvärdighet, skyldigheten enligt 7 a kap. 11 § att bedöma en konsuments

kreditvärdighet, bestämmelserna i 7 a kap. 14 § om anbud om kredit eller bestämmelserna i 7 kap. 15 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 15 § 3 mom. om ingående av kreditavtal,

6) skyldigheten enligt 9 kap. 25 § 2 mom. att ställa en betryggande säkerhet för förskott,

7) förbudet i 10 kap. 12 § mot att ta emot betalningar under ångerfristen och under giltighetstiden för ett förmedlingsavtal.

Påföljdsavgift ska också påföras en näringsidkare som till konsumenternas nackdel uppsåtligt eller av oaktsamhet använder avtalsvillkor eller tillämpar praxis som innebär avvikelse från följande rättigheter enligt konsumentskyddslagen:

1) rätten enligt 6 kap. 14 § 1 eller 2 mom. att frånträda ett hemförsäljnings- eller distansförsäljningsavtal,

2) rätten enligt 6 a kap. 12 § 1 mom. att frånträda ett avtal om distansförsäljning av finansiella tjänster,

3) rätten enligt 7 kap. 20 § 1 mom. att frånträda ett konsumentkreditavtal eller rätten enligt 7 kap. 39 § 1 mom. att av kreditgivaren få en penningprestation på grund av försäljarens eller tjänsteleverantörens avtalsbrott,

4) rätten enligt 7 a kap. 17 § 1 mom. att frånträda ett konsumentkreditavtal som har samband med bostadsegendom,

5) rätten enligt 10 kap. 9 § 1 mom. att frånträda ett avtal om tidsdelat boende eller långfristiga semesterprodukter eller ett bytesavtal.

Påföljdsavgift ska också påföras en näringsidkare som uppsåtligt eller av oaktsamhet tillämpar sådana vilseledande eller aggressiva förfaranden som avses i de bestämmelser som utfärdats med stöd av 2 kap. 15 § 3 punkten i konsumentskyddslagen.

14 §

Påföljdsavgift för brott mot vissa bestämmelser som gäller resenärers rättigheter

Påföljdsavgift ska påföras en näringsidkare som till konsumenternas nackdel uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot eller åsidosätter

1) bestämmelserna i 10 § i lagen om kombinerade resetjänster (901/2017) och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 10 § 3 mom. i den lagen om den information som ska ingå i ett paketreseavtal eller i en avtalsbekräftelse och om bekräftelse av den, bestämmelserna i 16 § i den lagen om återbetalningar till resenären eller bestämmelserna i 27 § i den lagen om extra inkvarteringskostnader,

2) sina skyldigheter enligt artikel 4.3 i förordningen om flygpassagerares rättigheter om en passagerare nekas ombordstigning mot sin vilja, sina skyldigheter enligt artikel 5.1 a och 5.1 b och artikel 5.2 i den förordningen vid inställd flygning, sina skyldigheter enligt artikel 6 i den förordningen när en flygning försenas i förhållande till den tidtabellsenliga avgångstiden eller sina skyldigheter enligt artikel 14 i den förordningen när det gäller att informera passagerarna om deras rättigheter,

3) skyldigheten enligt artikel 17 i förordningen om järnvägars ansvar, på det sätt förordningen tillämpas nationellt, att vid försening betala ersättning av biljettpriset till resenärer vars biljett inte är ett periodkort eller abonnemang eller skyldigheten enligt artikel 18 i den förordningen när det gäller att ge assistans vid försening,

4) skyldigheten enligt artikel 17 i fartygspassagerarförordningen att ge assistans vid inställda eller försenade avgångar, sina skyldigheter enligt artikel 18 i den förordningen när det gäller ombokning och återbetalning vid inställda eller försenade avgångar eller skyldigheten enligt artikel 19 i den förordningen att vid försenad ankomst betala ersättning till passagerare vars biljett inte är ett abonnemang eller ett periodkort,

5) artikel 23.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1008/2008 om gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i gemenskapen när det gäller att ange priset,

6) skyldigheten enligt artikel 19.2 i förordningen om busspassagerares rättigheter när det gäller att betala ersättning till passageraren vid underlåtenhet att erbjuda det val som avses i artikel 19.1 i den förordningen.

15 §

Påföljdsavgift för brott mot vissa andra konsumentskyddsbestämmelser

Påföljdsavgift ska påföras en näringsidkare som till konsumenternas nackdel uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) bryter mot bestämmelserna om insolvenssäkerhet i 2 kap. 19 § 1 mom. eller 19 c § 1 mom. eller 4 kap. 3 a § i lagen om bostadsköp (843/1994),

2) bryter mot bestämmelsen om direktmarknadsföring till fysiska personer i 200 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014), mot bestämmelsen om förbud mot marknadsföring av telefonabonnemang i 201 § i den lagen eller mot bestämmelsen om identifiering av direktmarknadsföring i 203 § 2 mom. i den lagen,

3) bryter mot förbudet i 4 § 3 mom. i lagen om indrivning av fordringar (513/1999) mot att driva in en fordran som har upphört eller mot 4 a § i den lagen om gäldenärens rätt att få uppgifter, i strid med 4 b § i den lagen fortsätter indrivning trots bestridande av betalningsskyldighet eller i strid med 4 c i den lagen fortsätter indrivning efter att gäldenären begärt att indrivningen avbryts, bryter mot 5 eller 5 a § i den lagen om betalningskrav när en konsumentfordran drivs in, i strid med 6 § i den lagen kräver betalning av en fordran i domstol, bryter mot förbudet i 7 § 2 mom. i den lagen mot att använda tratta för att driva in en konsumentfordran, bryter mot 10 a, 10 b, 10 c eller 10 d § i den lagen om maximibelopp för indrivningskostnader i samband med konsumentfordringar eller mot 11 a § 2 mom. i den lagen om avräkningen av medel från de delar som fordran består av,

4) i de fall som avses i 2 § 2 mom. i räntelagen (633/1982) kräver högre dröjsmålsränta än vad som föreskrivs i 4 § i den lagen,

5) bryter mot förbudet mot att blockera eller begränsa en kunds åtkomst till sitt onlinegränssnitt enligt artikel 3.1 eller 3.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/302 om åtgärder mot omotiverad geoblockering och andra former av diskriminering på grund av kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort på den inre marknaden och om ändring av förordningarna (EG) nr 2006/2004 och (EU) 2017/2394 samt direktiv 2009/22/EG, mot förbudet enligt artikel 4.1 i den förordningen mot att tillämpa olika allmänna villkor för åtkomst till varor eller tjänster eller mot förbudet enligt artikel 5.1 i den förordningen mot att tillämpa olika villkor för betalningstransaktioner.

16 §

Påföljdsavgift för brott mot bestämmelser om lämnande av information

Påföljdsavgift ska påföras en näringsidkare som till konsumenternas nackdel uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot eller åsidosätter följande bestämmelser eller skyldigheter i fråga om konsumentskyddslagen:

1) informationsskyldigheten enligt 2 kap. 8 § vid saluföring av specificerade konsumtionsnyttigheter eller skyldigheten enligt 2 kap. 8 a § att ge information innan ett avtal ingås i fråga om annan försäljning än hem- och distansförsäljning,

2) skyldigheten enligt 6 kap. 9 § att ge information innan ett hemförsäljnings- eller distansförsäljningsavtal ingås på det sätt som närmare anges i de bestämmelser som utfärdats med stöd av 3 mom. i den paragrafen eller skyldigheten enligt 6 kap. 10 § att ge konsumenten vissa andra uppgifter,

3) skyldigheten enligt 6 a kap. 5—10 § att ge förhandsinformation vid distansförsäljning av finansiella tjänster eller finansiella instrument,

4) skyldigheten enligt 7 kap. 8 § att lämna information i reklam för konsumentkrediter, skyldigheten enligt 7 kap. 9 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 2 mom. i den paragrafen när det gäller att lämna viss information innan ett kreditavtal ingås eller skyldigheten enligt 7 kap. 10 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den paragrafen när det gäller att ge förhandsinformation vid telefonförsäljning,

5) skyldigheten enligt 7 a kap. 5 § att lämna information i reklam för bostadskrediter, skyldigheten enligt 7 a kap. 6 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 2 mom. i den paragrafen när det gäller att lämna information innan ett bostadskreditavtal ingås, skyldigheten enligt 7 a kap. 7 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den paragrafen när det gäller att ge förhandsinformation vid telefonförsäljning,

6) skyldigheten enligt 10 kap. 4 § att lämna förhandsinformation på det sätt som avses i de bestämmelser som utfärdats med stöd av den paragrafen eller bestämmelserna i 10 kap. 5 § om marknadsföring av tidsdelat boende eller långfristiga semesterprodukter,

7) de bestämmelser som utfärdats med stöd av 2 kap. 15 § 1 och 2 punkten om uppgifter som ska lämnas vid utannonsering av en bostad, om skyldigheten att ha en broschyr till påseende eller bestämmelserna om de uppgifter som ska nämnas i broschyren.

Påföljdsavgift ska påföras också en näringsidkare som till konsumenternas nackdel uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot eller åsidosätter

1) bestämmelserna i 10—15 § i betaltjänstlagen (290/2010) om tillhandahållande av information, bestämmelserna i 22 § i den lagen när det gäller förhandsinformation om avtal som avser enskilda betalningstransaktioner eller 25 a § i den lagen när det gäller förhandsinformation om separata avtal som avser initiering av betalningsuppdrag,

2) bestämmelserna i 7 § i lagen om kombinerade resetjänster och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den paragrafen när det gäller information som ska lämnas innan ett paketreseavtal ingås eller bestämmelserna i 36 § i den lagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 2 mom. i den paragrafen när det gäller information som ska ges före tillkomsten av ett sammanlänkat researrangemang.

Om det är fråga om brott mot eller åsidosättande av de bestämmelser som nämns i 1 eller 2 mom. är en ytterligare förutsättning för påförande av påföljdsavgift att överträdelsen klart kan försämra konsumentens förmåga att fatta ett välgrundat köpbeslut eller något annat beslut om en konsumtionsnyttighet eller klart kan göra det svårt för konsumenten att utöva sina rättigheter.

17 §

Påförande av påföljdsavgift för andra personer än i 13—16 § avsedda näringsidkare

Påföljdsavgift kan påföras också en person som hör till en juridisk persons ledning eller som utövar faktisk beslutanderätt inom en juridisk person, om personen uppsåtligt eller av oaktsamhet på ett betydande sätt har medverkat till en överträdelse som avses i 13—16 § och om det även i övrigt finns särskilda skäl till att påföra personen påföljdsavgift. När en persons medverkan till överträdelsen bedöms ska omfattningen av dennes uppgifter och befogenheter beaktas.

18 §

Påföljdsavgiftens storlek

Påföljdsavgiftens storlek ska baseras på en samlad bedömning. När avgiftens storlek bestäms ska hänsyn tas till

- 1) överträdelsens art, omfattning och varaktighet samt hur allvarlig överträdelsen är,
- 2) den vinning som erhållits genom överträdelsen, om denna uppgift finns tillgänglig,
- 3) näringsidkarens åtgärder för att lindra eller avhjälpa skadan,

4) näringsidkarens eventuella tidigare överträdelser med avseende på konsumentskyddsbestämmelser.

Den påföljdsavgift som påförs en näringsidkare får utgöra högst 4 procent av näringsidkarens omsättning under året före det då överträdelserna upphörde. Om bokslutet ännu inte är klart när påföljdsavgiften påförs eller om affärsverksamheten nyligen inletts och något bokslut inte finns att tillgå, kan omsättningen uppskattas utifrån någon annan tillgänglig utredning.

Den påföljdsavgift som påförs en i 17 § avsedd fysisk person får vara högst 4 procent av dennes inkomster enligt den verkställda beskattningen för året före det då överträdelserna upphörde, dock högst 40 000 euro. Om inkomsterna inte kan utredas på ett tillförlitligt sätt, kan de uppskattas utifrån någon annan tillgänglig utredning.

Med omsättning avses i ovan denna paragraf omsättning enligt 4 kap. 1 § i bokföringslagen (1336/1997) eller motsvarande omsättning. Om det är fråga om ett kreditinstitut eller ett värdepappersföretag, eller ett annat företag som hör till samma finansiella företagsgrupp som någotdera av dessa, avses med omsättning dock intäkter enligt artikel 316 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012. Om det är fråga om ett försäkringsbolag, en försäkringsförening eller ett i 2 kap. 18 b § i försäkringsbolagslagen (521/2008) avsett specialföretag, avses med omsättning premieinkomsterna.

19 §

Avstående från påföljdsavgift

Ansökan om påförande av påföljdsavgift ska inte göras och påföljdsavgift ska inte påföras

1) om överträdelserna är ringa, eller

2) påförande av påföljdsavgift måste anses uppenbart oskäligt.

Ansökan om påföljdsavgift behöver inte göras och påföljdsavgift behöver inte påföras, om näringsidkaren har vidtagit tillräckliga korrigerande åtgärder omedelbart efter att överträdelserna upptäcktes och det inte är fråga om en allvarlig eller återkommande överträdelse.

Inte heller behöver ansökan om påföljdsavgift göras eller påföljdsavgift påföras, om vite har dömts ut eller en ansökan om utdömmande av vite är anhängig på grund av samma överträdelse.

20 §

Förhållande till straffrättslig behandling

Påföljdsavgift får inte påföras den som är misstänkt för samma överträdelse i en förundersökning, den i fråga om vilken det pågår åtalssprövning avseende samma överträdelse eller den som är svarande i domstol i ett brottmål som gäller samma överträdelse. Påföljdsavgift får inte heller påföras den som har dömts för samma överträdelse i ett brottmål.

Om ett ärende som gäller påförande av påföljdsavgift för samma överträdelse är anhängigt eller har avgjorts, får åtal inte väckas eller dom i ett brottmål meddelas.

21 §

Påförande av påföljdsavgift

Påföljdsavgiften påförs av marknadsdomstolen på ansökan av konsumentombudsmannen, om inte något annat följer av 5 §.

Påföljdsavgiften ska betalas till staten.

22 §

Preskription

Påföljdsavgift får inte påföras, om inte konsumentombudsmannen har lämnat in ansökan om påförande av påföljdsavgift till marknadsdomstolen inom fem år från det att överträdelsen upphörde eller, om det är fråga om en påföljdsavgift som påförs av Finansinspektionen, om inte avgift har påförts inom fem år från det att överträdelsen upphörde.

23 §

Verkställighet av påföljdsavgift

Verkställigheten av påföljdsavgifter sköts av Rättsregistercentralen. Bestämmelser om verkställigheten av påföljdsavgifter som påförts med stöd av denna lag finns i lagen om verkställighet av böter (672/2002). En påföljdsavgift preskriberas fem år efter det att det lagakraftvunna avgörandet om påföljdsavgiften meddelades.

24 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

2.

Lag

om ändring av lagen om Konkurrens- och konsumentverket

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om Konkurrens- och konsumentverket (661/2012) 8 § och
ändras 6 §, 10 § 2 mom., 11 § och 13 § 1 mom., av dem 11 § sådan den lyder i lag
245/2018, som följer:

6 §

Skyldighet att lämna uppgifter

En näringsidkare är skyldig att lämna Konkurrens- och konsumentverket uppgifter om detaljförsäljningspriser på konsumtionsnyttigheter och konsumenttjänster för de undersökningar, utredningar och jämförelser som avses i 2 § 1 mom. Konkurrens- och konsumentverket får bestämma att uppgifter ska lämnas även till regionförvaltningsverken.

Konkurrens- och konsumentverket kan förena skyldigheten att lämna uppgifter med vite. Bestämmelser om föreläggande och utdömande av vite finns i viteslagen (1113/1990).

Bestämmelser om konsumentombudsmannens rätt att få uppgifter för de tillsynsuppgifter som avses i 2 § 2 mom. finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/).

10 §

Förbud som meddelas av konsumentombudsmannen

Konsumentombudsmannen får meddela förbud i ärenden som inte är betydande med hänsyn till tillämpning av lag. Konsumentombudsmannens beslut får inte överklagas genom besvär. Den som förbudet gäller får genom ansökan föra beslutet till marknadsdomstolen inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. I annat fall står beslutet fast. Beslutet ska iakttas, om inte marknadsdomstolen bestämmer något annat.

11 §

Begäran om utlåtande

Innan konsumentombudsmannen meddelar ett i 10 § avsett förbud eller interimistiskt förbud eller för ett ärende till marknadsdomstolen ska konsumentombudsmannen begära utlåtande av Finansinspektionen, om ärendet gäller

1) Finansinspektionens tillsynsobjekt, förmedlare av konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom, försäkringsdistributörer, tillhandahållare av virtuella valutor, utländska tillsynsobjekt eller deras filialer, utländska förmedlare av konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom eller utländska försäkringsdistributörer enligt 45 § i lagen om Finansinspektionen (878/2008),

2) marknadsföring av sådana finansiella instrument som avses i lagen om investeringstjänster (747/2012).

13 §

Bistående av konsumenter

Konsumentombudsmannen får bistå eller förordna en underlydande tjänsteman att bistå en konsument i skötseln av ett enskilt ärende, om detta är viktigt med tanke på tillämpningen av lagen och konsumenternas allmänna intresse eller om en näringsidkare inte iakttar konsumenttvistenämndens beslut eller ett avgörande eller en rekommendation till avgörande som har lagts fram av något annat sådant organ som har anmälts till Europeiska kommissionen i enlighet med artikel 20.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/11/EU om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2009/22/EG.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av lagen om rättegång i marknadsdomstolen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om rättegång i marknadsdomstolen (100/2013) 1 kap. 6 § 1 mom. 13 punkten, 5 kap. 2 § 1 mom. 1—4 och 8 punkten och 7 kap. 4 §, av dem 1 kap. 6 § 1 mom. 13 punkten sådan den lyder i lag 1122/2018, 5 kap. 2 § 1 mom. 8 punkten sådan den lyder i lag 1495/2016 och 7 kap. 4 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 600/2018, samt *fogas* till 1 kap. 6 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1124/2017 och 1122/2018, en ny 14 punkt, till 5 kap. 2 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1495/2016 och 1122/2018, en ny 9 punkt och till 7 kap. en ny 4 a § som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

6 §

Marknadsrättsliga ärenden

Marknadsdomstolen handlägger som *marknadsrättsliga ärenden* de ärenden som hör till dess behörighet enligt

13) livsmedelsmarknadslagen (1121/2018),

14) lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/).

5 kap.

Handläggning av marknadsrättsliga ärenden

2 §

Vem som har rätt att väcka ett ärende

Ansökan enligt 1 § får göras av

1) konsumentombudsmannen eller den näringsidkare eller någon annan mot vilken konsumentombudsmannens förbud riktas i ärenden som avses i konsumentskyddslagen,

2) konsumentombudsmannen eller den näringsidkare eller någon annan mot vilken konsumentombudsmannens förbud riktas i ärenden som avses i lagen om Konkurrens- och konsumentverket,

3) konsumentombudsmannen eller den näringsidkare eller någon annan mot vilken konsumentombudsmannens förbud riktas i ärenden som avses i 13 § 1 mom. i lagen om indrivning av fordringar och, i ärenden som avses i 2 mom. i den paragrafen, den näringsidkare som ett förfarande som strider mot 4, 4 a, 4 b eller 7 § i den lagen riktas mot, eller en registrerad förening som bevakar näringsidkarnas intressen,

4) konsumentombudsmannen eller den näringsidkare mot vilken konsumentombudsmannens förbud riktas i ärenden som avses i betaltjänstlagen,

8) en fysisk eller juridisk person på vilken ett avtalsvillkor eller förfarande som avses i 65 § i lagen om kollektiv förvaltning av upphovsrätt skulle tillämpas eller en registrerad förening som bevakar näringsidkarnas intressen och som har förhandlat fram avtalet i fråga för två eller flera näringsidkare som den representerar, i ärenden som gäller meddelande av förbud enligt 66 § i den lagen,

9) konsumentombudsmannen i ärenden som gäller påförande av påföljdsavgift enligt lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/) och, i ärenden som avses i 12 § i den lagen, den som beslutet riktar sig mot och den näringsidkare som brutit mot bestämmelserna.

7 kap.

Sökande av ändring i marknadsdomstolens avgöranden

4 §

Sökande av ändring i tvistemål och ansökningsärenden som gäller industriella rättigheter och upphovsrätt samt i marknadsrättsliga ärenden

Ändring i ett avgörande av marknadsdomstolen i ett tvistemål eller ansökningsärende som hör till marknadsdomstolens behörighet enligt någon lag som nämns i 1 kap. 4 § 1 mom. 1—10, 13 eller 15 punkten eller 2, 4 eller 5 mom., i ett tvistemål enligt 1 kap. 5 § samt i ett marknadsrättsligt ärende får sökas genom besvär hos högsta domstolen, om högsta domstolen meddelar besvärstillstånd med stöd av 30 kap. 3 § i rättegångsbalken, om inte något annat följer av 4 a §.

Besvärsskriften, som ska innehålla ansökan om besvärstillstånd och de besvär som anförs, ska tillsammans med marknadsdomstolens avgörande lämnas in till marknadsdomstolens registratorskontor. På förfarandet vid sökande av besvärstillstånd och behandlingen av ärendet tillämpas i övrigt vad som i 30 kap. i rättegångsbalken föreskrivs om fullföljd i ärenden som hovrätten handlagt i andra instans, om inte något annat följer av 4 a §.

Marknadsdomstolens avgörande verkställs på det sätt som föreskrivs om verkställighet av en lagakraftvunnen dom. Högsta domstolen kan emellertid bestämma att ett avgörande inte får verkställas tills vidare eller att en påbörjad verkställighet inte får fortgå.

Vid extraordinärt ändringssökande som gäller ett mål eller ärende som avses i denna paragraf iakttas i tillämpliga delar vad som i 31 kap. i rättegångsbalken föreskrivs om tvistemål, dock så att även klagan ska anföras hos högsta domstolen.

4 a §

Sökande av ändring i vissa ärenden som gäller påförande av påföljdsavgift

Om besvären gäller påförande av påföljdsavgift enligt lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna och ändring i marknadsdomstolens avgörande söks av den näringsidkare eller den i 17 § i den lagen avsedda person som marknadsdomstolen har påfört påföljdsavgift, får ändring i marknadsdomstolens avgörande sökas hos högsta domstolen utan ansökan om besvärstillstånd. Besvären ska tillsammans med marknadsdomstolens avgörande lämnas in till marknadsdomstolens registratorskontor.

RP 54/2019 rd

På förfarandet vid behandling av ett ärende som avses i 1 mom. tillämpas i övrigt vad som i 4 § 3 och 4 mom. samt i 30 kap. i rättegångsbalken föreskrivs om fullföljd i ärenden som hovrätten handlagt i första instans.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av lagen om Finansinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Finansinspektionen (878/2008) 10 § 1 mom. 5 punkten, 40 a och 47 § och 71 § 1 mom. 17 punkten, sådana de lyder, 10 § 1 mom. 5 punkten och 40 a § i lag 446/2017, 47 § i lag 752/2012 samt 71 § 1 mom. 17 punkten i lag 402/2018, samt
fogas till 71 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 752/2012, 611/2014, 651/2014, 1198/2014, 505/2015, 520/2016, 142/2016, 446/2017, 1071/2017, 402/2018 och 574/2019 en ny 18 punkt som följer:

10 §

Direktionens uppgifter

Direktionen ska i fråga om tillsynen över finansmarknaden

5) döma ut vite som Finansinspektionen har förelagt samt besluta om administrativa påföljder enligt 4 kap., om administrativa påföljder enligt lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) och om de i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/) avsedda påföljdsavgifter som påförs av Finansinspektionen,

40 a §

Ordningsavgift, offentlig varning och påföljdsavgift för vissa överträdelser

Bestämmelser om ordningsavgift, offentlig varning och påföljdsavgift för den som försummar eller överträder lagstiftningen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/847 om uppgifter som ska åtfölja överföringar av medel och om upphävande av förordning (EG) nr 1781/2006 finns i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

Bestämmelser om påförande av påföljdsavgift för brott mot vissa konsumentskyddsbestämmelser finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna. Offentlig varning enligt 39 § ska inte meddelas, om tillsynsobjektet eller finansmarknadsaktören handlar i strid med de bestämmelser som avses i den lagen.

47 §

Konsumentombudsmannens yttrande

Innan Finansinspektionen vidtar åtgärder enligt 33 eller 33 a § eller enligt 4 kap. ska den be konsumentombudsmannen yttra sig, om den observerar att en finansmarknadsaktör som avses i 45 § handlar i strid med konsumentskyddslagen (38/1978). Finansinspektionen ska be konsumentombudsmannen yttra sig även innan en påföljdsavgift påförs med stöd av lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna.

71 §

Rätt och skyldighet att lämna ut information

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har Finansinspektionen utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att lämna ut information till

-
- 17) Verket för finansiell stabilitet när sådan information som kommit fram vid tillsynen över efterlevnaden av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism är av betydelse för verkets fullgörande av de skyldigheter i anslutning till utbetalning av insättningsgarantiersättningar som anges i 5 kap. i lagen om myndigheten för finansiell stabilitet,
- 18) konsumentombudsmannen för att denne ska kunna sköta sina tillsynsuppgifter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 1 mom. 14 punkten, sådan den lyder i lag 659/2019, samt
fogas till 1 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 224/2008, 462/2011, 348/2013, 257/2014, 671/2015, 451/2016, 470/2017, 1052/2018, 301/2019 och 659/2019, en ny 15 punkt som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

I den ordning som föreskrivs i denna lag verkställs följande påföljder:

14) påföljdsavgift för lufttrafikföretag enligt 13 § i lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet (657/2019),

15) påföljdsavgift enligt 13—17 § i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 8 § i lagen om domstolsavgifter

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 8 § 1 mom. 4 punkten i lagen om domstolsavgifter (1455/2015) som följer:

8 §

Befrielse från avgifter för myndigheter och vissa andra

Befriade från att betala avgifter enligt denna lag är

4) konsumentombudsmannen,

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av konsumentskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i konsumentskyddslagen (38/1978) 6 kap. 19 §, sådan den lyder i lag 1211/2013,
samt

fogas till 2 kap. en ny 19 a §, till 6 kap. en ny 13 a §, till 6 kap. 14 §, sådan den lyder i lag 1211/2013, ett nytt 4 mom., till 6 kap. 25 §, sådan den lyder i lag 1211/2013, ett nytt 2 mom., till 6 kap. 16 §, sådan den lyder i lag 1211/2013, ett nytt 2 mom., till 6 a kap. en ny 19 §, till 7 kap. 50 §, sådan den lyder i lag 746/2010, ett nytt 2 mom., till 7 a kap. 32 §, sådan den lyder i lag 851/2016, ett nytt 3 mom., till 9 kap. en ny 35 § och till 10 kap. 16 §, sådan den lyder i lag 227/2011, ett nytt 2 mom. som följer:

2 kap.

Marknadsföring samt förfaranden i kundrelationer

19 a §

Påföljdsavgift

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 4—8, 8 a och 9—10 §, 10 a § 1 mom., 12 § och 14 § 1 mom. och mot de bestämmelser som utfärdats med stöd av 15 § finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/).

6 kap.

Hemförsäljning och distansförsäljning

13 a §

Bevisbördan för fullgörande av skyldigheten att lämna uppgifter

Bevisbördan för att näringsidkaren har fullgjort sina skyldigheter enligt 9—13 § ligger på näringsidkaren.

14 §

Ångerrätt

Bevisbördan för att avtalet har frånträtts på det sätt som förutsätts i denna paragraf ligger på konsumenten.

16 §

Begränsning av ångerrätten

Trots vad som föreskrivs i 1 mom. 7 punkten, har konsumenten ångerrätt enligt 14 § till den del näringsidkaren i samband med ett besök som avses i den punkten tillhandahåller andra tjänster än dem konsument uttryckligen begärt att få eller levererar andra varor än de reservdelar som är nödvändiga för att utföra reparations- eller underhållsåtgärderna.

19 §

Ersättning för tjänster som utförts innan ett avtal frånträds

Om andra tjänster än leverans av digitalt innehåll har börjat utföras innan ångerfristen har löpt ut, ska konsumenten om avtalet frånträds betala näringsidkaren en skälig ersättning för den prestation som för att fullgöra avtalet har utförts innan meddelandet om frånträde lämnades. Ersättningens belopp beräknas på basis av det totalpris som följer av avtalet. Om totalpriset är oskäligt, beräknas ersättningens belopp på basis av marknadsvärdet av den tjänst som tillhandahållits konsumenten.

Konsumenten är dock inte betalningsskyldig för en tjänst som utförts helt eller delvis under ångerfristen, om näringsidkaren har underlåtit att ge konsumenten den information som avses i 9 § 1 mom. 10 eller 12 punkten eller om näringsidkaren har börjat fullgöra avtalet under ångerfristen utan en i 15 § 1 mom. avsedd uttrycklig begäran från konsumenten.

25 §

Påföljderna vid brott mot bestämmelserna i kapitlet

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 9 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 9 §, mot 10—13 § och 14 § 1 och 2 mom. samt mot 17 § 2—4 mom. finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna.

6 a kap.

Distansförsäljning av finansiella tjänster och finansiella instrument

19 §

Påföljdsavgift

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 5—10 §, 11 § 1 och 2 mom., 12 § 1 mom. och 16 § 2 mom. finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna.

7 kap.

Konsumentkrediter

50 §

Påföljder

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 8 och 9 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 9 § 2 mom., mot 10 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 10 §, mot 13 § 2 mom. 3 punkten, 13 a §, 14 §, 15 § 1 och 2 mom., 16 §, 16 a §, 17 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 17 § 3 mom. samt mot 17 a §, 17 b §, 19 §, 20 § 1 mom., 24 §, 39 § 1 mom. och 48 § finns i lagen om vissa befogenheter för konsument-skyddsmyndigheterna.

7 a kap.

Konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom

32 §

Påföljder

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 5 och 6 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 6 § 2 mom., mot 7 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 7 § samt mot 10 § 1 mom., 11, 14 och 15 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 15 § 3 mom. finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna.

9 kap.

Köp av huselement samt byggnadsentreprenader

35 §

Påföljdsavgift

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 25 § 2 mom. finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna.

10 kap.

Tidsdelat boende och långfristiga semesterprodukter

16 §

Påföljderna vid brott mot vissa bestämmelser

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 4 och 5 §, 9 § 1 mom. och 12 § finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna.

RP 54/2019 rd

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

8.

Lag

om ändring av 7 kap. i lagen om bostadsköp

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om bostadsköp (843/1994) mellanrubriken före 7 kap. 5 § och
fogas till 7 kap. en ny 5 a § som följer:

7 kap.

Särskilda stadganden

Straffbestämmelser och påföljdsavgift

5 a §

Påföljdsavgift

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 2 kap. 19 § 1 mom. och 19 c § 1 mom. samt 4 kap. 3 a § finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring av lagen om indrivning av fordringar

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om indrivning av fordringar (513/1999) en ny 17 a § som följer:

17 a §

Påföljdsavgift

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 4 § 3 mom., 4 a—4 c §, 5, 5 a och 6 §, 7 § 2 mom., 10 a—10 d § samt 11 a § 2 mom. finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

10.

Lag

om ändring av betaltjänstlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i betaltjänstlagen (290/2010) 85 b och 85 c §, sådana de lyder i lag 898/2017,
flyttas den ändrade 85 b § till 9 kap. och
fogas till lagen en ny 85 d § som följer:

9 kap.

Tillsyn

85 b §

Påföljdsavgift

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 10—15, 22 och 25 a § finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/).

10 kap.

Särskilda bestämmelser och ikraftträdande

85 c §

Autentisering

Tjänsteleverantören ska använda stark kundautentisering, om betalaren

- 1) använder sitt betalkonto via ett datanät,
- 2) initierar en elektronisk betalningstransaktion,
- 3) genomför en åtgärd på distans som kan innebära en risk för missbruk.

Om betalaren initierar en elektronisk betalningstransaktion via ett medel för distanskommunikation, ska tjänsteleverantören använda stark kundautentisering som kopplas till betalningstransaktionens belopp och betalningsmottagaren på det sätt som avses i artikel 97.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366 om betaltjänster på den inre marknaden, om ändring av direktiven 2002/65/EG, 2009/110/EG och 2013/36/EU samt förordning (EU) nr 1093/2010 och om upphävande av direktiv 2007/64/EG, nedan *betaltjänstdirektivet*.

Tjänsteleverantören ska genom tillräckliga säkerhetsåtgärder sörja för att konfidentialiteten och integriteten för de personliga säkerhetsbehörighetsuppgifter som används vid stark kundautentisering skyddas.

Den starka kundautentisering som avses i 1 och 2 mom. samt de säkerhetsåtgärder som avses i 3 mom. ska uppfylla de närmare krav som anges i kommissionens tekniska standarder för tillsyn som utfärdas med stöd av artikel 98 i betaltjänstdirektivet.

Avvikelse kan göras från skyldigheten i denna paragraf om att använda stark kundautentisering samt att skydda konfidentialitet och integritet i fråga om de personliga säkerhetsbehörighetsuppgifterna, om det föreskrivs så i kommissionens tekniska standarder för tillsyn som utfärdas med stöd av artikel 98 i betaltjänstdirektivet.

85 d §

Kommunikationsstandards

Tjänsteleverantören ska i kontakter med andra tjänsteleverantörer, betalare och betalningsmottagare iaktta gemensamma och säkra öppna kommunikationsstandards i fråga om autentisering, identifiering, underrättelser, lämnande av information och genomförande av säkerhetsåtgärder. Krav som gäller kommunikationsstandards ingår i kommissionens tekniska standards för tillsyn som utfärdas med stöd av artikel 98 i betaltjänstdirektivet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

11.

Lag

om ändring av räntelagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till räntelagen (633/1982) en ny 12 b § som följer:

12 b §

Påföljdsavgift

Bestämmelser om påförande av påföljdsavgift när det i vissa fall som avses i 2 § 2 mom. yrkas högre dröjsmålsränta än vad som föreskrivs i 4 § finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

12.

Lag

om ändring av 43 § i lagen om kombinerade resetjänster

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 43 § i lagen om kombinerade resetjänster (901/2017) ett nytt 4 mom. som följer:

43 §

Övriga påföljder

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 7 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 7 §, mot 10 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 10 § 3 mom., mot 16 och 27 § samt mot 36 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 36 § 2 mom. finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

13.

Lag

om ändring av 19 § i lagen om tillhandahållande av tjänster

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om tillhandahållande av tjänster (1166/2009) 19 §, sådan den lyder i lag 319/2019, som följer:

19 §

Tillsyn

Konsumentombudsmannen övervakar att 7—10 § i denna lag följs i kontakterna mellan en tjänsteleverantör och en konsument.

Konsumentombudsmannen övervakar att Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/302 om åtgärder mot omotiverad geoblockering och andra former av diskriminering på grund av kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort på den inre marknaden och om ändring av förordningarna (EG) nr 2006/2004 och (EU) 2017/2394 samt direktiv 2009/22/EG följs i kontakterna mellan en tjänsteleverantör och en konsument.

Bestämmelser om skötseln av tillsynsuppgiften, rätten att bestämma påföljder och förandet av ärenden till marknadsdomstolen finns i konsumentskyddslagen (38/1978) och i lagen om Konkurrens- och konsumentverket (661/2012). Bestämmelser om rätten att påföra påföljdsavgifter för brott mot artikel 3.1 och 3.2 samt artikel 4.1 och artikel 5.1 i den förordning som nämns i 2 mom. finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

14.

Lag

om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) en ny 335 a § som följer:

335 a §

Påföljdsavgift för brott mot vissa bestämmelser som gäller elektronisk direktmarknadsföring

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 200 och 201 § samt 203 § 2 mom. finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

15.

Lag

om ändring av lagen om transportservice

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om transportservice (320/2017) en ny 255 a § som följer:

255 a §

Påföljdsavgift

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot artikel 4.3, artikel 5.1 a och b, artikel 5.2 samt artiklarna 6 och 14 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 261/2004 om fastställande av gemensamma regler om kompensation och assistans till passagerare vid nekad ombordstigning och inställda eller kraftigt försenade flygningar och om upphävande av förordning (EEG) nr 295/91, mot artiklarna 17 och 18 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1371/2007 om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer, mot artiklarna 17—19 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1177/2010 om passagerares rättigheter vid resor till sjöss och på inre vattenvägar och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004, mot artikel 23.1 i lufttrafikförordningen samt mot artikel 19.2 i EU:s förordning om busspassagerares rättigheter finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

16.

Lag

om ändring av 7 b § i lagen om betalningsinstitut

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om betalningsinstitut (297/2010) 7 b § 1 mom., sådant det lyder i lag 890/2017, som följer:

7 b §

Undantag från tillståndsplikten för tillhandahållande av kontoinformationstjänster

Trots bestämmelserna i 6 § får kontoinformationstjänster tillhandahållas utan auktorisation. Den som har för avsikt att tillhandahålla kontoinformationstjänster ska göra en anmälan om detta till Finansinspektionen. På leverantörer av kontoinformationstjänster tillämpas 4, 11, 19 a, 19 b och 26 b §. På leverantörer av kontoinformationstjänster tillämpas även 11—15 §, 22 § 1 mom., 25 a §, 53 § 1 mom., 54 § 1 mom. samt 82 a, 82 b, 85 c och 85 d § i betaltjänstlagen. Leverantörer av kontoinformationstjänster omfattas dessutom av sådana förordningar av finansministeriet som utfärdas med stöd av 11 § 1 mom. i denna lag. På dem som tillhandahåller kontoinformationstjänster enbart till stater utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet tillämpas dessutom 22 § 2 mom..

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 17 oktober 2019

Statsminister

Antti Rinne

Justitieminister Anna-Maja Henriksson

2.

Lag

om ändring av lagen om Konkurrens- och konsumentverket

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om Konkurrens- och konsumentverket (661/2012) 8 § och
ändras 6 §, 10 § 2 mom., 11 § och 13 § 1 mom., av dem 11 § sådan den lyder i lag
245/2018, som följer:

Gällande lydelse

6 §

Skyldighet att lämna uppgifter

En näringsidkare är skyldig att lämna Konkurrens- och konsumentverket uppgifter om minutförsäljningspriser på konsumtionsnyttigheter och konsumenttjänster för de undersökningar, utredningar och jämförelser som avses i 2 § 1 mom. *samt att lämna konsumentombudsmannen uppgifter för de tillsynsuppgifter som avses i 2 § 2 mom.* Konkurrens- och konsumentverket får bestämma att uppgifter ska lämnas även till regionförvaltningsverken.

Konkurrens- och konsumentverket *och konsumentombudsmannen* kan förena skyldigheten att lämna uppgifter med vite. Bestämmelser om föreläggande och utdömande av vite finns i viteslagen (1113/1990).

8 §

Rätt att utföra inspektioner

Konsumentombudsmannen har rätt att utföra inspektioner i näringsidkares lokaler, om detta är behövligt för att utreda en sådan (Upphävs)

Föreslagen lydelse

6 §

Skyldighet att lämna uppgifter

En näringsidkare är skyldig att lämna Konkurrens- och konsumentverket uppgifter om detaljförsäljningspriser på konsumtionsnyttigheter och konsumenttjänster för de undersökningar, utredningar och jämförelser som avses i 2 § 1 mom. Konkurrens- och konsumentverket får bestämma att uppgifter ska lämnas även till regionförvaltningsverken.

Konkurrens- och konsumentverket kan förena skyldigheten att lämna uppgifter med vite. Bestämmelser om föreläggande och utdömande av vite finns i viteslagen (1113/1990).

Bestämmelser om konsumentombudsmannens rätt att få uppgifter för de tillsynsuppgifter som avses i 2 § 2 mom. finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/).

Gällande lydelse

överträdelse inom gemenskapen som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 om samarbete mellan de nationella tillsynsmyndigheter som ansvarar för konsumentskyddslagstiftningen ("förordningen om konsumentskyddssamarbete"), eller för att få en sådan överträdelse att upphöra.

Inspektioner får dock inte utföras i lokaler som används för permanent boende. Polisen ska lämna konsumentombudsmannen handräckning för utförande av inspektioner enligt 1 mom.

10 §

Förbud som meddelas av konsumentombudsmannen

Konsumentombudsmannen får meddela förbud i ärenden som inte har avsevärd betydelse för tillämpning av lag eller i övrigt. Ett förbud förfaller, om den som förbudet gäller inom en utsatt tid om minst åtta dagar efter att ha fått del av beslutet, skriftligen eller hos Konkurrens- och konsumentverket muntligen meddelar att han motsätter sig förbudet.

11 §

Begäran om utlåtande

Innan konsumentombudsmannen meddelar ett i 10 § avsett förbud eller interimistiskt förbud eller för ett ärende till marknadsdomstolen ska konsumentombudsmannen begära utlåtande av Finansinspektionen, om ärendet gäller

1) ett av Finansinspektionens tillsynsobjekt, ett utländskt tillsynsobjekt eller dess filial eller en utländsk försäkringsdistributör enligt 45 § i lagen om Finansinspektionen (878/2008),

2) marknadsföring av värdepapper som

Föreslagen lydelse

10 §

Förbud som meddelas av konsumentombudsmannen

Konsumentombudsmannen får meddela förbud i ärenden som inte är betydande med hänsyn till tillämpning av lag. Konsumentombudsmannens beslut får inte överklagas genom besvär. Den som förbudet gäller får genom ansökan föra beslutet till marknadsdomstolen inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. I annat fall står beslutet fast. Beslutet ska iakttas, om inte marknadsdomstolen bestämmer något annat.

11 §

Begäran om utlåtande

Innan konsumentombudsmannen meddelar ett i 10 § avsett förbud eller interimistiskt förbud eller för ett ärende till marknadsdomstolen ska konsumentombudsmannen begära utlåtande av Finansinspektionen, om ärendet gäller

1) Finansinspektionens tillsynsobjekt, förmedlare av konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom, försäkringsdistributörer, tillhandahållare av virtuella valutor, utländska tillsynsobjekt eller deras filialer, utländska förmedlare av konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom eller utländska försäkringsdistributörer enligt 45 § i lagen om Finansinspektionen (878/2008),

2) marknadsföring av sådana finansiella

Gällande lydelse

avses i värdepappersmarknadslagen (746/2012).

13 §

Bistående av konsumenter

Konsumentombudsmannen får bistå eller förordna en underlydande tjänsteman att bistå en konsument i skötseln av ett enskilt ärende, om detta är viktigt med tanke på tillämpningen av lagen och konsumenternas allmänna intresse eller om en näringsidkare inte iakttar konsumenttvistenämndens beslut.

Föreslagen lydelse

instrument som avses i lagen om investeringstjänster (747/2012).

13 §

Bistående av konsumenter

Konsumentombudsmannen får bistå eller förordna en underlydande tjänsteman att bistå en konsument i skötseln av ett enskilt ärende, om detta är viktigt med tanke på tillämpningen av lagen och konsumenternas allmänna intresse eller om en näringsidkare inte iakttar konsumenttvistenämndens beslut *eller ett avgörande eller en rekommendation till avgörande som har lagts fram av något annat sådant organ som har anmälts till Europeiska kommissionen i enlighet med artikel 20.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/11/EU om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2009/22/EG.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av lagen om rättegång i marknadsdomstolen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om rättegång i marknadsdomstolen (100/2013) 1 kap. 6 § 1 mom. 13 punkten, 5 kap. 2 § 1 mom. 1—4 och 8 punkten och 7 kap. 4 §, av dem 1 kap. 6 § 1 mom. 13 punkten sådan den lyder i lag 1122/2018, 5 kap. 2 § 1 mom. 8 punkten sådan den lyder i lag 1495/2016 och 7 kap. 4 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 600/2018, samt *fogas* till 1 kap. 6 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1124/2017 och 1122/2018, en ny 14 punkt, till 5 kap. 2 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1495/2016 och 1122/2018, en ny 9 punkt och till 7 kap. en ny 4 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 kap.

Allmänna bestämmelser

Allmänna bestämmelser

6 §

6 §

Marknadsrättsliga ärenden

Marknadsrättsliga ärenden

Marknadsdomstolen handlägger som marknadsrättsliga ärenden de ärenden som hör till dess behörighet enligt

Marknadsdomstolen handlägger som marknadsrättsliga ärenden de ärenden som hör till dess behörighet enligt

13) livsmedelsmarknadslagen (1121/2018).

13) livsmedelsmarknadslagen (1121/2018),
 14) lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/).

5 kap.

5 kap.

Handläggning av marknadsrättsliga ärenden

Handläggning av marknadsrättsliga ärenden

2 §

2 §

Vem som har rätt att väcka ett ärende

Vem som har rätt att väcka ett ärende

Ansökan enligt 1 § får göras av
 1) konsumentombudsmannen i ärenden som avses i konsumentskyddslagen, utom i ärenden som avses i 2 kap. 18 § i den lagen, där ansökan får göras av näringsidkaren,
 2) konsumentombudsmannen i ärenden som avses i lagen om Konkurrens- och konsumentverket,

Ansökan enligt 1 § får göras av
 1) konsumentombudsmannen *eller den näringsidkare eller någon annan mot vilken konsumentombudsmannens förbud riktas* i ärenden som avses i konsumentskyddslagen,
 2) konsumentombudsmannen *eller den näringsidkare eller någon annan mot vilken konsumentombudsmannens förbud riktas* i

Gällande lydelse

3) konsumentombudsmannen eller den näringsidkare mot vilken konsumentombudsmannens förbud riktas i ärenden som avses i 13 § 1 mom. i lagen om indrivning av fordringar och, i ärenden som avses i 13 § 2 mom. i den lagen, den näringsidkare som ett förfarande som strider mot 4, 4 a, 4 b eller 7 § i den lagen riktas mot, eller en registrerad förening som bevakar näringsidkarnas intressen,
4) konsumentombudsmannen i ärenden som avses i betaltjänstlagen,

8) en fysisk eller juridisk person på vilken ett avtalsvillkor eller förfarande som avses i 65 § i lagen om kollektiv förvaltning av upphovsrätt skulle tillämpas eller en registrerad förening som bevakar näringsidkarnas intressen och som har förhandlat fram avtalet i fråga för två eller flera näringsidkare som den representerar, i ärenden som gäller meddelande av förbud enligt 66 § i den lagen.

7 kap.

Sökande av ändring i marknadsdomstolens avgöranden

4 §

Sökande av ändring i tvistemål och ansökningsärenden som gäller industriella rättigheter och upphovsrätt samt i marknadsrättsliga ärenden

Ändring i ett avgörande av marknadsdomstolen i ett tvistemål eller ansökningsärende som hör till marknadsdomstolens behörighet enligt någon lag som nämns i 1 kap. 4 § 1 mom. 1–10, 13 eller 15 punkten eller i 2, 4 eller 5 mom., i ett tvistemål enligt 1 kap. 5 §

Föreslagen lydelse

ärenden som avses i lagen om Konkurrens- och konsumentverket,

3) konsumentombudsmannen eller den näringsidkare *eller någon annan* mot vilken konsumentombudsmannens förbud riktas i ärenden som avses i 13 § 1 mom. i lagen om indrivning av fordringar och, i ärenden som avses i 2 mom. i den paragrafen, den näringsidkare som ett förfarande som strider mot 4, 4 a, 4 b eller 7 § i den lagen riktas mot, eller en registrerad förening som bevakar näringsidkarnas intressen,
4) konsumentombudsmannen *eller den näringsidkare mot vilken konsumentombudsmannens förbud riktas* i ärenden som avses i betaltjänstlagen,

8) en fysisk eller juridisk person på vilken ett avtalsvillkor eller förfarande som avses i 65 § i lagen om kollektiv förvaltning av upphovsrätt skulle tillämpas eller en registrerad förening som bevakar näringsidkarnas intressen och som har förhandlat fram avtalet i fråga för två eller flera näringsidkare som den representerar, i ärenden som gäller meddelande av förbud enligt 66 § i den lagen,

9) *konsumentombudsmannen i ärenden som gäller påförande av påföljdsavgift enligt lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/) och, i ärenden som avses i 12 § i den lagen, den som beslutet riktar sig mot och den näringsidkare som brutit mot bestämmelserna.*

7 kap.

Sökande av ändring i marknadsdomstolens avgöranden

4 §

Sökande av ändring i tvistemål och ansökningsärenden som gäller industriella rättigheter och upphovsrätt samt i marknadsrättsliga ärenden

Ändring i ett avgörande av marknadsdomstolen i ett tvistemål eller ansökningsärende som hör till marknadsdomstolens behörighet enligt någon lag som nämns i 1 kap. 4 § 1 mom. 1—10, 13 eller 15 punkten eller 2, 4 eller 5 mom., i ett tvistemål enligt 1 kap. 5 §

Gällande lydelse

samt i ett marknadsrättsligt ärende får sökas genom besvär hos högsta domstolen, om högsta domstolen meddelar besvärstillstånd med stöd av 30 kap. 3 § i rättegångsbalken.

Besvärsskriften, som ska innehålla tillståndsansökan och de besvär som anförs, ska tillsammans med marknadsdomstolens avgörande lämnas in till marknadsdomstolens registratorskontor. På förfarandet vid sökande av besvärstillstånd och behandlingen av ärendet tillämpas i övrigt vad som i 30 kap. i rättegångsbalken bestäms om fullföljd i ärenden som hovrätten handlagt i andra instans.

Marknadsdomstolens avgörande verkställs på det sätt som föreskrivs om verkställighet av en lagakraftvunnen dom. Högsta domstolen kan emellertid bestämma att ett avgörande inte får verkställas tills vidare eller att en påbörjad verkställighet inte får fortgå.

Vid extraordinärt ändringssökande som gäller ett mål eller ärende som avses i denna paragraf iakttas i tillämpliga delar vad som i 31 kap. i rättegångsbalken bestäms om tvistemål, dock så att även klagan ska anföras hos högsta domstolen.

Föreslagen lydelse

samt i ett marknadsrättsligt ärende får sökas genom besvär hos högsta domstolen, om högsta domstolen meddelar besvärstillstånd med stöd av 30 kap. 3 § i rättegångsbalken, *om inte något annat följer av 4 a §.*

Besvärsskriften, som ska innehålla ansökan om besvärstillstånd och de besvär som anförs, ska tillsammans med marknadsdomstolens avgörande lämnas in till marknadsdomstolens registratorskontor. På förfarandet vid sökande av besvärstillstånd och behandlingen av ärendet tillämpas i övrigt vad som i 30 kap. i rättegångsbalken föreskrivs om fullföljd i ärenden som hovrätten handlagt i andra instans, *om inte något annat följer av 4 a §.*

Marknadsdomstolens avgörande verkställs på det sätt som föreskrivs om verkställighet av en lagakraftvunnen dom. Högsta domstolen kan emellertid bestämma att ett avgörande inte får verkställas tills vidare eller att en påbörjad verkställighet inte får fortgå.

Vid extraordinärt ändringssökande som gäller ett mål eller ärende som avses i denna paragraf iakttas i tillämpliga delar vad som i 31 kap. i rättegångsbalken föreskrivs om tvistemål, dock så att även klagan ska anföras hos högsta domstolen.

4 a §

Sökande av ändring i vissa ärenden som gäller påförande av påföljdsavgift

Om besvären gäller påförande av påföljdsavgift enligt lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna och ändring i marknadsdomstolens avgörande söks av den näringsidkare eller den i 17 § i den lagen avsedda person som marknadsdomstolen har påfört påföljdsavgift, får ändring i marknadsdomstolens avgörande sökas hos högsta domstolen utan ansökan om besvärstillstånd. Besvären ska tillsammans med marknadsdomstolens avgörande lämnas in till marknadsdomstolens registratorskontor.

På förfarandet vid behandling av ett ärende som avses i 1 mom. tillämpas i övrigt vad som i 4 § 3 och 4 mom. samt i 30 kap. i rättegångsbalken föreskrivs om fullföljd i ärenden som hovrätten handlagt i första instans.

RP 54/2019 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av lagen om Finansinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Finansinspektionen (878/2008) 10 § 1 mom. 5 punkten, 40 a och 47 § och 71 § 1 mom. 17 punkten, sådana de lyder, 10 § 1 mom. 5 punkten och 40 a § i lag 446/2017, 47 § i lag 752/2012 samt 71 § 1 mom. 17 punkten i lag 402/2018, samt
fogas till 71 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 752/2012, 611/2014, 651/2014, 1198/2014, 505/2015, 520/2016, 142/2016, 446/2017, 1071/2017, 402/2018 och 574/2019 en ny 18 punkt som följer:

Gällande lydelse

10 §

Direktionens uppgifter

Direktionen ska i fråga om tillsynen över finansmarknaden

5) döma ut vite som Finansinspektionen har förelagt och besluta om administrativa påföljder enligt 4 kap. samt om administrativa påföljder enligt lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017),

40 a §

Ordningsavgift, offentlig varning och påföljdsavgift för vissa överträdelser

Bestämmelserna om ordningsavgift, offentlig varning och påföljdsavgift för den som försummar eller överträder lagstiftningen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/847 om uppgifter som ska åtfölja överföringar av medel och om upphävande av förordning (EG) nr 1781/2006 finns i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

Föreslagen lydelse

10 §

Direktionens uppgifter

Direktionen ska i fråga om tillsynen över finansmarknaden

5) döma ut vite som Finansinspektionen har förelagt samt besluta om administrativa påföljder enligt 4 kap., om administrativa påföljder enligt lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) *och om de i lagen om vissa befo-genheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/) avsedda påföljdsavgifter som påförs av Finansinspektionen,*

40 a §

Ordningsavgift, offentlig varning och påföljdsavgift för vissa överträdelser

Bestämmelser om ordningsavgift, offentlig varning och påföljdsavgift för den som försummar eller överträder lagstiftningen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/847 om uppgifter som ska åtfölja överföringar av medel och om upphävande av förordning (EG) nr 1781/2006 finns i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

Bestämmelser om påförande av påföljd-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

savgift för brott mot vissa konsumentskyddsbestämmelser finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna. Offentlig varning enligt 39 § ska inte meddelas, om tillsynsobjektet eller finansmarknadsaktören handlar i strid med de bestämmelser som avses i den lagen.

47 §

47 §

Konsumentombudsmannens yttrande

Konsumentombudsmannens yttrande

Innan Finansinspektionen vidtar åtgärder enligt 33 eller 33 a § eller 4 kap. ska den be konsumentombudsmannen yttra sig, om den observerar att en finansmarknadsaktör som avses i 45 § handlar i strid med konsumentskyddslagen (38/1978).

Innan Finansinspektionen vidtar åtgärder enligt 33 eller 33 a § eller enligt 4 kap. ska den be konsumentombudsmannen yttra sig, om den observerar att en finansmarknadsaktör som avses i 45 § handlar i strid med konsumentskyddslagen (38/1978). *Finansinspektionen ska be konsumentombudsmannen yttra sig även innan en påföljdsavgift påförs med stöd av lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna.*

71 §

71 §

Rätt och skyldighet att lämna ut information

Rätt och skyldighet att lämna ut information

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har Finansinspektionen utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att lämna ut information till

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har Finansinspektionen utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att lämna ut information till

17) Verket för finansiell stabilitet när sådan information som kommit fram vid tillsynen över efterlevnaden av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism är av betydelse för verkets fullgörande av de skyldigheter i anslutning till utbetalning av insättningsgarantiersättningar som anges i 5 kap. i lagen om myndigheten för finansiell stabilitet.

17) Verket för finansiell stabilitet när sådan information som kommit fram vid tillsynen över efterlevnaden av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism är av betydelse för verkets fullgörande av de skyldigheter i anslutning till utbetalning av insättningsgarantiersättningar som anges i 5 kap. i lagen om myndigheten för finansiell stabilitet,

18) konsumentombudsmannen för att denne ska kunna sköta sina tillsynsuppgifter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 1 mom. 14 punkten, sådan den lyder i lag 659/2019, samt
fogas till 1 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 224/2008, 462/2011, 348/2013, 257/2014, 671/2015, 451/2016, 470/2017, 1052/2018, 301/2019 och 659/2019, en ny 15 punkt som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

1 §

Lagens tillämpningsområde

Lagens tillämpningsområde

I den ordning som föreskrivs i denna lag verkställs följande påföljder:

I den ordning som föreskrivs i denna lag verkställs följande påföljder:

14) påföljdsavgift för lufttrafikföretag enligt 13 § i lagen om användning av flygpasageraravgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet (657/2019).

14) påföljdsavgift för lufttrafikföretag enligt 13 § i lagen om användning av flygpasageraravgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet (657/2019),

15) påföljdsavgift enligt 13—17 § i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 8 § i lagen om domstolsavgifter

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 8 § 1 mom. 4 punkten i lagen om domstolsavgifter (1455/2015) som följer:

Gällande lydelse

8 §

*Befrielse från avgifter för myndigheter och
vissa andra*

Befriade från att betala avgifter enligt
denna lag är

4) konsumentombudsmannen i ärenden en-
ligt konsumentskyddslagen (38/1978),

Föreslagen lydelse

8 §

*Befrielse från avgifter för myndigheter och
vissa andra*

Befriade från att betala avgifter enligt
denna lag är

4) konsumentombudsmannen,

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av konsumentskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i konsumentskyddslagen (38/1978) 6 kap. 19 §, sådan den lyder i lag 1211/2013, samt
fogas till 2 kap. en ny 19 a §, till 6 kap. en ny 13 a §, till 6 kap. 14 §, sådan den lyder i lag 1211/2013, ett nytt 4 mom., till 6 kap. 25 §, sådan den lyder i lag 1211/2013, ett nytt 2 mom., till 6 kap. 16 §, sådan den lyder i lag 1211/2013, ett nytt 2 mom., till 6 a kap. en ny 19 §, till 7 kap. 50 §, sådan den lyder i lag 746/2010, ett nytt 2 mom., till 7 a kap. 32 §, sådan den lyder i lag 851/2016, ett nytt 3 mom., till 9 kap. en ny 35 § och till 10 kap. 16 §, sådan den lyder i lag 227/2011, ett nytt 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

Marknadsföring samt förfaranden i kundrelationer

19 a §

Påföljdsavgift

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 4—8, 8 a och 9—10 §, 10 a § 1 mom., 12 § och 14 § 1 mom. och mot de bestämmelser som utfärdats med stöd av 15 § finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/).

6 kap.

Hemförsäljning och distansförsäljning

13 a §

Bevisbördan för fullgörande av skyldigheten att lämna uppgifter

Bevisbördan för att näringsidkaren har fullgjort sina skyldigheter enligt 9—13 § ligger på näringsidkaren.

14 §

Ångerrätt

Bevisbördan för att avtalet har frånträtts på det sätt som förutsätts i denna paragraf ligger på konsumenten.

16 §

Begränsning av ångerrätten

Trots vad som föreskrivs i 1 mom. 7 punkten, har konsumenten ångerrätt enligt 14 § till den del näringsidkaren i samband med ett besök som avses i den punkten tillhandahåller andra tjänster än dem konsument uttryckligen begärt att få eller levererar andra varor än de reservdelar som är nödvändiga för att utföra reparations- eller underhållsåtgärder.

19 §

Ersättning för tjänster som utförts innan ett avtal frånträds

Om andra tjänster än leverans av digitalt innehåll har börjat utföras innan ångerfristen har löpt ut, ska konsumenten om avtalet frånträds betala näringsidkaren en skälig ersättning för den prestation som för att fullgöra avtalet har utförts innan meddelandet om frånträde lämnades.

Konsumenten är dock inte betalningsskyldig för en tjänst som utförts helt eller delvis under ångerfristen, om näringsidkaren har underlåtit att ge konsumenten den information som avses i 9 § 1 mom. 10 eller 12 punkten eller om näringsidkaren har börjat fullgöra avtalet under ångerfristen utan en i 15 § 1 mom. avsedd uttrycklig begäran från konsumenten.

19 §

Ersättning för tjänster som utförts innan ett avtal frånträds

Om andra tjänster än leverans av digitalt innehåll har börjat utföras innan ångerfristen har löpt ut, ska konsumenten om avtalet frånträds betala näringsidkaren en skälig ersättning för den prestation som för att fullgöra avtalet har utförts innan meddelandet om frånträde lämnades. *Ersättningens belopp beräknas på basis av det totalpris som följer av avtalet. Om totalpriset är oskäligt, beräknas ersättningens belopp på basis av marknadsvärdet av den tjänst som tillhandahållits konsumenten.*

Konsumenten är dock inte betalningsskyldig för en tjänst som utförts helt eller delvis under ångerfristen, om näringsidkaren har underlåtit att ge konsumenten den information som avses i 9 § 1 mom. 10 eller 12 punkten eller om näringsidkaren har börjat fullgöra avtalet under ångerfristen utan en i 15 § 1 mom. avsedd uttrycklig begäran från konsumenten.

25 §

Påföljderna vid brott mot bestämmelserna i kapitlet

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 9 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 9 §, mot 10—13 § och 14 § 1 och 2 mom. samt mot 17 § 2—4 mom. finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna.

6 a kap.

Distansförsäljning av finansiella tjänster och finansiella instrument

19 §

Påföljdsavgift

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 5—10 §, 11 § 1 och 2 mom., 12 § 1 mom. och 16 § 2 mom. finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna.

7 kap.

Konsumentkrediter

50 §

Påföljder

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 8 och 9 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 9 § 2 mom., mot 10 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 10 §, mot 13 § 2 mom. 3 punkten, 13 a §, 14 §, 15 § 1 och 2 mom., 16 §, 16 a §, 17 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 17 § 3 mom. samt mot 17 a §, 17 b §, 19 §, 20 § 1 mom., 24 §, 39 § 1 mom. och 48 § finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna.

7 a kap.

**Konsumentkrediter som har samband
med bostadsegendom**

32 §

Påföljder

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 5 och 6 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 6 § 2 mom., mot 7 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 7 § samt mot 10 § 1 mom., 11, 14 och 15 § och de bestämmelser som utfärdats med stöd av 15 § 3 mom. finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna.

9 kap.

Köp av huselement samt byggnadsentreprenader

35 §

Påföljdsavgift

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 25 § 2 mom. finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna.

10 kap.

Tidsdelat boende och långfristiga semesterprodukter

16 §

Påföljderna vid brott mot vissa bestämmelser

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 4 och 5 §, 9 § 1 mom. och 12 § finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna.

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag

om ändring av 7 kap. i lagen om bostadsköp

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om bostadsköp (843/1994) mellanrubriken före 7 kap. 5 § och
fogas till 7 kap. en ny 5 a § som följer:

Gällande lydelse

7 kap

Särskilda stadganden

Straffbestämmelser

Föreslagen lydelse

7 kap.

Särskilda stadganden

Straffbestämmelser och påföljdsavgift

5 a §

Påföljdsavgift

*Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs
för brott mot 2 kap. 19 § 1 mom. och 19 c §
1 mom. samt 4 kap. 3 a § finns i lagen om
vissa befogenheter för konsumentskyddsmyn-
digheterna (/).*

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring av lagen om indrivning av fordringar

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om indrivning av fordringar (513/1999) en ny 17 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

17 a §

Påföljdsavgift

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 4 § 3 mom., 4 a—4 c §, 5, 5 a och 6 §, 7 § 2 mom., 10 a—10 d § samt 11 a § 2 mom. finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

10.

Lag

om ändring av betaltjänstlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i betaltjänstlagen (290/2010) 85 b och 85 c §, sådana de lyder i lag 898/2017,
flyttas den ändrade 85 b § till 9 kap. och
fögas till lagen en ny 85 d § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

Tillsyn

85 b §

Påföljdsavgift

*Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs
för brott mot 10—15, 22 och 25 a § finns i
lagen om vissa befogenheter för konsument-
skyddsmyndigheterna (/).*

10 kap.

10 kap.

**Särskilda bestämmelser och ikraftträ-
dande**

**Särskilda bestämmelser och ikraftträ-
dande**

85 b §

85 c §

Autentisering

Autentisering

Tjänsteleverantören ska använda stark
kundaautentisering, om betalaren

- 1) använder sitt betalkonto via ett datanät,
- 2) initierar en elektronisk betalningstransaktion,
- 3) genomför en åtgärd på distans som kan innebära en risk för missbruk.

Om betalaren initierar en elektronisk betalningstransaktion via ett medel för distanskommunikation, ska tjänsteleverantören använda stark kundaautentisering som kopplas till betalningstransaktionens belopp och betalningsmottagaren på det sätt som avses i artikel 97.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366 om betaltjänster på den inre marknaden, om ändring av direkti-

Tjänsteleverantören ska använda stark
kundaautentisering, om betalaren

- 1) använder sitt betalkonto via ett datanät,
- 2) initierar en elektronisk betalningstransaktion,
- 3) genomför en åtgärd på distans som kan innebära en risk för missbruk.

Om betalaren initierar en elektronisk betalningstransaktion via ett medel för distanskommunikation, ska tjänsteleverantören använda stark kundaautentisering som kopplas till betalningstransaktionens belopp och betalningsmottagaren på det sätt som avses i artikel 97.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366 om betaltjänster på den inre marknaden, om ändring av direkti-

ven 2002/65/EG, 2009/110/EG och 2013/36/EU samtförordning (EU) nr 1093/2010 och om upphävande av direktiv 2007/64/EG, nedan *betaltjänstdirektivet*.

Tjänsteleverantören ska genom tillräckliga säkerhetsåtgärder sörja för att konfidentialiteten och integriteten för de personliga säkerhetsbehörighetsuppgifter som används vid stark kundautentisering skyddas.

Den starka kundautentisering som avses i 1 och 2 mom. samt de säkerhetsåtgärder som avses i 3 mom. ska uppfylla de närmare krav som anges i kommissionens tekniska standarder för tillsyn som utfärdas med stöd av artikel 98 i betaltjänstdirektivet.

Avvikelse kan göras från skyldigheten i denna paragraf om att använda stark kundautentisering samt att skydda konfidentialitet och integritet i fråga om de personliga säkerhetsbehörighetsuppgifterna, om det föreskrivs så i kommissionens tekniska standarder för tillsyn som utfärdas med stöd av artikel 98 i betaltjänstdirektivet.

85 c §

Kommunikationsstandarder

Tjänsteleverantören ska i kontakter med andra tjänsteleverantörer, betalare och betalningsmottagare iaktta gemensamma och säkra öppna kommunikationsstandarder i fråga om autentisering, identifiering, under rättelser, lämnande av information och genomförande av säkerhetsåtgärder. Krav som gäller kommunikationsstandarder ingår i kommissionens tekniska standarder för tillsyn som utfärdas med stöd av artikel 98 i betaltjänstdirektivet.

ven 2002/65/EG, 2009/110/EG och 2013/36/EU samt förordning (EU) nr 1093/2010 och om upphävande av direktiv 2007/64/EG, nedan *betaltjänstdirektivet*.

Tjänsteleverantören ska genom tillräckliga säkerhetsåtgärder sörja för att konfidentialiteten och integriteten för de personliga säkerhetsbehörighetsuppgifter som används vid stark kundautentisering skyddas.

Den starka kundautentisering som avses i 1 och 2 mom. samt de säkerhetsåtgärder som avses i 3 mom. ska uppfylla de närmare krav som anges i kommissionens tekniska standarder för tillsyn som utfärdas med stöd av artikel 98 i betaltjänstdirektivet.

Avvikelse kan göras från skyldigheten i denna paragraf om att använda stark kundautentisering samt att skydda konfidentialitet och integritet i fråga om de personliga säkerhetsbehörighetsuppgifterna, om det föreskrivs så i kommissionens tekniska standarder för tillsyn som utfärdas med stöd av artikel 98 i betaltjänstdirektivet.

85 d §

Kommunikationsstandarder

Tjänsteleverantören ska i kontakter med andra tjänsteleverantörer, betalare och betalningsmottagare iaktta gemensamma och säkra öppna kommunikationsstandarder i fråga om autentisering, identifiering, under rättelser, lämnande av information och genomförande av säkerhetsåtgärder. Krav som gäller kommunikationsstandarder ingår i kommissionens tekniska standarder för tillsyn som utfärdas med stöd av artikel 98 i betaltjänstdirektivet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

11.

Lag

om ändring av räntelagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till räntelagen (633/1982) en ny 12 b § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

12 b §

Påföljdsavgift

Bestämmelser om påförande av påföljdsavgift när det i vissa fall som avses i 2 § 2 mom. yrkas högre dröjsmålsränta än vad som föreskrivs i 4 § finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

12.

Lag

om ändring av 43 § i lagen om kombinerade resetjänster

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 43 § i lagen om kombinerade resetjänster (901/2017) ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

43 §

Övriga påföljder

—————
*Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs
för brott mot 7 § och de bestämmelser som
utfärdats med stöd av 7 §, mot 10 § och de
bestämmelser som utfärdats med stöd av 10 §
3 mom., mot 16 och 27 § samt mot 36 § och
de bestämmelser som utfärdats med stöd av
36 § 2 mom. finns i lagen om vissa befogen-
heter för konsumentskyddsmyndigheterna (/
).*

—————
Denna lag träder i kraft den 20 .
—————

13.

Lag

om ändring av 19 § i lagen om tillhandahållande av tjänster

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om tillhandahållande av tjänster (1166/2009) 19 §, sådan den lyder i lag 319/2019, som följer:

Gällande lydelse

19 §

Tillsyn

Konsumentombudsmannen övervakar att 7–10 § i denna lag följs i kontakterna mellan en tjänsteleverantör och en konsument.

Konsumentombudsmannen övervakar att Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/302 om åtgärder mot omotiverad geoblockering och andra former av diskriminering på grund av kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort på den inre marknaden och om ändring av förordningarna (EG) nr 2006/2004 och (EU) 2017/2394 samt direktiv 2009/22/EG följs i kontakterna mellan en tjänsteleverantör och en konsument.

Bestämmelser om skötseln av tillsynsuppgiften, rätten att bestämma påföljder och förandet av ärenden till marknadsdomstolen finns i konsumentskyddslagen (38/1978) och i lagen om Konkurrens- och konsumentverket (661/2012).

Föreslagen lydelse

19 §

Tillsyn

Konsumentombudsmannen övervakar att 7—10 § i denna lag följs i kontakterna mellan en tjänsteleverantör och en konsument.

Konsumentombudsmannen övervakar att Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/302 om åtgärder mot omotiverad geoblockering och andra former av diskriminering på grund av kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort på den inre marknaden och om ändring av förordningarna (EG) nr 2006/2004 och (EU) 2017/2394 samt direktiv 2009/22/EG följs i kontakterna mellan en tjänsteleverantör och en konsument.

Bestämmelser om skötseln av tillsynsuppgiften, rätten att bestämma påföljder och förandet av ärenden till marknadsdomstolen finns i konsumentskyddslagen (38/1978) och i lagen om Konkurrens- och konsumentverket (661/2012). *Bestämmelser om rätten att påföra påföljdsavgifter för brott mot artikel 3.1 och 3.2 samt artikel 4.1 och artikel 5.1 i den förordning som nämns i 2 mom. finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/).*

Denna lag träder i kraft den 20 .

14.

Lag

om ändring av lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) en ny 335 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

335 a §

Påföljdsavgift för brott mot vissa bestämmelser som gäller elektronisk direktmarknadsföring

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot 200 och 201 § samt 203 § 2 mom. finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

15.

Lag

om ändring av lagen om transportservice

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om transportservice (320/2017) en ny 255 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

255 a §

Påföljdsavgift

Bestämmelser om påföljdsavgift som påförs för brott mot artikel 4.3, artikel 5.1 a och b, artikel 5.2 samt artiklarna 6 och 14 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 261/2004 om fastställande av gemensamma regler om kompensation och assistans till passagerare vid nekad ombordstigning och inställda eller kraftigt försenade flygningar och om upphävande av förordning (EEG) nr 295/91, mot artiklarna 17 och 18 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1371/2007 om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer, mot artiklarna 17—19 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1177/2010 om passagerares rättigheter vid resor till sjöss och på inre vattenvägar och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004, mot artikel 23.1 i lufttrafikförordningen samt mot artikel 19.2 i EU:s förordning om busspassagerares rättigheter finns i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

16.

Lag

om ändring av 7 b § i lagen om betalningsinstitut

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om betalningsinstitut (297/2010) 7 b § 1 mom., sådant det lyder i lag 890/2017, som följer:

Gällande lydelse

7 b §

Undantag från tillståndsplikten för tillhandahållande av kontoinformationstjänster

Trots bestämmelserna i 6 § får kontoinformationstjänster tillhandahållas utan auktorisation. Den som har för avsikt att tillhandahålla kontoinformationstjänster ska göra en anmälan om detta till Finansinspektionen. På leverantörer av kontoinformationstjänster tillämpas 4, 11, 19 a, 19 b och 26 b §. På leverantörer av kontoinformationstjänster tillämpas även 11—15 §, 22 § 1 mom., 25 a §, 53 § 1 mom., 54 § 1 mom. samt 82 a, 82 b, 85 b och 85 c § i betaltjänstlagen. Leverantörer av kontoinformationstjänster omfattas dessutom av sådana förordningar av finansministeriet som utfärdas med stöd av 11 § 1 mom. i denna lag. På dem som tillhandahåller kontoinformationstjänster enbart till stater utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet tillämpas dessutom 22 § 2 mom..

Föreslagen lydelse

7 b §

Undantag från tillståndsplikten för tillhandahållande av kontoinformationstjänster

Trots bestämmelserna i 6 § får kontoinformationstjänster tillhandahållas utan auktorisation. Den som har för avsikt att tillhandahålla kontoinformationstjänster ska göra en anmälan om detta till Finansinspektionen. På leverantörer av kontoinformationstjänster tillämpas 4, 11, 19 a, 19 b och 26 b §. På leverantörer av kontoinformationstjänster tillämpas även 11—15 §, 22 § 1 mom., 25 a §, 53 § 1 mom., 54 § 1 mom. samt 82 a, 82 b, 85 c och 85 d § i betaltjänstlagen. Leverantörer av kontoinformationstjänster omfattas dessutom av sådana förordningar av finansministeriet som utfärdas med stöd av 11 § 1 mom. i denna lag. På dem som tillhandahåller kontoinformationstjänster enbart till stater utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet tillämpas dessutom 22 § 2 mom..

Denna lag träder i kraft den

20 .